ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Kübra SELÇUK

OYUNUN ÇOCUK GELİŞİMİ ÜZERİNDEKİ ÖNEMİ VE AÇIK PARKLARIN TASARIM KRİTERLERİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ

MİMARLIK ANABİLİM DALI

ADANA-2019

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

OYUNUN ÇOCUK GELİŞİMİ ÜZERİNDEKİ ÖNEMİ VE AÇIK PARKLARIN TASARIM KRİTERLERİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ

Kübra SELÇUK

YÜKSEK LİSANS TEZİ

MİMARLIK ANABİLİM DALI

Bu Tez 16/05/2019 Tarihinde Aşağıdaki Jüri Üyeleri Tarafından Oybirliği/~~Oyçokluğu~~ ile Kabul Edilmiştir.

.....	.....	.....
Doç. Dr. Serpil ÇERÇİ	Dr. Öğr. Üye. Özlem ŞENYİĞİT	Dr. Öğr. Üye. Gülertan AKYÜZLÜER
DANIŞMAN	ÜYE	ÜYE

Bu Tez Enstitümüz Mimarlık Anabilim Dalında hazırlanmıştır.
Kod No:

Prof. Dr. Mustafa GÖK
Enstitü Müdürü

Not: Bu tezde kullanılan özgün ve başka kaynaktan yapılan bildirişlerin, çizelge ve fotoğrafların kaynak gösterilmeden kullanımı, 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunundaki hükümlere tabidir.

ÖZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

OYUNUN ÇOCUK GELİŞİMİ ÜZERİNDEKİ ÖNEMİ VE AÇIK PARKLARIN TASARIM KRİTERLERİ BAKIMINDAN İNCELENMESİ

KÜBRA SELÇUK

ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
MİMARLIK ANABİLİM DALI

Danışman : Doç. Dr. Serpil ÇERÇİ
Yıl: 2019 Sayfa: 181
Jüri : Doç. Dr. Serpil ÇERÇİ
: Dr. Öğr. Üyesi Özlem ŞENYİĞİT
: Dr. Öğr. Üyesi Gülertan AKYÜZLÜER

Çocuğun her açıdan gelişmesinde ve toplum olarak sağlıklı nesillerin yetiştirilmesinde oyun çocuk dünyasında önemli yer tutar. Çocuklar sahip oldukları enerjiyi atabildikleri zaman mutlu olurlarve onların enerjisini atabileceği en önemli yer oyun alanlarıdır.

Bu çalışmada amaç çocuk açısından fiziksel, zihinsel ve sosyal gelişiminde oyunun önemini vurgulamak ve açık alanda yer alan çocuk oyun alanlarının tasarım kriterleri bakımından incelenmesi, ülkemiz ve dünya üzerindeki bazı açık park oyun alanı örneklerini irdeleyerek tasarımda püf noktaları belirleyip en ideal tasarım kriterlerinin tespit edilmesi ve ülkemizdeki eksik yönlerinin belirtilmesidir. Bu amaçla çeşitli ülkelerden 59, ülkemizden ise 13 açık alanda yer alan çocuk oyun alanı incelenmiştir.

Çalışma sonunda bilim ve teknolojideki ilerlemeye paralel olarak gelişmişlik düzeyi daha yüksek olan ülkelerde geleneksel oyun alanlarından macera ve çağdaş oyun alanlarına yönelindiği ancak doğa unsurlarının çağdaş ve macera oyun alanlarından koparılmadığı, tema içerikli oyun parklarının inşa edildiği ve inşa sırasında güvenlik ve malzeme seçimi gibi kriterlerin önemli birer etken olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Oyun Alanı, Açık Parklar, Tasarım Kriteri, Macera Oyun Alanı, Çağdaş Oyun Alanı

ABSTRACT

MSc. Thesis

THE IMPORTANCE OF GAME ON CHILD DEVELOPMENT AND EXAMINATION OF OPEN PARKS ACCORDING TO DESIGN CRITERIA

Kübra SELÇUK

CUKUROVA UNIVERSITY
INSTITUTE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES
DEPARTMENT OF ARCHITECTURE

Supervisor : Assoc Prof. Dr. Serpil ÇERÇİ
Yıl: 2019 Sayfa: 181
Jury : Assoc Prof. Dr. Serpil ÇERÇİ
: Asst. Prof. Dr. Özlem ŞENYİĞİT
: Asst. Prof. Dr. Gülertan AKYÜZLÜER

The game is important in the world of children in every aspect of development of the child and in the development of healthy generations as a society. Children are happy when they can consume the energy they have. The most important place where the child can throw his energy is the playgrounds.

The aim of this study is to emphasize the importance of the game in the physical, mental and social development of the child and to examine the outdoor playgrounds in terms of design criteria. Examining the examples of some outdoor playgrounds in our country and the world, identifying the best design criteria and identifying the deficiencies in our country. For this purpose, in the open field playgrounds 59 from various countries and 13 from Turkey were examined.

At the end of the study, parallel to the progress in science and technology, in countries with a higher level of development, focused on adventure playgrounds and contemporary playgrounds but the elements of nature are not detached from playgrounds. Theme based playgrounds are built. When building playgrounds, it was understood that the criteria such as security and material selection were very important.

Key words: Playground, Outdoor Playground, Design Criteria, Adventure Playground, Contemporary Playground

GENİŞLETİLMİŞ ÖZET

Kentsel mekanların yaşanabilir olduğunun en önemli göstergeleri arasında kamusal mekanlar ve bu mekanların kullanılabilirliği gelmektedir. Kamusal açık mekân bir kentte veya daha küçük yaşama sahasında topluma, çevresel, sosyal ve ekonomik fayda sağlayabilen tüm inşa edilmemiş alanlar olarak ifade edilebilir. Kamusal alanlar toplumdaki bireyleri birbirine bağlar. Sokaklar, meydanlar ve parklar kentlerin en önemli parçalarını oluşturan mekânlardandır. Bu doğrultuda parklar ve bahçeler, yeşil alanlar, çocuk oyun alanları, spor tesisleri, kent meydanları, pazar yerleri, sokaklar, yaya kaldırımları kamusal açık mekânlar olarak sıralanmaktadır.

Şehirlerde bulunan açık yeşil alanlar insanların fiziksel ve ruhsal dinlenme ihtiyaçlarını karşılarken kentsel yaşam kalitesini arttıran bir etkendir. Özellikle büyük şehirlerde bulunan parkların sağladığı aktivite olanakları, bölgenin yer aldığı muhit ve erişebilirliği insanların parkları kullanım yoğunluğunu belirlerken parkların kullanıcı memnuniyeti seviyelerini de belirler.

Çocukluk çağında ileriki yılların kişisel ve zihinsel yeteneklerin temeli atılır. Bu yetenekelerin gelişmesindeki en büyük alan oyun sahalarıdır. Çocukluk çağı bir insanın gelişimindeki en önemli unsur olan “hareket”i barındırır. Hareket bir çocuk için en büyük ihtiyaçtır. Çocukluk çağı hareket açısından oyun ve sporla desteklenmelidir. Kentsel planlamalarda yeşil alanlara ve çocuk oyun alanlarında çocukların hareket etkinliğine destek olacak onların enerjilerini atabileceği tasarımlara kesinlikle önem verilmelidir. Çocuk oyun sahalarının peyzaj planlaması ve tasarım ilkelerine göre inşa edilmiş olması gelişim dönemindeki çocuklara sosyal, duygusal ve zihinsel olarak olumlu yönde etki edecektir.

Düzensiz kentleşme şehirlerdeki açık alanları ve barındırdığı oyun alanlarını azaltmaktadır. Kentlerde yer alan açık ve yeşil alanlar, yerleşme ve yapı oranlarına göre azalmakta ve bu kentte yaşayan çocukların oyun çevrelerinde daralma yaratmaktadır. Az miktarda bulunan açık ve yeşil alanlarda, sağlıklı bir

sosyalleşmeye imkân veremeyecek sayıda çok çocuk bir arada oynamakta, çocuklar veya aileleri bu sağlıksız kalabalık mekânlar yerine alışveriş mekânlarını veya evde zaman geçirmeyi tercih etmektedir.

Bir toplumun kentsel kimliğini anlama noktasında, kentsel mekânlar ve bu mekânlar içerisindeki eylemler sosyolojik olarak değerlendirilir ve o toplum hakkında bilgi edinmemize yardımcı olur. Kentlerde bulunan parkların ve yeşil alanların bir diğer görevi de toplumsal etkileşim sürecine etki etmektir. Çocuklarımız için ve çocuklarla birlikte yapılacak olan tasarımlar, geleceğin yetişkinleri olacak çocuklarımıza daha iyi bir kent sunmak için öncelikli yapılması gerekenler arasında yer almaktadır. Çalışmamızda parkların çocuklara sunum özelliklerine göre analizleri gerçekleştirilecek ve parkların planlanmasında değerlendirilen kriterler ile kullanım özellikleri ortaya konularak ülkemizdeki ve dünya üzerindeki bazı tanınan parklardan örnekler verilmeye çalışılacaktır. Sunulan örnekler bir tablo halinde listelenerek oyun alanlarının tasarım kriterleri üzerine genel bir değerlendirme yapılacaktır. Araştırma yöntemi olarak literatür taramaya başvurulmuş, ülkemiz ve yurtdışı örnekleri için birçok internet sayfası ziyaret edilerek genel bir değerlendirme sonucu çalışmanın anahtar kelimeleri dikkate alınarak ulusal ve uluslararası düzeyde kaynaklara erişim sağlanmıştır.

TEŞEKKÜR

Sadece yüksek lisans tezim süresince değil lisans eğitimim boyunca da değerli bilgilerini benimle paylaşan kendisine ne zaman danışsam kıymetli zamanını ayırıp sabır ve büyük bir ilgi ile faydalı olabilmek için elinden gelenin fazlasını sunan, güler yüzünü ve samimiyetini benden esirgemeyen kıymetli danışmanım Sayın Doç. Dr. Serpil ÇERÇİ'ye teşekkürlerimi ve şükranlarımı sunarım.

Yine tez çalışmam üzerinde çok değerli emekleri bulunan Sayın Dr. Öğr. Üyesi Özlem ŞENYİĞİT'e teşekkürü bir borç bilirim.

Herşeyden önce herzaman ve her koşulda yanımda olan hayatımın her aşamasında desteklerini ve bana olan inançlarını daima hissettiğim, benim için ellerinden geleni yapan başta annem, babam, ablam, kardeşlerim ve dayım Alaattin KARASLAN'a içten saygılarımı ve sevgilerimi sunarım.

Kübra SELÇUK

Mayıs 2019

İÇİNDEKİLER **SAYFA**

ÖZ I
ABSTRACT II
GENİŞLETİLMİŞ ÖZET III
TEŞEKKÜR V
İÇİNDEKİLER VI
ÇİZELGELER DİZİNİ XII
ŞEKİLLER DİZİNİ XIV
RESİMLER DİZİNİ XVI
KISALTMALAR LİSTESİ XX
1. GİRİŞ 1
1.1. Çocuk Tanımı 5
1.2. Çocukların Özellikleri 7
1.2.1. Çocuğun Biyolojik Özellikleri 8
1.2.2. Çocuğun Sosyolojik Özellikleri 10
1.2.3. Çocuğun Davranışsal Özellikleri 12
1.3. Çocuğun Gereksinimleri 13
1.4. Çocukların Gelişimi 14
1.4.1. Çocuğun Fiziksel Gelişimi 15
1.4.2. Çocuğun Bilişsel Gelişimi 16
1.4.3. Çocuğun Sosyal Gelişimi 18
1.5. Çocuk, Oyun ve Mekân 19
1.5.1. Oyun Tanımı ve Çocuk-Oyun İlişkisi 20
1.5.2. Oyun Türleri 22
1.5.2.1. Fiziksel Oyunlar 22
1.5.2.2. Toplu Zeka Oyunları 22
1.5.2.3. Sosyal Oyunlar 23
1.6. Oyunun Çocuk Gelişimi Üzerine Etkileri 24

1.6.1. Fiziksel Etkileri 24
1.6.2. Zihinsel Etkileri 24
1.6.3. Sosyal Etkileri 25
1.7. Park Kavramı 25
1.8. Parkların Çocuk Gelişimi Üzerine Etkileri 27
1.8.1. Fiziksel Etkileri 28
1.8.2. Zihinsel Etkileri 28
1.8.3. Sosyal Etkileri 29
1.9. Oyun Alanı İşlevi Açısından Park Kullanımı 29
1.10. Parkların Sınıflandırılması 29
1.10.1. Kullanım Amaçlarına Göre Çocuk Oyun Alanları 30
1.10.2. Yaş Gruplarına Göre Çocuk Oyun Alanları 33
1.10.3. Büyüklük ve İşlevlerine Göre Çocuk Oyun Alanları 34
1.11. Sürdürülebilir Parklar 36
1.12. Park Standartları Ve Planlama İlkeleri 38
1.12.1. Park Standartları 38
1.12.1.1. Yerleşim Düzeni 39
1.12.1.2. Malzeme Ve Donatı Kullanımı 40
1.12.1.3. Güvenlik ve Sosyal Denetim 45
1.12.1.4. Fonksiyonel İşlev 51
1.12.1.5. Sosyal İletişim Alanları 53
1.12.1.6. Otoparklar 54
1.12.1.7. Girişler 54
1.12.1.8. Gezinme Yolları ve Rampalar 55
1.12.1.9. Merdivenler 56
1.12.1.10. Park Meydanları 56
1.12.1.11. Kent Mobilyaları 57
1.12.1.12. Peyzaj Öğeleri 58
1.12.1.13. Spor Alanları 59

1.12.1.14. Çocuk Oyun Alanları 59
2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR 61
2.1. Çocuk, Oyun ve Mekan Üzerine Önceki Çalışmalar 61
2.2. Oyunun Çocuk Gelişimi Üzerindeki Etkileri Üzerine Çalışmalar 62
2.3. Parkların Sınıflandırılması Hakkında Önceki Çalışmalar 63
2.4. Parkların Standartları İle İlgili Önceki Çalışmalar 64
3. MATERYAL VE YÖNTEM 67
3.1. Materyal 67
3.2. Yöntem 67
4. PARK ÖRNEKLERİ VE ANALİZLER 69
4.1. Dünyada Çocuk Parklarına Ait Bazı Örnekler 69
4.1.1. Takino Hillside Park 69
4.1.2. Woods of Net 71
4.1.3. House Of Air 72
4.2.4. Geometry Playground 73
4.1.5. Ring Around Tree 75
4.1.6. Zabeel Technology Park 76
4.1.7. Clemyjontri Park 78
4.1.8. Parque Gulliver 80
4.1.9. Geopark 82
4.1.10. Blaxland Riverside Park 84
4.1.11. Central Park 86
4.1.12. Hyde Park 88
4.1.13. Zachary's Playground 89
4.1.14. Harry Thomas Playground 90
4.1.15. Grange Insurance Audubon Park 91
4.1.16. New York Hall Of Science Playground 92
4.1.17. World Of Wonder Playground 94
4.1.18. Imagination Playground 94

4.1.19. Kellogg Park 96
4.1.20. Bible Story Playground 97
4.1.21. Fort Washington Playground 97
4.1.22. Kamakana Playground 98
4.1.23. Neptün Park 99
4.1.24. The Music Maze Playground 100
4.1.25. H.O.P.E. Park 101
4.1.26. Jake's Place (BJP) 101
4.1.27. Dream Playground 102
4.1.28. Woodland Discovery Playground 103
4.1.29. Smothers Park 105
4.1.30. Sprayground 106
4.1.31. Alexander W.Kemp Playground 107
4.1.32. Taylor's Dream Boundless Playground 108
4.1.33. Project Playground 109
4.1.34. Can-Do Playground 110
4.1.35. Union Square Park Playground 111
4.1.36. Blue Lake Regional Park 112
4.1.37. Teardrop Park 113
4.1.38. Tatum's Garden 114
4.1.39. Westminster Center Park 115
4.1.40. Big Creek Playground 116
4.1.41. Rotary Centennial Park 117
4.1.42. Preston's H.O.P.E. 117
4.1.43. Possibility Playground 119
4.1.44. Shiver Me Timbers Playground 120
4.1.45. Discovery Playground 121
4.1.46. Riverview Park 122
4.1.47. Medora Children's Park 122

4.1.48. La Laguna Playground 123
4.1.49. Naturel Playground 124
4.1.50. Hadley's Park 125
4.1.51. French Park Playground 126
4.1.52. Dodge Town Park 127
4.1.53. Castle Park 128
4.1.54. Brooklyn's Playground 129
4.1.55. Adventure Playground 130
4.1.56. Blackberry Farm Adventure Playground 131
4.1.57. Smith Memorial Playground & Playhouse 131
4.1.58. Rural Studio Lion's Park Playscape 132
4.1.59. Europa Park 133
4.2. Türkiye Örnekleri 134
4.2.1. Özgürlük Parkı – İstanbul 134
4.2.2. Moda Park 136
4.2.3. Miniatürk –İstanbul 137
4.2.4. Sazova Parkı-Eskişehir 138
4.2.5. Sümer Park – Malatya 139
4.2.6. Hüdavendigar Kent Parkı – Bursa 140
4.2.7. Merkez Park – Adana 141
4.2.8. Eskişehir Kent Parkı – Eskişehir 142
4.2.9. Evcil Hayvanlar Parkı – Ankara 143
4.2.10. Yeditepe Engelli Çocuklar Parkı – Adana 144
4.2.11. Oyuncakistan Parkı – Ankara 146
4.2.12. Emirgan Korusu Parkı – İstanbul 146
4.2.13. Bostanlı Rekreasyon Alanı Parkı – İzmir 148
4.3. Analiz Ve Değerlendirme 149
4.3.1. Park Tasarım Prensiplerini Özetleyen Tablolar 149

5. SONUÇ VE ÖNERİLER 161
KAYNAKÇA 167
ÖZGEÇMİŞ 181

ÇİZELGELER DİZİNİ **SAYFA**

Çizelge 1.1. Parkların Sınıflandırılması 30
Çizelge 4.1. Büyüklük ve İşlevlerine Göre Dünyadaki Park Örnekleri 150
Çizelge 4.2. Büyüklük ve İşlevlerine Göre Türkiye Park Örnekleri 151
Çizelge 4.3. Kullanım Amaçlarına Göre Dünya Park Örnekleri 153
Çizelge 4.4. Kullanım Amaçlarına Göre Türkiye Park Örnekleri 155
Çizelge 4.5. Standartlar Açısından Dünya Park Örnekleri 156
Çizelge 4.6. Standartlar Açısından Türkiye Park Örnekleri 158

ŞEKİLLER DİZİNİ **SAYFA**

Şekil 1.1. Maslow piramidinin çocuk gereksinimlerine uyarlanması 13
Şekil 1.2. Senda'nın Sirküler Oyun Sistemi Şeması 40
Şekil 1.3. Üç yön eğimli rampa ve görsel örneği 55

RESİMLER DİZİNİ **SAYFA**

Resim 4.1. Takino Hillside Park – Japonya 70
Resim 4.2. Woods Of Net – Japonya 71
Resim 4.3. House of Air – San Francisco/ABD 72
Resim 4.4. Geometry Playground – San Francisco/ABD 74
Resim 4.5. Ring Around Tree – Japonya 75
Resim 4.6. Ring Around Tree – Japonya 76
Resim 4.7. Zabel Teknoloji Park – Dubai 77
Resim 4.8. Resim: Zabel Teknoloji Park – Dubai 78
Resim 4.9. Clemyjontri Park – Virginia/ABD 79
Resim 4.10. Gulliver Park – Valencia / İspanya 81
Resim 4.11. Geopark – Norveç 83
Resim 4.12. Blaxland Riverside Park Playspace – Avustralya 84
Resim 4.13. Blaxland Riverside Park Playspace–Avustralya 85
Resim 4.14. Blaxland Riverside Park Playspace –Avustralya 86
Resim 4.15. Central Park – New York/ABD 87
Resim 4.16. Hyde Park – Londra/İngiltere 88
Resim 4.17. Zachary's Playground–Missouri/ABD 90
Resim 4.18. Harry Thomas Playground – Washington/ABD 91
Resim 4.19. Grange Audubon Park - ABD 92
Resim 4.20. New York Hall of Science Playground – ABD 92
Resim 4.21. World Of Wonder Playground – Gürcistan 94
Resim 4.22. Imagination Playground – New York/ABD 95
Resim 4.23. Kellog Park – California/ABD 96
Resim 4.24. Bible Story Playground – Güney Dakota/ABD 97
Resim 4.25. Fort Washington Park – ABD 98
Resim 4.26. Kamakana Playground - Hawaii/ABD 98
Resim 4.27. Neptün Park – Utah/ABD 99

Resim 4.28. The Music Maze Playground – Londra/İngiltere 100
Resim 4.29. H.O.P.E. Park – Geogia/ABD 101
Resim 4.30. Jake's Place– New Jersey/ABD 102
Resim 4.31. Dream Playground–Lake Manava/ABD 103
Resim 4.32. Woodland Discovery Playground–Memphis/ABD 104
Resim 4.33. Woodland Discovery Playground – Memphis/ABD 105
Resim 4.34. Smothers Park – Kentucky/ABD 106
Resim 4.35. Sprayground– Batı Virginia/ABD 107
Resim 4.36. Alexander W.Kemp Playground –Massachusetts/ABD 108
Resim 4.37.:Taylor's Dream Boundless Playground İndiana/ABD 109
Resim 4.38. Project Playground– Alaska/ABD 110
Resim 4.39. Can-Do Playground – New Meksiko/ABD 111
Resim 4.40. Union Square Park Playground–New York/ABD 112
Resim 4.41. Blue Lake Regional Park–Oregon/ABD 113
Resim 4.42. Teardrop Park – New York/ABD 114
Resim 4.43. Tatum's Garden–California/ABD 115
Resim 4.44. Westminster Center Park–Colorado /ABD 115
Resim 4.45. Big Creek Playground–Iowa/ABD 116
Resim 4.46. Rotary Centennial Park–Arkansas/ABD 117
Resim 4.47. Preston's H.O.P.E – Ohio/ABD 118
Resim 4.48. Possibility Playground – Washington/ABD 119
Resim 4.49. Shiver Me Timbers Playground – Louisiana/ABD 120
Resim 4.50. Discovery Playground–Washington/ABD 121
Resim 4.51. Riverview Park – Arizona/ABD 122
Resim 4.52. Medora Children's Park–Kuzey Dakota/ABD 123
Resim 4.53. La Laguna Playground-California/ABD] 124
Resim 4.54. Naturel Playground – Westport/ABD 125
Resim 4.55. Hadley Park – Tennessee/ABD 126
Resim 4.56. French Park Playground – Ohio/ABD] 127

Resim 4.57. Dodge Town Playground – Kansas/ABD 128
Resim 4.58. Castle Park – Florida/ABD 128
Resim 4.59. Brooklyn's Playground – ABD..... 129
Resim 4.60. Adventure Playground – San Francisco/ABD 130
Resim 4.61. Blackberry Farm Adventure Playground – Aurora, Illinois/ABD 131
Resim 4.62. Smith Memorial Playground & Playhouse – Pennsylvania/ABD ... 132
Resim 4.63. Rural Studio Lion's Park Playscape – Alabama/ABD 132
Resim 4.64. Europa Park Genel Görüntüsü–Almanya..... 134
Resim 4.65. Özgürlük Parkı – İstanbul 135
Resim 4.66. Moda Parkı Çocuk Oyun Alanı – İstanbul..... 136
Resim 4.67. Miniatürk – İstanbul 137
Resim 4.68. Sazova Parkı – Eskişehir..... 138
Resim 4.69. Sümer Park – Malatya 139
Resim 4.70. Hüdavendigar Kent Parkı – Bursa 140
Resim 4.71. Merkez Park – Adana 141
Resim 4.72. Kent Park – Eskişehir 142
Resim 4.73. Evcil Hayvanlar Parkı –Ankara 144
Resim 4.74. Yeditepe Engelliler Parkı – Adana 145
Resim 4.75. Oyuncakistan Parkı – Ankara 146
Resim 4.76. Emirgan Korusu Çocuk Oyun Alanı –İstanbul..... 147
Resim 4.77. Emirgan Korusu Çocuk Oyun Alanları..... 148
Resim 4.78. Bostanlı Rekreasyon Alanı –İzmir..... 149

KISALTMALAR LİSTESİ

WHO	: Dünya Sağlık Örgütü
NSPCC	: Çocukları Şiddetten Koruma Ulusal Birliği
UNESCO	: Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Kurumu
CCA	: Kromatlı bakır arsenat
FPRs	: Çelik ve Fiberglas Takviyeli Plastikler

1. GİRİŞ

Açık alanlar, kentsel dokunun temel elemanı olarak görülmüş, mimari yapı ve ulaşım alanları dışında kalan açıklık ve boşluklar olarak tanımlamıştır. Su yüzeyleri, üzerinde herhangi bir botanik unsuru barındırmayan ya da çok az sayıda bulunan meydanlar ve ulaşım alanları gibi dış mekanda herhangi bir amaç için inşa edilmemiş ve herhangi bir rekreasyonel kullanımı için uygun potansiyeli olan alanlar olarak algılanmaktadır (Önder & Polat, 2012).

Yeşil alan ise, mevcut açık alanların bitkilerle kaplı veya kombine edilmiş yüzey alanları olarak tanımlanmaktadır. Her yeşil alan bir açık alandır ancak her açık alan yeşil alan olmayabilir. 23804 sayılı İmar Yönetmeliğinde, yeşil alan kavramı "Toplumun yararlanması için ayrılan oyun bahçesi, çocuk bahçeleri, dinlenme, gezinti, piknik, eğlence ve kıyı alanları toplamı olarak geçmektedir. Uluslar arası değerlendirmede fuar, botanik ve hayvanat bahçeleri ile bölgesel parklar da yeşil alan olarak değerlendirilmektedir. Aktif yeşil alan ise kent ve mahalle parkı, çocuk bahçesi ve oyun alanlarının toplamı olarak tanımlanmaktadır (Resmi Gazete, 1999).

Olmsted'e göre kent parkı, konut bahçesinden daha geniş, ancak sade ve doğal olmalı, bir koruluk veya orman gibi yoğun bir dokuya sahip olmamalıdır. Buna göre kent parkları, insanların zihnindeki yapaylığı unutturan doğal elemanlar ve kompozisyonlar içermelidir. Parklarda şehir halkının demokratik kent yaşamına katılımına özendirici rekreasyonel faaliyetler barındırmasını önermiştir. Kentlerin dışında yer alan yeşil alanların kent merkezlerine taşınmasıyla kentlinin sosyal iletişiminin güçlendirilmesi hedeflenmiştir. Bu nedenle parklar, sadece yeşili barındıran mekanlar olmaktan ziyade sosyal yaşamın güçlenmesine ve yüz yüze iletişimin gerçekleşmesine de imkan tanıyan mekanlar olarak değerlendirilmektedir (Özdemir, 2009).

Park alanları sosyal, sağlık, ekolojik ve ekonomik açıdan değerli açık ve yeşil alanlardır.

Açık ve yeşil alan içerisinde değerlendirilen parkların işlevlerine göre farklı yazarlar tarafından birçok sınıflandırılması vardır. Tandy; açık ve yeşil alanları, lineer rekrasyon alanları, merkezi açık alanlar, rekrasyona yönelik yerleşimler, spor alanları ve dinlenme parkları olarak sınıflandırmıştır. Richter, açık parkları kamusal alan içinde tanımlarken, İ.Gürses tarafından açık yeşil alanlar aktif ve pasif olarak sınıflara ayrılmıştır. Yüzme havuzu, çocuk oyun alanı ve spor alanları aktif, merkezi ve mahalle birliği parkları, trafik ve endüstri yeşili ise pasif olarak kategorize edilmiştir. A. Çetiner ise çocuk ve genç oyun alanlarını, spor sahaları gibi yerleri aktif alan, balık, kürek, hayvanat ve botanik bahçeleri gibi sahaları pasif alan, otopark, kapalı alan, eğlence mekânı ve açık hava tiyatrosu gibi mekânları ise diğer alan olarak sınıflandırmıştır (Onsekiz, 2009).

Kent insanına "doğa" yı ve "rekreasyonu" sunan parklar tarih boyunca değişen dinamiklerin etkisiyle oluşmuş ve kullanılmıştır. Parklar, farklı toplumların doğa ile olan ilişkilerinin, rekreasyon ve doğa anlayış ve yaklaşımlarının yansımalarıdır. Sosyal yapıyı şekillendiren politik, kültürel ve ekonomik faktörlerin etkilemesiyle, tarih boyunca yeni park tipleri ortaya çıkmıştır. Kamusal alan olarak parklar ve diğer yeşil alanlar sosyal değişimin bir ifadesi olarak görülebilirler. Park olgusunun başlangıcı avlanma alanlarının kamulaştırılmasına dayanmaktadır. Amerika'da ve Avrupa'da yer alan parklar köklü bir geçmişe sahiptir. XIX. Yüzyıl'ın ikinci yarısında oluşan park hareketi, batı toplumlarının açık alanların, hızlı gelişen endüstri kent sakinlerinin fiziksel ve sosyal sağlığı ile canlılıkları için önemini fark etmeleriyle başlamıştır. 1800'lü yıllarda yaşanan "Municipal Park Dönemi"nde bütün parklar kamusal kullanıma açık değildi. 1850-1890 döneminde parklar çevresel krize karşı bir yanıt olarak oluşturulmuş, 1930'a kadar olan ve "Reform Park" dönemi olarak adlandırılan dönemde parklar yoğun nüfuslu kentlere kurulmuştur. Sonraki 1960'lı yıllara kadar olan dönem rekreasyonel kullanım dönemidir (Öztürk Kurtaslan, 2017). Modern anlamda planlı kentsel yeşil alanı ilk kez ABD'li peyzaj mimarı Frederick Law Olmsted tarafından Boston Park sistemi oluşturulurken yapılmıştır. Boston

Park sistemi planlamasında rekreasyonel kent planlamasında kent insanının daha sağlıklı ve rahat yaşayabileceği mekanlar yaratma yoluna gidilmiştir. Kamuoyunun açık alanlara olan ilgisi, genişleyen Boston'da yaşayanların zihinsel ve fiziksel olarak yenilenmesi için huzurlu "ülke parkları" tasarlaması amacıyla Olmsted görevlendirildi. Olmsted, beş park sistemini ve orijinal Boston Common ve Public Garden'dan uzanan park yollarını ve liman ve nehir kıyısındaki iyileştirmeleri (yaklaşık 2000 dönümlük açık araziyi kapsayan geniş bir proje setini) planladı. Olmsted ve şirketi daha küçük parklar, oyun alanları ve banliyö alt bölümlerini tasarladı (Zaitzevsky, 1982).

Dünya tarihinde dış mekan oyun alanı olarak çocuk parklarının ilk örneğine Avrupa ülkelerinde rastlanmaktadır. İngiltere'de 1850-70 yılları arasında dönence, hafif jimnastik aletleri gibi ilkel oyuncaklarla okul dışında oluşturulmuş kamusal alanlara rastlanmaktadır. Yine aynı dönemde Amerika'da da oyun parkları ihtiyacı Roosevelt tarafından dile getirilmiştir (zipzippark.com, 2017).

İlk oyun parkı donatıları 1800'lü yıllarda kum havuzları şeklinde belirmiş, maliyeti ucuz ve kurulumu kolay olan kum havuzları Almanya'da her ev bloğunun köşesinde kurulmuştur. 1900'lü yıllarda Avrupa'da oyun parklarında yeni modeller ortaya çıkmış, metal yapılı boru oyun grupları, dönenceler, asılınabilen ve sallanalabilen donatılar tasarlanmıştır. 1920 – 1945 yılları arasında dünyada yaşanan savaş dönemi çocuk oyun ekipmanı üretimi ve tasarımını düşürmüştür. Amerika dışındaki ülkelerde yeni tasarım ortaya atılmamıştır. Bu dönemde doğal taş ve kayalar kullanılarak macera oyun parkları yapılmıştır.1950-1980 döneminde metal işçiliği etkisini göstermiş ve oyun grupları, salıncaklar, dış mekan spor aletleri, tırmanma elemanları hayvan figürlü kaydıraklar, tüneller gibi birçok ekipman hem Avrupa'da hem de ülkemizde görülmeye başlanmıştır.

Türkiye İnşaat Sanayicileri İşveren Sendikası (İNTES), 2018 yılı Mayıs ayı raporuna göre inşaat sektörünün GSMH içindeki payının yaklaşık yüzde 30 seviyesinde olduğu görülmekte ve inşaat sektörü, kendisine bağlı 200'den fazla alt sektörün ürettiği mal ve hizmete talep yaratan konumunda olup, bu yaygın etki,

sektörün “ekonominin lokomotifi” olma vasfının en temel göstergesidir şeklinde yapılan açıklamasından anlaşılacağı üzere ülkemiz ekonomisinin son yıllarda ağırlıklı inşaat üzerine kurulu olmasından dolayı bina yoğunluğu artmış ve buna istinaden trafik, güvenlik zaafiyeti, zamansızlık gibi temel engeller ortaya çıkmıştır. Bu durum kentlerde özellikle de büyük metropollerde yaşayan çocuklar için çekilmez hal almıştır. Çocuğun en temel ihtiyacı olan oyun ve kendini tanıması için gereken sosyalleşme ortamı modern planlı kent mekânlarınca karşılanmalıdır.

Bina dokusunun çok yoğun illerde önemli rekreasyon alanlarından olan parklar barındırdığı yeşili ile şehirlerin akciğerleri olarak tanımlanır. Modern şehir parkları son birkaç yüzyılda yeni yaşam biçimlerinin ve ihtiyaçların ortaya çıkmasına paralel olarak değişime uğramış yine parkların kullanım amaçları değişmiş hatta özel türde parkların ortaya çıkmasına da yol açmıştır.

Bazı araştırmacılara göre parklar, herkese açık, dinlenme, yürüme, koşma, eğlenme gibi ihtiyaçları karşılayan, her kesimden insana hizmet veren kamusal mekanlar iken bazıları, parkların kamusal bir eğitim yeri olduğunu, orta sınıf norm ve değerlerine göre sosyalleşme ve bu yönde zevkler geliştiren parkları, sosyal kontrol sağlama, kültürel aydınlanma, sağlığı düzeltme, sakin bir ortam sağlama, kent dışına çıkamayanlar için bir tür kentsel dinlence işlevi görme, yatıştırma, düzenli kentsel gelişmeye yardımcı olma gibi işlevleri yerine getiren mekanlar olarak tanımlamıştır.

Günümüz kent merkezlerinde çocuk oyun alanları giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Oyun alanlarında bir araya gelen çocuklar, aralarında kurdukları iletişim ile toplumda sosyal birey olmanın ilk adımını atarlar. Bu durum çocukların hem psikolojik, hem de fizyolojik gelişimine katkıda bulunur. Çocuk oyun parkı düzenlemelerinde, doğru bir tasarım, doğru bir uygulama, doğru bir planlama ve yeterli bakım çalışmalarının yapılması çok önemlidir. Başarılı çocuk oyun alanları, çocukların farklı ihtiyaçları ve fiziksel meydan okumalarına fırsatlar sunmaktadırlar (Yücel, 2005). Çocukların fiziksel, zihinsel ve ruhsal gelişimi açısından vazgeçilmez olan oyun araçları ve alanları birtakım kriterlere uygun

olarak tasarlandığında bu amaca hizmet edebilir. Bu bağlamda, çalışmamızda kentte, kamusal açık alanlarda çocuklar için yapılan tasarımlar, özellikle çocuk oyun parkları üzerinde durulacaktır.

1.1. Çocuk Tanımı

Çocukluk, uzun bir süre henüz yetişkin olmamış, kendi kararlarını veremeyen, biyolojik bir geçiş dönemidir. Yasal tanımlamalara göre çocukluk çağı ülkeden ülkeye farklılık göstermektedir. İngiltere'de bu sınırlar 10-17 iken Amerikan eyaletlerinde 7-18, Kanada'da 12-18'dir. Gelişim psikologlarına göre ergenlik döneminin bitip yetişkinlik döneminin başladığı yaş sınırı 25'e kadar uzanmaktadır. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme , çocuğu "18 yaşın altında bir insan" olarak tanımlar. Bu, 194 üye ülkenin 192'si tarafından onaylanmıştır. Ülkemizde yasal olarak yetişkin kabul edilen 18 yaşındaki gençler aslında fizyolojik, psikolojik ve sosyal açıdan yetişmemiş, gelişimlerini tamamlayamamış kişilerdir. Yasal yaş sınırını belirlemede ergenlik dönemi, gelişim gereksinimlerini ve fizyolojik veya pisikolojik dönem sorunları irdelenmelidir. Biyolojik olarak, çocuk genellikle doğum ve ergenlik arasındaki kişidir.

Çocuklar genellikle yetişkinlerden daha az haklara sahiptir ve ciddi kararlar veremedikleri için yasal olarak ebeveynlerinin gözetimi altında olmalıdır. Çocukluğun yetişkinlikten farklı bir evre olarak tanınması, 16. ve 17. yüzyıllarda ortaya çıkmaya başladı. Toplum tarafından, çocuğa minyatür bir yetişkin olarak değil, yetişkinlerin korumasına, sevgisine ve beslemesine ihtiyaç duyan daha düşük olgunluğa sahip bir birey olarak çocukla ilişki kurulmaya başlandı (wikipedia.en). Çocukluk dönemi bir insanın fiziksel, zihinsel ve psikolojik gelişiminin en çok geliştiği dönemdir. Çocukluk döneminin önemsenmesinin ana nedeni olgunlaşma çağı olmasıdır. Yetişkinliğe adım atılan bu süreçte çocuklar fiziksel, duygusal ve zihinsel olarak kırılgan ve tehlikelere daha açık olduğundan çok hassas bir yapıya sahiptirler. Bilimde meydana gelen

ilerlemeler ve humanistik yaklaşımın etkisi ile bugünkü çocuk ve çocukluk anlayışı oluşmuştur. Günümüzdeki bilim ve teknolojideki ilerleme çocukları yalnızlığa iterken çocukluk çağını ve kavramını da sanal mekanlara taşımıştır (Sağlam & Aral, 2016).

Çocukluk çağı; çocukların okulda ve oyunda olma, ailelerinin sevgi ve cesaret desteği ile güçlü ve kendinden emin olma zamanıdır. Bu dönem çocukların korkudan uzak, şiddete karşı güvende ve istismar ve sömürüye karşı korunmaları gerektiği bir zamandır. Bu nedenle, çocukluk, doğum ile yetişkinliğe ulaşma arasındaki boşluktan çok daha fazlasıdır. Bir çocuğun yaşam durumunu o yılların kalitesi ifade eder. Çocukluğun tanımı hakkındaki entelektüel tartışmalara ve çocuklardan ne beklenebileceğine ilişkin kültürel farklılıklara rağmen, çocukluğun ayrı ve güvenli bir alan kastettiği her zaman önemli ölçüde paylaşılan bir anlayış olmuştur. 1989'da Birleşmiş Milletler Genel Kurulu Çocuk Hakları Sözleşmesi'ni kabul etmiş ve bu sözleşme, çocuklarla ilgili evrensel standartları bir araya getiren ilk uluslararası insan hakları sözleşmesidir ve çocuk haklarını yasal olarak bağlayıcı bir zorunluluk olarak sunan ilk girişimdir. Sözleşme, çocukluk dönemini yetişkinlik döneminden ayrı bir alan olarak tanımladı ve bir yetişkin için uygun olanın bir çocuk için uygun olmayabileceğini kabul etti. Hükümetleri ailelere maddi yardım ve destek sağlamaya ve çocukların ebeveynlerinden ayrılmalarını önlemeye çağırdı. Çocukların kendi haklarına sahip oldukları ve bu nedenle pasif yardım alıcıları olmadıkları, ancak kendi gelişimlerinde güçlenen aktörleri oldukları kabul edildi (unicef.org).

Sözleşmenin kabul edilmesinden sonraki yıllarda dünya çocuklar için somut sonuçlar gördü.

İslamiyet öncesi Türk toplumlarında çocukların önemsendiği, çocuk sahibi olmayan ailelelerin hor görüldüğü özellikle erkek çocuklarına verilen eğitime özen gösterildiği Dede Korkut hikayelerinde çocuğa verilen eğitimin önemi ve babaların çocuk üzerinde sınırsız velayet hakkının olduğu belirtilmektedir. Orta çağda Türk islam toplumlarında ise ilk yedi yaşa kadar çocukların masum oldukları, daha sonra

buluğ çağına kadar onlarla yakından ilgilenilmesi ve eğitimlerine önem verilmesi gerektiği fikri hakimdi. Farabi 10.yy'da çocuklukta bireysel farklılıklara değinerek çocukluktaki zihisel eğitime önem verilmesini sağlamıştır. Yine aynı zaman diliminde İbn-i Sina çocuklardaki ruh ve beden sağlığına dikkat edilerek onların ihtiyaçlarına göre yaklaşılmasını sağlamıştır. Gazali'nin çocuk davranış eğitimindeki pekiştirmelere dikkat çekmesi ve çocukluk çağında oyunun önemini vurgulaması çocuk ve çocukluk açısından günümüzdekine benzer bir anlayış ortaya koymuştur. Osmanlı döneminde çocuğun velayet hakkı ve hukuki denetiminin babada olduğu ancak eğitiminin ise anne ve büyükannelerin denetiminde olduğu bildirilmektedir (Sağlam & Aral, 2016). 21. yüzyıl sonrası çocukların ailenin bakış açısıyla daha saygın ve yaşamın merkezine alındığı söylenebilir.

Sanayi devriminin gelişmesi ve beraberinde fabrika hayatının başlamasıyla özellikle İngiltere ve Amerika gibi ülkelerde yoksul aile çocukları çalışma hayatına girmiş ve çocukluklarını yaşayamamışlardır. 20. yy çocukluğun yok olmaya başladığı dönem olarak kabul edilir. Kapitalist ve neoliberal politikalar sonucu çocuklar tüketici pozisyonuna geçmiştir. Anne babanın okul başarısı baskısı yüzünden çocuklar oyuna yeterince vakit ayıramamakta ve çocukluklarını yaşayamamaktadır. Postman, çocukluğun kaybolan öğesinin oyun olduğunu belirterek madde bağımlılığı, cinsellik ve görsel medyadaki çocukluk kavramlarının tüketilmesinin çocukluğu bitirdiğini vurgulamıştır (Postman, 1995).

1.2. Çocukların Özellikleri

Geçmişten günümüze yaklaştıkça çocukluk kavramı özerkleşir ve kendine özgü bir dönem olarak kabul edilmeye başlanmıştır. Asırlardır devam eden çocukluk kavramı hala değişim sürecindedir. Gelişime açık bir sistem olan çocuk, çocukluk çağındaki durumu ile toplumun geleceğini belirler (Kuşuluoğlu, 2013).

Çocuklarda doğumundan ergenlik döneminin sonuna kadar büyüme ve gelişim devam eder. Bu yüzden sürekli ihtiyaç ve gereksinimleri artar ve yetişkinlere göre farklılık arz eder.

1.2.1. Çocuğun Biyolojik Özellikleri

Çocukluk döneminde doğum sonrası dönem büyüme ve gelişmenin en hızlı olduğu dönemdir. Metabolizma hızı ve yüksek hücre bölünmesinden dolayı büyüme çok hızlıdır. Çocuğun tam anlamı ile sağlıklı bir birey olarak yetişmesi bu dönemde göreceği özene bağlıdır. Bu dönemde çocuklar kas ve kemik gelişimlerine paralel olarak kendi kendine hareket etmeyi ve yürümeyi öğrenerek bebekler anneye bağlılıktan kurtularak çevrelerini keşfe çıkarlar. Yetişkinlerin gösterdiği ilgi, çocuğun kullandığı oyuncaklar, çevresel uyarılar, çocuğun zihinsel gelişimini etkiler. Bu nedenle bebeklik döneminde yetişkinlere büyük görevler düşer. Çocuklar bu dönemde çevresindeki yetişkinlerden ne kadar olumlu duyumlar alır ve zengin uyaranlarla karşılaşırsa çevresiyle de o ölçüde olumlu ilişkiler kuracak ve sağlıklı bir gelişim gösterecektir (cocukgelisimi.gen.tr, 2018).

Endokrin sistem, bağışıklık sistemi ve sinir sistemi ergenlik dönemine kadar gelişimini devam ettirir. Sinir sistemi gelişimi ilk iki yılda tamamlanır ve daha sonrası için kendini yenileme özelliği olmadığından bu dönem çocukları dış koşullara karşı zarar görmemeleri için dikkatli olunmalıdır. Yenidoğan döneminde solunum sistemi de çok hassastır, bebeklerin cildi çok geçirgen olduğundan dış ortamdan maksimum seviyede etkilenirler ve her an hastalıkla karşı karşıya kalma riskleri mevcuttur. Bebeklerin nesneleri tanıma çalışmaları ağızlarına götürme yolu ile gerçekleştiğinden hijyenik omayan ortamlar tehlike arz etmektedir.

Okul öncesi dönemde çocuklar bedenlerini ustaca kullanmayı öğrenmiş oyunlar oynamaya başlamışlardır. Yaşıtları ile oyunlar oynamaya başlayan çocuk aile ortamından uzaklaşmaya başlar ancak büyüme ve gelişme bu dönemde de devam eder. Bu dönemde bedensel gelişimi, bebeklik dönemine göre yavaştır. Yine bu dönemde kaslardaki gelişme dikkati çeker. Çocuk rahatlıkla koşup zıplayabilir ancak dar bir tahta üzerinde denge sağlayacak kadar daha üst düzeyde motor koordinasyon gerektiren hareketleri yapmakta zorlanırlar. Oyun bu dönem çocukları için en büyük etkinliktir. Zamanı oyun oynayarak geçiren çocuklar, çoğunlukla hayal kurmaya dayalı oyunlar oynarlar. Çocuğun anne-baba ile kurduğu

bağ oyunlarına da yansır. Okul öncesi eğitim kurumları, çocuklar için yeni arkadaş çevresi, zengin bir oyun ortamı ve çeşitli deneyimler kazanabileceği bir yer olması nedeniyle oldukça önemlidir.

Çocuk ölümlerinin sebepleri arasında genetik faktörler olmakla birlikte sağlıksız yaşam koşulları da etkilidir. Dünya Sağlık Örgütü WHO'nun 2017 verilerine göre 2017'de 5 yaş altı 5,4 milyondan fazla çocuk ölmüştür (WHO, 2018). Ülkemizde anaokul ve kreş dönemi olarak bilinen okul öncesi dönem çocuğun çevre ile etkileşime başladığı dönemdir. Bu dönemdeki çocuklar sağlıksız yaşam koşullarından çabucak etkilenirler.

İkinci çocukluk dönemi – İlkokul çağı olarak adlandırılan dönem 7-11 yaş aralığı kapsar ve çocuğun aileden iyice uzaklaşarak dış dünya ile daha fazla karşı karşıya kaldığı dönemdir. Çocuk hayatı boyunca karşılaşacağı problemleri çözebileceği okuma yazma alışkanlığını bu dönemde öğrenecek zihinsel gelişim ve soyut işlemlere hazırlık süreci başlayacaktır. Bu dönemde ilkokulun ilk yıllarında görülen büyümedeki yavaşlama on yaşına doğru vücut biyokimyasındaki farklılaşmaya bağlı olarak hızlanacak; kız çocuklarında hızlı bir boy artışı gerçekleşirken ikincil cinsiyet özellikleri belirmeye başlayacaktır. Erkek çocuklar dokuz-on yaşına kadar kızlardan biraz daha uzun ve daha iri bir bedene sahipken on-on bir yaşlarında kızlardan daha ufak bir görünüme bürünürler. Çocukların sağlığı bu dönemde genelde iyidir. Genel olarak önceleri çok hastalanan çocukların sağlık durumu bu dönemde düzelir.Bu dönemde erkek çocuklar kızlardan daha hareketli olup bedensel ve güce dayalı oyunları tercih ederler (cocukgelisimi.gen.tr, 2018).

Ergenlik döneminde bedensel değişiklikler yaşanır. Çocukluk döneminde kısmen yavaşlayan bedensel büyüme ve gelişme, ergenlik döneminde yeniden hızlanır ve dönem sonunda yetişkinlik yapısına ulaşır. Gençlerin beden oranları değişime uğrar. Genellikle ergenlik ve gençlik çağı en sağlıklı yaşam dönemidir. Çocukluk hastalıkları geride kalmıştır, yetişkin çağa özgü hastalıklar ise çok uzaktadır. Ergenliğe özgü denebilecek tek hastalık ter ve yağ bezlerinin salgılarının

artması ve birikim oluşturmaları ile ortaya çıkan ergenlik sivilceleridir. Bu durumun androjen ve östrojen hormonlarının dengesizliğinden ortaya çıktığı sanılmaktadır.

1.2.2. Çocuğun Sosyolojik Özellikleri

Sosyal gelişim, çocukların başkalarıyla etkili bir şekilde ilişki kurmasını ve aile, okul ve topluma olumlu yönde katkıda bulunmalarını sağlayan değerleri, bilgiyi ve becerileri öğrenmeyi içerir. Bu tür bir öğrenme, aile içindeki veya arkadaşlarıyla olan sosyal ilişkilerle ve çocukların çevrelerindeki kültüre katılımlarıyla aktarılır. Çocuklar, diğerleriyle olan ilişkileri ve toplumsal değerler ve beklentiler konusundaki artan farkındalıkları sayesinde, kim olduklarını ve kendilerine sunulan sosyal rolleri anlamlandırırlar. Sosyal olarak gelişen çocuk, çevresindeki etkilere karşılık verir ve ilişkilerini şekillendirmede aktif rol oynar.

Ebeveynler ve bakıcılar, çocukların sosyal gelişimine dair en önemli ve en önemli konular olsalar da, sosyal çevrenin diğer birçok önemli yönü vardır. Çocuğa en yakın olan kişi ve ortamlar - aile, okul ve akranlardır. Ebeveynler, bakıcılar, aile üyeleri, okul personeli ve akranlarıyla günlük temasları sayesinde çocuklar sosyal dünyayı ve onu destekleyen kurallar, uygulamalar ve değerler hakkında bilgi edinirler. Bu ilişkilere aktif olarak katılan çocuklar, yetişkinlerin ve akranlarının kendileriyle ilişkilerini de etkiler. Çocukların yaşamları, sosyal ve sağlık hizmetlerine erişim, anne-babaların istihdamı ve geliri veya işlerini dengeleme yetenekleri gibi aileleri ve topluluklarını etkileyen daha geniş sosyal koşullar tarafından şekillendirilir. Özellikle, çocukların sosyal bağlantı anlayışı genellikle medyadaki davranışlar da dahil olmak üzere toplumdaki tutumlar ve kültürel değerler tarafından etkilenmektedir.

İlişkileri ve diğerleriyle olan bağları sayesinde, çocuklar, kim oldukları ve sosyal dünyada nerede olduklarını anlamlandırırlar. Kendine ve başkalarına dair bir anlayışa ulaşmak, bu nedenle çocukların sosyal gelişiminin merkezi bir amacıdır.

Çocukların başkalarını anlama ve onların ihtiyaçlarını ve görüşlerini dikkate alma yeteneği zamanla gelişir. Küçük çocuklar doğal olarak kendi kendine odaklanır. İlkokul çağında çocuklar, başkalarının onlardan farklı şeyler görebileceğini öğrenir. Daha sonra, düşünme becerileri geliştikçe, çocuklar bir başka kişinin bakış açısını daha iyi anlayabilir ve aynı olaya veya duruma bakmanın birçok yolunu takdir edebilir.

Araştırmalar, başkalarına değer vermeyi öğrenen çocukların, onlardan farklı olan ya da başkaları tarafından olumsuz olarak algılanan çocukları içerme ve takdir etme olasılıklarının daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Ahlaki gelişime yönelik araştırmalar, sosyal davranışların insanların sosyal sözleşmeler ve kendileri hakkında tuttuğu tutumları nasıl yansıttığını vurgulamıştır. Başkalarının duygularını, bakış açılarını ve beklentilerini hesaba katmayı öğrenmek, çocukların toplumsal değerleri anlamalarına ve kendileri için seçtikleri değerler ve etik değerlere katkıda bulunur.

Sosyal ilişkilerle ilgili en erken ve en kapsamlı öğrenme ailede gerçekleşir. Anne-babalar ve bakıcılar, saygıyı ve düşünmeyi modelliklerinde ve çocukların tüm ilişkilerinde benzer şekilde saygılı olmalarını teşvik ettikleri zaman olumlu sosyal gelişmeyi destekleyebilirler.

Arkadaşlıklar ve diğer çocuklarla ilişkiler, çocuklar büyüdükçe ve diğerleriyle birlikte yaşama konusunda öğrenmeye başladıkça daha önemli hale gelir. Olumlu arkadaşlık becerilerini öğrenen çocukların, başkalarıyla daha iyi ilişkiler geliştirdikleri ve bu durumun ruh sağlığına ve esenliğine fayda sağladığı gösterilmiştir. Bu, çocukların her zaman başkalarıyla oynamak istediği anlamına gelmez; Pek çok çocuk kendi zamanlarını yapmak için biraz zaman ister, ama herkesin ihtiyaç duyduğu veya ihtiyaç duyduğu zaman başkalarıyla ilişki kurabilmesi için bir arkadaşa ve becerilere ihtiyacı vardır (kidsmatter.edu.au, 2018).

1.2.3. Çocuğun Davranışsal Özellikleri

Çocuk psikolojisi büyüme sırasında çevresel faktörlerin gelişime olan etkisi ve çocuğun toplum ile olan ilişkisini ele alır.

Çocuk psikolojisi doğumdan ergenlik döneminin sonuna kadar şekillenir.

Bebeklik döneminin ardından 6 yaşa kadar sürecek süreçte çocuklar, kendi yeteneklerini sergileyerek kendi insiyatiflerini elde etme çabasında olup anne-babanın istekleri dışında evin patronu olma ve bunu ebeveynlere kabul ettirme çabasında olurlar. Önceleri her hangi bir huzursuzluk yaratmaksızın gördüğü desteği kabullenen çocuk bu dönemde herşeyi kendi yapma isteğinde olacak ve hünerlerini sergilemek isteyecektir.

Okul öncesi dönemde bilgi ve beceriler gelişme eğiliminde olup çocuklarda ben merkezci bir düşünce hakimdir. Her şeyin kendisi için yapılmasını, kendi istek ve ihtiyaçlarının tatmin edilmesi beklentisinde olur. İstediği her şeyi anında elde etmek ister ve ertelemeye tahammülü yoktur. Arkadaş ilişkileri ve sosyal becerileri arttığından onların kıyafetlerine ve konuşmalarına ilgisi artar, arkadaşlarınca beğenilmeye önem verir. Ama hala dikkat merkezinde anne ve babası vardır (Albukrek, 2018).

9 yaş dönemi, egosantrizmin gerileme çağıdır. Egosantrizm ego benlik demektir, çocuğun kendi benliğini merkez haline getirmesidir. Çocukların oyuncaklarını, anne ve baba vs gibi değer verdiği şeyleri paylaşmak istememesi olarak da tanımlanabilir. Egosantrizmin gerilemesi ile çocuğun sosyal alanda akranları ile ilişki kurmasına olanak sağlar.Yani o erişkinlik seviyesine ulaşır. Aynı zamanda akıl ve ruh sağlığının gelişmesini sağlayarak psikomotor güçlerin yanında düşünmenin de gelişmesini hızlandırır. Çocuk böylece düşünen ve kendi iç dünyasında sebep sonuç bağlantısı aramaya başlar. Bu gelişimler engellenmez veya sekteye uğramaz ise ilerleme hızlı olur ve bu dönem başarı ile atlatılır (Güneşli, 2016).

Ergen dönemde çocukların soyut düşünce yeteneği gelişir ve neden-sonuç ilişkilerini daha iyi anlarlar. Geleceğe yönelik planlar yapılır. Ergenlik dönemini

merkezinde kişisel kimlik oluşumu vardır ve "Ben kimim?" sorusuna yanıt aranır. Eleştiri ve tavsiyelere daha açık olunan bu dönemde cinsel dürtüler de başlayarak karşı cinse olan ilgi artar. Hala hiçbir şeyin kendilerine zarar veremeyeceği düşüncesine sahip olduklarından tehlikeli faaliyetlerde bulunabilirler (fenomenpsikoloji.com, 2018).

1.3. Çocuğun Gereksinimleri

Çocuklar ilk andan itibaren çevresel faktörlerin etkisi altındadır. Sağlıklı bir gelişim için fiziki ve sosyal çevrenin çocuğun gereksinimlerini karşılaması gerekir.

Çocuklar fiziki olarak; beslenme, giyinme, barınma, boşaltım, tehlikeden korunma ve uyku ve dinlenmeye ihtiyaç duyarken manevi olarak da dokunulma-kucağa alma, güven, düzen, sosyalleşme, kendini değerli görme ve oyun aracılığı ile uyarılmaya ihiyaç duyarlar. Çocuklar oyun oynayarak hayatta olup bitenleri anlamaya çalışır. Oyun yolu ile sosyalleşir, ilişki kurmayı ve ilişkilerini yönetmeyi, planlamayı hatta yaratmayı öğrenirler. Çocuğun yaşamında sağlıklı bir yapıyla gelişmesi oyun aracılığıyla gerçekleşir (Cüceloğlu, 2000).

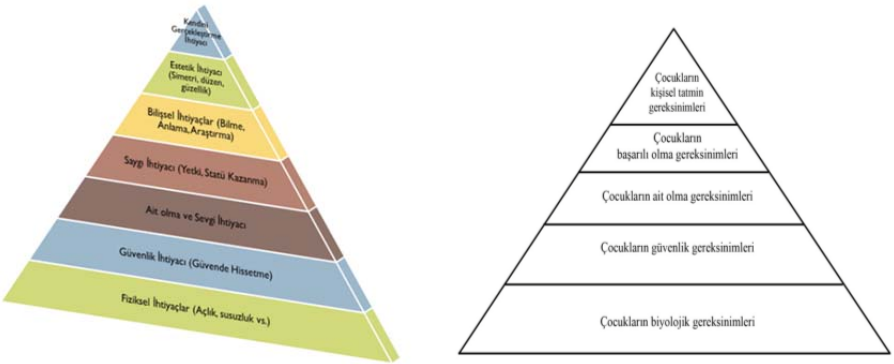

Şekil 1.1. Maslow piramidinin çocuk gereksinimlerine uyarlanması
Kaynak:[URL -1] & (Kuşuluoğlu, 2013; Sayfa:7'den uyarlanarak)

Maslow'un insan gereksinimlerini sıraladığı piramidi çocuklara uyarlarsak insanın temel ihtiyacı olan şeylerin çocukların ihtiyaçlarına paralel olduğu söylenebilir. Nasıl insanların temel ihtiyaçları karşılanıyorsa çocukların biyolojik ihtitaçları da karşılanmalıdır. Çocuklar yetişkinlere göre daha savunmasız olduğundan çevresel faktörlere karşı daha çok korunmaya ihtiyaç duyarlar. Çocuğun yetiştiği ve oyun oynadığı alan fiziki açıdan güvenli olmalıdır. Çocuğun fiziki güven duygusunun yanısıra sevgi ile beslenmesi gerekir. Sevgi, psikolojik yönden en önemli gereksinimdir. Okul, oyun alanı, spor sahası gibi tasarlanan mekanların çocuklar tarafından kendileri için tasarlandığının bilinmesi çocuklarda aidiyet bilincini geliştirir ve buralarda yetişen çocuklar başarılı olurlar (Kuşuluoğlu, 2013).

1.4. Çocukların Gelişimi

Çocuk gelişimi, doğumdan başlayıp yetişkinliğin başlangıcına kadar olan bir çocukta ortaya çıkan fiziksel, dil, düşünce ve duygusal değişimler dizisini ifade eder. Bu süreçte bir çocuk ebeveynlerine / velilerine bağımlılıktan bağımsızlığa doğru ilerler. Çocuk gelişimi, doğum öncesi yaşamdaki genetik faktörler (ebeveynlerinden alınan genler) ve olaylardan güçlü bir şekilde etkilenmektedir. Ayrıca çevresel gerçeklerden ve çocuğun öğrenme kapasitesinden de etkilenir.

Çocuk gelişimi, bir çocuğun aşağıdakiler dahil olmak üzere yaşam süreleri üzerinde ustalaştığı becerilerin tamamını kapsar:

- Biliş - öğrenme ve problem çözme yeteneği
- Sosyal etkileşim ve duygusal düzenleme - başkalarıyla etkileşim kurma ve kendini kontrol etme becerisi
- Konuşma ve Dil - dili anlama, kullanma ve iletişim kurma
- Fiziksel beceriler - ince motor (parmak) becerileri ve brüt motor (tüm vücut) becerileri

- Duyusal farkındalık - kullanım için duyusal bilgilerin kaydı (childdevelopment.com.au, 2018).

Çocuklar açısından gelişimin sağlıklı bir şekilde tamamlanması kendileri için tasarlanan sağlıklı bir çevre ile olur. Çocukların gelişimi Fiziksel, Bilişsel ve Sosyal gelişim olarak üç ana başlık altında incelenebilir.

1.4.1. Çocuğun Fiziksel Gelişimi

Çocuk gelişimi, bir çocuğun yaşlandıkça daha büyük karmaşıklık görevlerini yerine getirme yeteneğini ifade eder. Bir çocuğun geliştiği sıra düzenli ve öngörülebilir, ancak farklı çocuklar farklı oranlarda gelişir. Çocuk gelişimi dil, sosyal ve motor becerileri içerir. Çocuklarda fiziksel gelişim, vücutlarını kullanmayı içeren motor becerilerinin gelişimine işaret eder. Kuzey Dakota Eyalet Üniversitesi'ne göre, fiziksel gelişim bir çocuğun brüt motoru, iyi motor ve denge veya koordinasyon becerileri ile tanımlanır (Oguejıofo, 2017).

Bir bebeğin hayatının ilk birkaç haftası ve ayı boyunca, onun hareketleri refleks veya doğası gereği istemsizdir. Yeni doğmuş bebek tarafından sergilenen bazı refleks eylemleri, ani yüksek sesler veya pozisyon değişiklikleri ile ortaya çıkan ve bir bebeğin elleri veya ayakları içine sokulan nesneleri içgüdüsel olarak kavradığı kavramanın refleksinden kaynaklanan, yansıtmalı refleksi içerir. 1 aylık ve 1 yaşları arasında, bir çocuğun başını kendi başına tutabilmesi, desteksiz oturması, sürünmesi ya da, yürümesi, nesneleri kendi başına kavraması ve başparmağı ve işaret parmağıyla küçük nesneleri alması gerekir.

1 ila 3 yaş arasındaki çocuğun fiziksel gelişimi, yardım almadan yürüyebilmek, atlamak, bir merdiven açmak, bir bardak su tutmak, bir mumla karalamak ve bir daireyi kopyalamayı içermelidir. Bu dönemde, çocuk bir üç tekerlekli bir bisiklet sürebilmeli ve bir blok kule inşa edebilmelidir.

Okul öncesi yılları 3 ila 5 yaş arasındadır. Okulöncesi, bu noktada fiziksel ve fiziksel becerilere ulaşarak on saniye veya daha uzun bir süre ayakta durmayı,

atlamayı, sallanmayı, tırmanmayı, top atmayı ve bir topu yakalamayı, bir çatal ve kaşık kullanarak ve bir kişiyi vücut ile çekmeyi içermelidir. Bu aşamada, Okul Öncesi Çocuklar tuvalet ihtiyaçlarını karşılayabilmelidirler.

6 ila 12 yaş arasındaki bir çocuk okul çağındaki bir çocuk olarak kabul edilir. Okul çağındaki çocuğun hareketleri daha zarif ve koordinelidir. Okul çağındaki çocuklar iyi bir el-göz koordinasyonuna sahiptir ve kesme ve yapıştırma, yüzme, futbol, basketbol, yürüyüş ve video oyunları oynamak gibi etkinliklere katılabilirler (Oguejıofo, 2017).

1.4.2. Çocuğun Bilişsel Gelişimi

Çocuğun, doğumdan başlayarak, yetişkin oluncaya kadar dünyayı algılayabilmesi ve çevresi ile etkileşimde olabilmesini sağlayan zihinsel işlevlerin geliştiği dönemin tümüne bilişsel gelişim denir.

Zihinsel süreç; algı, bellek, dil gelişimi, dikkat, akıl, hatırlama, düşünme, problem çözme, okuma ve yazma, yaratıcılık gibi birçok özellik içerir. Bu zihinsel bileşenler doğrultusunda bebek dünya ile ilgili bilgileri toplar ve saklar, gerekli durumlarda anımsayarak değerlendirir. Yeni edindiği bilgilerle var olan bilgileri düzenleyerek bağlantı kurar. Bu şekilde her yaşa özgü gerçekleştirmesi gereken gelişimsel hedeflere ulaşarak sağlıklı bir yetişkin olma yolunda ilerler.

1952'de, Fransız Psikolog Jean Piaget, çocukların bilişsel gelişiminin dört ayrı aşamada gerçekleştiğine dair bir teori yayımladı.

Piaget'in aşamaları çığır açıyordu. Etkili teorisi, insanların çocukluk gelişimine bakışını değiştirmeden önce, bebeklerin dil geliştirmek için yeterince yaşlı olana kadar bilişsiz olduklarına inanılıyordu.

Burada Piaget'in çocukluk gelişimi sırasında dört bilişsel aşaması var:

1. **Sensorimotor Sahne: Doğum sonrası yaklaşık 2 yıl.** Bu aşamada, çocuklar dünyayı, duyuları ve nesnelerin manipülasyonu aracılığıyla öğrenirler.

2. **Preoperasyonel Aşama: 2 ile 7 yaş arası.** Bu aşamada, çocuklar hafıza ve hayal gücü geliştirirler. Onlar aynı zamanda sembolik şeyleri anlayabilmekte ve geçmişin ve geleceğin fikirlerini anlayabilmektedirler.
3. **Beton Operasyon Aşaması. 7 ile 11 yaş arasındakiler.** Bu aşamada, çocuklar dışsal olaylardan ve kendilerinden başka duygulardan daha fazla haberdar olurlar. Daha az egosentrik hale gelirler ve herkesin düşüncelerini, inançlarını ve hislerini paylaşmadığını anlamaya başlarlar.
4. **Resmi Operasyonel Aşama. 11 yaş ve üstü.** Bu aşamada çocuklar problemleri çözmek, çevrelerindeki dünyayı görmek ve geleceği planlamak için mantığı kullanabilirler.

Çocuk gelişimi için bilişsel aşamalara bakmanın bir başka yolu da Bilgi İşleme Modelini kullanmaktır. 1960'lar ve 1970'lerde geliştirilen bu model, dikkat, kısa süreli bellek, uzun süreli bellek, mantık ve akıl yürütme ve işitsel işlem dahil olmak üzere bilişsel becerilerin gelişimini izler.

Bilgi İşleme Modeline Göre:

1. 2 ila 5 yaş arası: Çocuklar dikkat becerileri, kısa süreli hafıza ve uzun süreli hafıza geliştirir
2. 5 ile 7 yaş arası: Çocuklar dikkat, hafıza ve problem çözme becerileri üzerinde daha iyi bir kontrol geliştirirler ve hedeflerine ulaşmak veya problemleri çözmek için bilişsel yeteneklerini kullanabilirler. Mantık ve muhakeme, çocuklar fikirler arasında bağlantı kurabildikçe daha da gelişir. İşitsel işlem, okuma için temel olan bir beceri, bu zaman zarfında da gelişmektedir.

Bilişsel beceriler, beynin düşünmek, öğrenmek, okumak, hatırlamak, dikkat etmek ve problemleri çözmek için kullandığı becerilerdir. Ayrıca IQ'yu belirlemek için ölçülen becerilerdir (learningrx.com, 2018).

1.4.3. Çocuğun Sosyal Gelişimi

Sosyal gelişim, bir çocuğun etrafındaki diğer kişilerle etkileşime geçmeyi öğrenmesi sürecini ifade eder. Kendi bireyselliklerini kendi toplulukları içinde geliştirdikçe ve algıladıkça, diğer insanlarla iletişim kurmak ve eylemlerini işlemek için de beceri kazanırlar. Sosyal gelişim çoğu zaman bir çocuğun nasıl arkadaşlık ve diğer ilişkiler geliştirdiğini ve bir çocuğun akranlarıyla çatışmayı nasıl ele aldığını ifade eder (scanva.org, 2018).

Freud'a göre hayatın ilk 6 yılında yaşanılanların izleri bireyin tüm yaşamı boyunca davranışlarını etkilemektedir.

İnsan sosyal bir canlıdır. Doğduğu andan itibaren çevresiyle etkileşim halindedir. İnsanın sosyalleşmesi yaşadığı çevredeki kural ve değerlere uyum sağlaması ile olur.

Sosyal gelişim aslında bir çocuğun yaşadığı diğer gelişim biçimlerinin çoğunu etkileyebilir. Çocuğun etrafındaki insanlarla sağlıklı bir şekilde etkileşim kurma yeteneği, yeni yürümeye başlayan çocuklardan, yeni bir kelime öğrenmesinden, bir lise öğrencisi olarak akran baskısına direnebilmesinden, yetişkinliğin zorluklarını başarıyla yönlendirebilmesinden etkilenebilir.

5 yaş ve üstü, bir çocuğun sosyal gelişimi yeni seviyelere ulaşmaya başlar. Bu, çoğu çocuğun bir günde diğer çocuklarla anne babalarından daha fazla saat harcayacağı bir noktadır. Arkadaşlıklar ilişkilerinin gelişmesi, ilişkilerde gücü keşfetmesi, zorbaları tanıması onlardan korkmak veya kabadayıvari hareketler sergilemek, ebeveynler açısından çok sinir bozucu olsa da anne-babanın arkadaşlarının düşüncelerini ve bazı davranışlarını reddetme bu dönemin normal davranışları olarak karşılanmalıdır.

Çocuğun sosyalleşmesi aile, okul ve sonrası oyun alanlarındaki etkileşim kurduğu kişilerle olur. Oyun alanları çocuk gelişiminde büyük önem arzettiğinden mekansal tasarımlar çok önemlidir.

Çocuğun sosyal gelişimi, sürekli değişen karmaşık bir konudur. Ebeveynler sağlıklı ilişkileri modelleyerek ve çocukla bağlantıda kalarak, onların

etrafındaki insanlara olumlu ve faydalı şekillerde yardımcı olmalarına katkıda bulunabilir. Onları diğer çocuklara ve yetişkinlere katılmaya teşvik ederek, onları iyi bir öz saygısından güçlü iletişim becerilerine, çevrelerindeki insanlara güvenme ve bağlanma yeteneklerine kadar sosyal sağlığın yararlarından faydalanmaya hazırlamalıdırlar (scanva.org, 2018).

1.5. Çocuk, Oyun ve Mekân

Oyun, yetenek ve zekâ geliştiren kuralları olan hoş vakit geçirmeyi sağlayan aktivitedir. Oyun çocuk için elzemdir, bedensel, psikolojik, sosyal ve zihinsel yönden gelişimini sağlar. Oyunlar tek başına veya arkadaşlarla, oyuncakla veya oyuncaksız olabilir. Çocukların oyun oynama süreçleri takip edilerek onlar hakkında ihtiyaç, sorun, özlem, korku, istek ve kişilik özellikleri gibi konularda tespitler yapılabilir.

Oyun alanlarının niteliği ve niceliği dünyada yaşam kalitesinin bir göstergesi olarak görülmektedir. Son yıllarda yaygınlaşan "çocuk dostu kentler" yaklaşımı ile çocukların sadece kendilerine ayrılan alanlarda değil tüm kentte güvenli bir biçimde hareket edebilmeleri ifade edilmektedir. Hatta çocukların kendileri için ayrılan alanlara hapsolmalarının bir çeşit kentsel ayrışmaya neden olduğunu ve çocukları görünmez kıldığını iddia edilmektedir. Çocuk dostu bir kentte kamusal mekânlar tasarlanırken çocuklar da düşünülerek tasarlanmalıdır (Başaran Uysal, 2014).

Çocuk oyun alanları tasarlanırken her şeyden önce güvenlik düşünülmeli, çocukların dikkat ve yeteneklerini bir noktaya odaklayabilecek, sistemli bir şekilde gelişmelerini sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır. Açık alanlarda koşma, atlama-zıplama veya oyun araçları ile becerilerini geliştirebilmelidirler.

Çocukların zihin-kas koordinasyonu, algılama ve tepki verme hızları, kendini yaşıtlarıyla mukayese edebilmeleri ve değerlendirmeleri, oyun yoluyla mümkün olur. Grup halinde oynanan alan oyunları çocuklara sosyal gelişim ve uyum sağlama açısından önemli katkı sağlar. Sosyal etkileşim, duyguların

paylaşımı, olumlu veya olumsuz yaşantıların ifade edilebilmesi oyun ortamlarında sıkça görülür. Oyun, çocuğun yeteneğini deney, keşfetme ve uygulama ile açığa çıkarır. Oyun oynamayı desteklemek, oyun mekanlarını geliştirmek çocuğun öğrenmesini olumlu biçimde etkiler ve yaratıcılığını kullanmaya yöneltir (Kirazoğlu, 2012).

Çocuklar oyun alanlarında enerjilerini atmalı saldırganlık eğiliminden uzaklaşmalıdır. Psikologlarca açık alanda oyun oynamadan büyüyen çocukların bedensel ve zihinsel enerjileri bastırılmadığından içgüdüsel olarak saldırganlık duygusunun geliştiği bunun da ileri yıllarda nevrotik bir kişiliğe yol açtığı savunulmaktadır. Çocuk oyun alanları kentsel yapılaşmada vazgeçilmez bir yapı haline gelmiştir.

1.5.1. Oyun Tanımı ve Çocuk-Oyun İlişkisi

Bebek, çocuk, ergen ya da yetişkin bir kişi neden oyun oynar sorusuna farklı cevaplar verilebilir. Birincisi, oyun oynayarak içten gelen enerjinin boşaltılması sağlanır. İkincisi, biyolojik türe has davranışların nesilden nesile aktarılmasına ve sürdürülmesine yardım etmektedir. Üçüncü yanıta göre oyun, gelecekteki becerilerin geliştirildiği bir alan olarak görülmektedir.

Oyun, çocuğun deneyim sahibi olduğu kendi kendine öğrenmesini sağlayan, eğlenmek amacıyla ve içsel olarak, bazen kurallı bazen de kendiliğinden gelişen ve mutluluk, coşku, heyecan, merak duygularını da içinde barındıran davranışlardan oluşan bir etkinliktir.

Yetişkinler açısından oyun, çocuğun eğlenmesine ve oyalanmasına yarayan amaçsız bir uğraştır. Oyun, çocuklarla iletişim kurmanın ve onların dünyasını paylaşmanın en doğal yoludur ve en sağlıklı sonuç veren yöntemidir. Çocuk için oyun, içinde yaşadığı ve mutlu olduğu bir dünyadır.

Bruce'a göre oyun için net bir tanım yoktur. Hala bir şemsiye dünyasıdır, diğer erken çocukluk pratisyenleri ise oyunu “çocuğun işi” olarak tanımlamıştır. Oyun, çocukların sosyal doğalarını ifade etmelerinin birincil yoludur. Ibid’e göre

bütün çocukların zaman zaman yalnız oynamayı sevdiğini savunulmuştur; bazıları ise diğerleriyle (sosyal oyun) oynamayı tercih eder. Oyun, öğrenmenin ayrılmaz bir parçasıdır. Piaget oyunu "bir çeşit bilimsel prova" olarak tanımlar. Bitton, oyunun çocuklar için anlamlı bir bağlam sunduğunu ve sadece bir durumun çocukların daha yüksek bir düzeyde çalışabileceği bir anlam ve amaç taşıdığında olduğunu belirtmiştir. Çocukların duyguları, durumlara tepki vermelerinin yollarıdır; sosyal gelişim ise akranlarıyla nasıl ilişki kurduklarını ifade eder. Ayrıca, duygusal ve sosyal gelişmeler birbiriyle bağlantılıdır çünkü çocukların sosyal etkileşimleri genellikle duygusal olarak yüklüdür (ukessays.com, 2017).

İlk yıllarda çocuğun temel öğrenme ve gelişim yolu oyun oynamaktır .

Oyun çocuk için eğlencelidir ve ona problemleri keşfetme, gözlemleme, deneme, çözme ve hatalarından ders çıkarma fırsatı verir. Bunu yapmaları için ebeveyn desteğine ve cesaretlendirmesine ihtiyacı vardır.

Oynamak, konuşmak, dinlemek ve başkaları ile etkileşime geçmek için harcanan çaba, çocuğun iletişim kurma, düşünme, problem çözme ve diğer insanlarla ya da çocuklarla birlikte olmak gibi yaşam boyu ihtiyaç duyduğu becerileri öğrenmesine yardımcı olur. Ama bundan daha fazlası, oyun anne-baba ve diğer çocuklarla harika bir ilişki kurucudur**.**

Özetle Oyunun Çocuğa Kazandırdıkları,

- Oyun ortamı çocuğa iç çatışmalarıyla ve kaygılarıyla başa çıkma fırsatı sunar.
- Farklı şekil ve boyutlardaki oyun malzemeleriyle oynayan çocuk, renk, boyut ve objelerin anlamını kavrar.
- Oyun, çocuğun bilişsel gelişimini olumlu etkiler ve onun çevresini keşfetmesine olanak sağlar.
- Oyun içinde çocuk kendi hakkını korumayı, başkalarının hakkına saygı göstermeyi, işbirliğini, paylaşmayı ve toplumsallaşmayı öğrenir. Oyun öğretici olduğu kadar eğitici bir ortamdır.

- Dikkat, algı, el-göz koordinasyonu ve muhakeme gibi zihinsel işlevlerin gelişimine katkı sağlar.
- Oyun, çocuğun gelişimini hızlandırır.
- Oyun, anne-çocuk arasında en temel bağın kurulmasına yardımcı olur
- Oyun sayesinde çocuğun yaratıcılığı artar.
- Çocuğun ruh sağlığı için oyun önemlidir.

1.5.2. Oyun Türleri

Oyun, çocukların gelişiminde önemle yer alan bir etkinliktir. Çocuk, oyun oynayarak fiziksel gelişimini güçlendirdiği gibi kendi kendine veya arkadaşları ile her alanda oyun oynamanın ve sosyalleşmenin bir yolunu bulur. Oynadığı oyunlarla sorumluluk alır, toplumsal kuralları öğrenir. Düşünce, duygu ve ilişkiler açısından oyun yoluyla kontrol kazanır. Oyun türleri fiziksel, toplu zekâ ve sosyal olarak 3 grupta ele alınabilir.

1.5.2.1. Fiziksel Oyunlar

Fiziksel oyunlar, çocuğun bedensel gelişimini sağlayan oyunlardır. Futbol, basketbol, yüzme gibi spor oyunları, sek sek, ip atlama gibi çeşitli geleneksel oyunlar bu gruba dâhil edilebilir. Fiziksel oyun oynandığında çocuk yetişkine dikkatini yönlendirmeyi, taklit etmeyi, sıra almayı, oyunu başlatmayı, oyunu sonlandırmayı ve yeni bir oyun başlatmayı öğrenir.

1.5.2.2. Toplu Zeka Oyunları

Bilimsel araştırmalar oyun oynayarak öğrenmenin organik ve etkili bir yöntem olduğunu göstermektedir. Yine çocuk gelişimi uzmanlarınca, oyun oynamanın çocuklarda zeka gelişimi için çok önemli bir etken olduğunu söylenmektedir.

Çocuklar oyun oynayarak zihinsel ve bilişsel yeteneklerini geliştirirler. Zeka oyunları çocuklara; hızlı düşünme ve karar verme, sonraki aşamalarda ne

olacağını düşünme, olasılık hesabı yapma, mantıklarını etkili ve yetkin bir şekilde kullanma yeteneği kazandırır. Çocuklar bu zeka oyunları ile bir şeyler öğrendikçe, bilgi ve becerilerini kullanarak kazanmaya başlar ve kendine olan güvenleri artar. Yeteneğini, bilgi ve zekasını değerlendirme fırsatı bulan çocuk, kendini ve kapasitesini görür, eksik yanlarını keşfeder ve onları geliştirmek için neler yapabileceğini düşünür. Kendi başına, ebeveylerinden bağımsız bir şekilde karar vermeyi öğrenir. Zeka oyunları yüksek konsantrasyon gerektirdiğinden çocuklar bu oyunları oynarken, dikkatini yoğunlaştırmayı ve bir tek işe konsantre olma becerisi edinir. Bu da çocuğun ders çalışırken veya okulda öğretmenini dinlerken konsantre olmasına yardımcı olur. Başka olasılıkların olabilirliğini anlayan çocuklar farklı olaylara daha şüpheci yaklaşacak ve diğer ihtimallerin de bulunabileceği alışkanlığını kazanacaktır. Bu da ezberci değil; araştırıcı, sorgulayıcı bir yaklaşımla yetişen bireyleri ortaya çıkacaktır. Bu araştırma ve sorgulamalar çocukta yaratıcılığı geliştirecek, hayatta başarılı ve fark yaratan bir birey olmasını sağlayacaktır (Büyükaşık, 2017).

1.5.2.3. Sosyal Oyunlar

Bu tür oyunlar oynayarak çocuk sosyal becerilerini geliştirir. Çocuk, kendinden başka arkadaşlarla oyun kurgusu içinde etkileşim halinde olur. Böylece toplumda kendine yer edinmeye başlar. Oyun çocuğa deneme yanılma yolu ile doğruyu bulma, başladığı işi bitirme ve başarmak için çaba harcaması gerektiğini öğretir. Kurallara uyma yetisi, iş birliği yapmak, yardımlaşma ve paylaşmayı öğrenmek oyunun çocuğun sosyal gelişimine yaptığı katkılardır. Çocuklar erişkin rollerine yine oyun oynayarak hazırlanır. Kadın, erkek, anne, baba, öğretmen gibi sosyal roller oyun sırasında öğrenilir ve benimsenir. Çocuğun kişilik özellikleri ve yetenekleri oyun sırasında ortaya çıkar ve oyunla birlikle gelişir ve yönlendirilebilir. Ayrıca oyunlar kazanma ve kaybetmenin yaşanarak öğrenildiği süreçlerdir.

1.6. Oyunun Çocuk Gelişimi Üzerine Etkileri

Oyun, bir çocuğun entelektüel becerilerinin yapı taşıdır. Çocuğun yaşadığı sürekli oyun oynama isteği, onun geleceğe yönelik hareketlerinin ifadesidir. Oyun yoluyla çocuk sosyal, duygusal ve fiziksel becerilerini geliştirir. Çocuk; kavramları, cisimleri, toplumsal kuralları, haklarını ve mücadele etmeyi oyun içerisinde algılar, anlar, öğrenir ve geliştirir. Açık havada hareket etmek ve aktif olmak, çocukların doğal çevreyi keşfetmeleri ve bunlarla meşgul olmaları için açık fırsatlar sunmanın yanı sıra, kum ve su oyunu, inşaat ve taklit gibi aktivitelere fırsat sunar. Oyun, genel olarak çocuğu bir çok yönden etkiler ve gelişmesine katkıda bulunur.

1.6.1. Fiziksel Etkileri

Düzenli fiziksel aktivite herkes için iyidir, ancak çocuklar için özellikle önemlidir. Hayatlarının ilk beş yılı, büyüme ve gelişimleri için en önemli yıllardır. Bu süre zarfında, onlarla birlikte yetişkinliğe girecekleri alışkanlıkları geliştireceklerdir. Ebeveynler, bakıcılar ve eğitimciler tarafından çocuklara aktif oyundaki seçimlerini olumlu yönde etkileyecek fırsat ve deneyimler sunulmalıdır.

Oyun oynayan çocuklarda kaba motor ve ince motor becerilerini desteklenir. Çocuğun fiziksel güçlükleri aşmasını ve sabrederek uğraşmasına olanak sağlar. Oyun yolu ile çocuklar çatal bıçak kullanma gibi günlük hayatta gerekli olan becerileri edinerek gerçek hayattaki uygulamlarında daha rahat olurlar. Oyun sırasında çocukların tüm kasları, iskelet sistemi, kısacası bütün vücudu çalıştığından çocukların hareket ve el becerileri ile ilgili birçok becerisi de gelişir.

1.6.2. Zihinsel Etkileri

Oyun oynayan çocuk gerçek hayattaki birçok farklı sosyal rolü deneyimler. Oyun sırasında yaşadığı bir sorunu ifade edebilen çocuklar yine aynı süreçte bu sorunun çözümüne yönelik adımlar atabilir. Oyun oynayan çocukta duygusal rahatlama ve enerji boşaltımı olduğundan ve gerginlik azalır. Oyun çocuğa kendini

ifade edebilme fırsatı yaratırken Özgüven ve benlik saygısının artmasına yardımcı olur. Oyun kaygı ve endişelerin azalmasında etkin rol oynarken aynı zamanda eğlenme, keyifli olma ve yaşam enerjisinin artmasında etkilidir.

1.6.3. Sosyal Etkileri

Oyun oynayan çocukta paylaşma, işbirliği ve anlaşma yapma gibi kavramlar pekişir. Oyun oynamak sabır ve bekleme gibi bireyin kendini kontrol edebilmesinin öğrenilmesi yönünde pozitif bir etkisi vardır ve dürtü ve agresif davranışları kontrol edebilmede yardımcı etkendir. Oyun oynayan çocuklarda problem çözme becerisi ve liderlik becerisi de desteklenir.

1.7. Park Kavramı

Park, insanların eğlenmesi ya da yaban hayatının veya doğal yaşam alanlarının korunması için ayrılan doğal, yarı doğal ya da ekilmiş sahalardan oluşan bir alandır. Çimenlik alanlar, kayalar, toprak ve ağaçlardan oluşabilir, ancak anıtlar, çeşmeler veya oyun alanı yapıları gibi binalar ve diğer eserler de içerebilir. Birçok parkın yürüyüş, bisiklet ve diğer aktiviteler için parkurları vardır. Bazı parklar, su veya suyolları gövdelerinin bitişiğinde inşa edilir ve bir plaj veya tekne rıhtım alanı içerebilir. Çoğu zaman, küçük parklar, bir parkın sadece bir şehir bloğunu veya daha azını alabileceği ve ideal olarak sakinlerinin 10 dakikalık bir yürüyüş mesafesinde ulaşabileceği kentsel alanlardadır. Kent parkları genellikle oturma için banklara sahiptir ve piknik masaları ve barbekü ızgaraları içerebilir.

En büyük parklar, çok geniş doğal alanlara sahip olabilir ve bol miktarda yaban hayatı ve dağ ve nehir gibi doğal özellikleri içerir. Canlı gösteriler, fuar gezintileri, içecekler ve şans/beceri oyunları içeren eğlence parkları da vardır. Dünyada birçok büyük parkta çadırlarda kampa izin verilir. Birçok doğal park, yasalarla korunmaktadır ve kullanıcılar, kısıtlamalara (örn. Açıkta ateş yakmama veya cam şişe getirmeme gibi) uymak zorunda kalabilirler. Büyük ulusal ve alt milli parklar genellikle bir park korucusu veya park müdürü tarafından denetlenir.

İlk parklar, İngiliz geyik parklarıydı, ortaçağda kraliyet ve aristokrasinin avlanması için bir kenara bırakılmış arazi olarak bilinir. Oyun hayvanlarını (örneğin, geyikleri) içeride ve dışarıda tutmak için etraflarında duvarlar veya kalın çitler vardı. Bu geyik parklarında hayvanların avlanmaları kesinlikle yasaklanmıştı. Bu oyun, on altıncı yüzyıldan itibaren konaklar ve ülke evleri etrafında düzenlenmiş peyzajlı parklara evrimleşmiştir. Bunlar avlanma yeri olarak hizmet etmiş olabilirler, fakat aynı zamanda sahibinin zenginlik ve statüsünü de ilan etmişlerdir. Doğal peyzajın Capability Brown gibi peyzaj mimarları tarafından geliştirildiği bu görkemli ev parklarında peyzaj tasarımının estetiği başladı. Kentler kalabalıklaştıkça, özel avlanma alanları halk için bir yer haline geldi.

Sanayi devrimi parkları ile şehirlerde ve kasabalarda doğa hissini korumak için ayrılmış alanlar olarak yeni bir anlam aldı. Spor etkinlikleri bu şehir parkları için büyük bir kullanım alanı haline geldi. Olağanüstü doğal güzellik alanları, kontrolsüz gelişme ile bozulmalarını önlemek için milli parklar olarak ayrılmıştır.

Park tasarımı, mevcut arazi özelliklerinden etkilenir. Çocuklar için rekreasyon sağlamayı amaçlayan bir park, bir oyun alanı içerebilir. Öncelikle yetişkinler için tasarlanan bir park yürüyüş yolları ve dekoratif peyzaj düzenlemelerine sahip olabilir. Binicilik parkurları gibi belirli özellikler, belirli aktiviteleri desteklemek için dahil edilebilir.

Parklar; fiziksel aktivite, aileler ve toplumlar için toplanma ve sosyalleşme ya da basit bir dinlenme için kullanılan kentsel altyapının bir parçasıdır. Araştırmalar, yeşil açık alanda egzersiz yapan insanların zihinsel sağlığının daha iyi konumda olduğunu ortaya koymaktadır.

Ülkemizdeki imar kanununa göre parklar, kent insanlarının yeşil bitki örtüsü ile dinlenme ihtiyaçlarını karşıladıkları alanlardır. İmar planında park alanı içinde gerekli başka tesis gösterilmemişse, bu alanlarda kalıcı olmayan, temelsiz, sökülüp takılabilir malzemeler kullanılarak ve Belediye Encümen Kararı ile büfe, havuz, pergola, açık çayhane ve WC'den başka tesis yapılamaz. Kalıcı olmayan bu yapılardaki maksimum yükseklik h=4,50 metreyi ve maksimum emsal E=0,04'ü

geçemez. Gereği görülmesi üzerine çevrenin ihtiyacı da değerlendirilerek belediyece uygun onaylı proje ile açık spor tesisleri de inşa edilebilir (Midilli, 2011).

Parklar aktif ve pasif rekreasyon alanlarına ayrılabilir. Rekreasyon, genel olarak "insanın yaşamını canlandırması ve yenilemesi" demektir. **"**Boş zaman değerlendirme etkinlikleri**"** olarak da bilinir. Aktif rekreasyon, kentsel bir karaktere sahip ve yoğun bir gelişim gerektirir. Genellikle, oyun alanları , top alanları, yüzme havuzları, spor salonları ve skateparklar dâhil olmak üzere kooperatif veya takım faaliyetlerini içerir. Ekip sporları gibi etkin rekreasyonlar, bir araya gelmek için önemli bir alan sağlama ihtiyacından dolayı, genellikle yoğun yönetim, bakım ve yüksek maliyetleri içerir. "Düşük yoğunluklu rekreasyon" olarak da adlandırılan pasif rekreasyon, bir parkın açık alan yönünü vurgulayan ve doğal yaşam alanlarının korunmasına olanak sağlayan şeydir. Genellikle piknik alanları, banklar ve parkurları içerir. Pasif rekreasyon genellikle çok düşük maliyetlerle sağlanabilir. Bazı açık alan yöneticileri yürüme, koşma, binicilik, dağ bisikleti, kar ayakkabısı veya kros kayağı şeklinde ya da doğa, kuş gözlemciliği, resim, fotoğrafçılık ya da piknik yapmak gibi hareketsiz fiziksel aktivite dışında bir şey sunmaz. Park alanının tümünde pasif rekreasyon için park veya açık alan kullanımını sınırlamak, aktif rekreasyon tesislerini ve gelişmiş altyapıyı yönetme yükünü ortadan kaldırır veya azaltır. Birçok kayak merkezi aktif rekreasyon tesislerini (teleferikler, gondollar, arazi parkları, yokuş aşağı koşular ve locular) pasif rekreasyon tesisleri (kros kayak pistleri) ile birleştirmektedir (en.wikipedia.org, Park, 2017).

1.8. Parkların Çocuk Gelişimi Üzerine Etkileri

Oyun alanları, çocuğunuzun serbest zaman geçirebileceği eğlenceli yerlerden daha fazlasıdır. Tüm çocuklara özellikle de öğrenme ve dikkat sorunları olanlara önemli beceriler geliştirmelerinde yardımcı olabilirler.

1.8.1. Fiziksel Etkileri

Parklarda yer alan salıncaklar çocukların birçok alanda gelişimine yardımcı olabilecek temel bir oyun ekipmanıdır. Dengeye yardımcı olur ve vücudunun uzayda nerede olduğunu bilmesini sağlar. Ayrıca, ona ince motor becerileri (zinciri sıkma), kaba motor becerileri (bacaklarını daha yükseğe sallamak için iteklemek) ve koordinasyon ile pratik yapma imkânı verir. Oyun alanlarında, tırmanmak çocukların kas gelişimlerine olumlu katkı sağlar. Maymun çubuklar ve kedi merdiveni gibi genel ekipmanlarda oyun oynamak, çocukların hem iyi zaman geçirmesine hem de çıta sürükleme gibi küçük hareketler ve bir çubuktan diğerine sallanma gibi büyük hareket uygulamaları motor becerilerin geliştirmesine yardımcı olur. Bu tür ekipmanlar, motor planlamayla ilgili sorun yaşayan çocuklar için mükemmeldir. Bir kerede çocuğun bir elini tutunduğu çubuktan diğer bara taşımayı öğrenmesi, çocuğun koordinasyon ve denge uygulamasına yardımcı olur. Parklarda topla oynanan oyunlar da gelişime oldukça katkı sağlar. Çocuk topu nasıl tutacağını, manipüle edeceğini ve fırlatacağını veya atacağını öğrendiğinde, motor koordinasyon becerileri gelişecektir (Morin, 2018).

1.8.2. Zihinsel Etkileri

Salıncaklarda sallanmak, beynin, görsel algı sorunları olan çocuklar için yararlı olabilecek, hız ve yön anlamında anlam kazanmasına yardımcı olur. Tırmanmak çocuğun, vücut kısımlarının nerede olduğu ve onlarla neler yapabileceği hakkında bir farkındalık yaratır. Tırmanma çocuğun yönlerden haberdar olmasına yardımcı olur (yukarı, aşağı, sola ve sağa). Tırmanma aynı zamanda problem çözmeyi ve neler olacağını öngörmeyi teşvik eder. Örneğin, çocuk, "Sağ ayağım, sonraki hamlede nereye gitmeli? Yukarıdan nasıl ineceğim? şeklinde oyun alanında düşünsel seçeneklere yönelecektir. Çocuklarca parklarda oynanan top oyunlarında topu nereye atması gerektiği veya bir sonraki aşamaya geçme zamanı olup olmadığına ilişkin stratejiler geliştirirken, eleştirel düşünme ve problem çözme üzerine çocuk zihnini zorlayacaktır (Morin, 2018).

1.8.3. Sosyal Etkileri

Oyun parkları sadece serbestçe oyun oynanan veya etrafta dolaşılan yerler değil organize oyunlardan diğer çocuklarla koşuşturmaya kadar her şey anlamına gelebilir. Serbest oyun çocukların diğer çocuklarla iletişim kurmayı öğrenmesine ve konuşma ve kelime pratiği yapmalarına yardımcı olur. Oyun alanları, diğer çocuklarla oyun oynarken kuralları takip etmeyi ve değiştirmeyi, paylaşmayı ve sıraya girmeyi öğrenmesine yardımcı olur. Bu tür sosyal etkileşimler çocukların beden dili ve ses tonu gibi sosyal ipuçlarını öğrenmesine de yardımcı olur.

1.9. Oyun Alanı İşlevi Açısından Park Kullanımı

Çocuğun gelişiminde son derece önemli olan "oyun" iç mekanda ve dış mekanda gerçekleşir. Ancak çocuklar belli bir yaştan sonra tek başına oynamak istemeyerek özellikle 3-4 yaşından sonra kendine yaşıt arkadaş ister ve oynarken paylaşmak isterler. Dahası oynarken seyirci olsun isterler. Böylece oyun için çocuklar dış mekan alanlara yönelirler. Endüstrileşme ve kentleşme ile çocukların doğal dış mekan oyun alanları yok olmaya başlamış önlerine, beton, ağaçlardan ve hayvanlardan uzak, mekanik bir dünya konulmaya başlanmıştır. Günümüzde dört duvar arasında kalan çocuk, televizyona ve bilgisayara yönelerek kendisini dış mekandan soyutlamaktadır (Öztürk, 2001).

Uzman çocuk psikologları ve doktorların ortak düşüncesi, dış mekandan yoksun, kapalı alanlarda oyun oynayan çocukların zihinsel, fiziksel ve sosyal gelişimleri olumsuz etkilendiği yönündedir. Bu nedenle NSPCC (Çocukları Şiddetten Koruma Ulusal Birliği) gibi kuruluşlar yerel yönetimlere çocukların güven içinde oynayabilecekleri, iyi tasarlanmış park alanları oluşturmaları çağrısında bulunmaktadır (Bulut & Yılmaz, 2008).

1.10. Parkların Sınıflandırılması

Oyun parklarını; Kullanım amacına, yaş gruplarına ve büyüklük ve işlevlerine göre sınıflandırabiliriz.

Çizelge 1.1. Parkların Sınıflandırılması

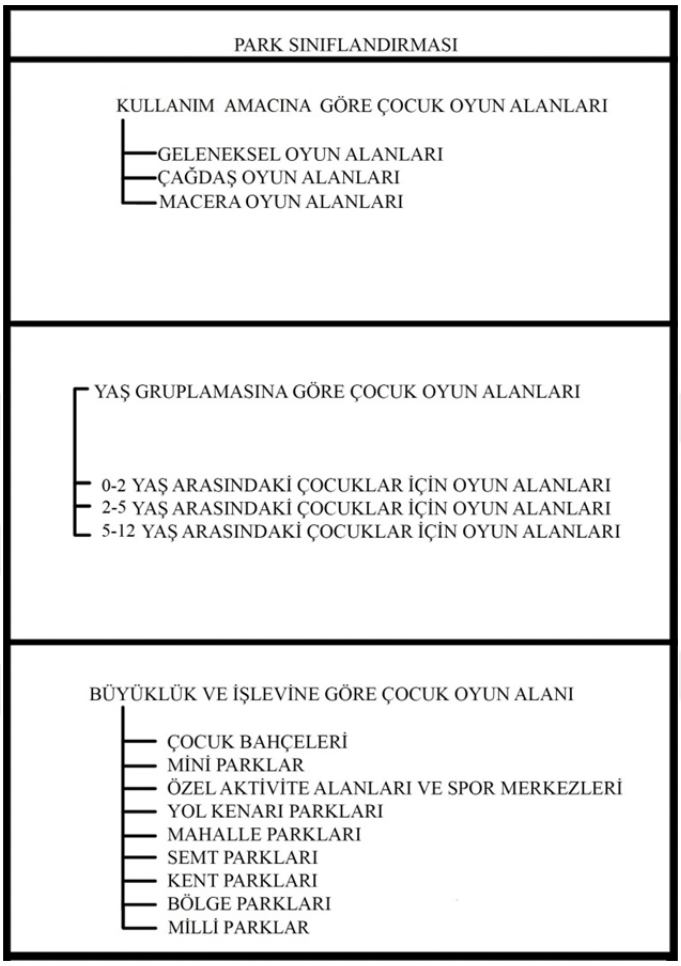

Kaynak: Araştırılan Bilgiler Tabloya Dönüştürülmüştür. (Yazar, 2019)

1.10.1. Kullanım Amaçlarına Göre Çocuk Oyun Alanları

Kullanım amaçlarına göre çocuk oyun alanları, geleneksel ve çağdaş ve maceracı oyun alanları olarak üç ana başlık altında inceleyebiliriz.

Geleneksel oyun alanları, standart malzemelerden oluşturulan ve en sık görülen oyun alanı çeşididir. Çocukların eylemlerini gerçekleştireceği basit oyun araçlarıyla donatılmış alanlardır Çocukların genelde kas sistemini geliştirmeye yönelik olan malzemeler, tek bir kullanıma cevap verecek şekilde tasarlanmış olup,

çok yönlü ve yaratıcı kullanıma yönelik değildir. Metal ve sert malzemeden oluşan oyun alanı tehlikeli ve bireysel oyunlar için iyi ancak toplu oyunlar için güvenli değildir.

Çağdaş oyun alanları mimar ya da peyzaj mimarlarınca özel olarak tasarlanmıştır. Bu oyun sahaları estetik alanlar olup eğitici, yaratıcılığı geliştirmeye müsait alanlardır. Basit oyun araçlarına ek olarak, doğal malzemelerle oluşturulmuş duvar, tepe, tünel benzeri farklı mekân bileşenlerini ve birbirinin benzeri ya da devamı niteliğinde form ve objeler içerir. Bitkilendirmesi oldukça nizami olan alanlarda çeşitli su öğesi, tırmanma öğesi, tüneller, kayma yerleri gibi elemanlar bulunur. Özel tasarım ve farklı malzemeler içerdiğinden maliyetleri yüksek olan alanlar geleneksel oyun alanlarına oranla daha az kullanılır ve kas gelişimine yönelik dolayısıyla çocukların enerjilerini atabileceği oyun malzemesi içermediğinden çocuklar bu sahalarda çabuk sıkılır. Tematik ve Özel Eğitim Oyun Alanı olarak 2 alt başlığa ayırabiliriz.

Tema parkları; fantezi ve eğlencenin birleştiği güzel planlanmış, tasarım ve işletme anlayışı ile modernliğin nasıl olması gerektiğini anlatan, hayallerin yansımasından oluşan ve bu yansımalarla toplumsal kimliği güçlendirmek adına farklı kontrol metotları kullanılan parklardır (Deniz, 2002). Belirli bir tema altında tasarlanan parkın oyun ekipmanları da temayı destekler şekildedir. İspanya'daki Güliver Park'ta olduğu gibi hikâye kahramanı belirli bir ölçekte büyütülmüş kahramanın uzuvları kaydırak, tırmanma duvarı, merdiven ve kum havuzu haline getirilirken çocuklara sorgulatmayı ve bilişsel gelişimine katkı sağlamaktadır.

Özel eğitim oyun alanları; zihinsel ya da fiziksel engeli olan çocuğun, etiketlenmeden, toplum hayatından soyutlanmadan, diğer çocuklar ile birlikte eğitici, eğlendirici zaman geçirebileceği, oyun oynayabileceği oyun ekipmanları, bitkisel ve yapısal tasarım elamanları ile zenginleştirilmiş oyun alanlarıdır. Çocuklara yönelik, terapi bahçeleri ve kent parklarında görme, duyma, dokunma ve koklama duyuları ile algılanabilecek bahçe anlayışı yaratılmalıdır. Görme, dokunma, duyma, tatma gibi duyularının gelişimi için yapılan bu özel

tasarım anlayışına duyumsal bahçe (sensory garden) denilmektedir (Uslu & Shakouri, 2012). Özel eğitim oyun alanları yumuşak zemin, hafif eğim, renkli materyal ve özel sesler barındıran engelli çocukların kendilerini normal hissedeceği ölçekte tasarlanmış oyun sahalarıdır.

Macera oyun sahaları genellikle boş olarak başlar ve çoğunlukla sınırlandırılmıştır, çocuklar merakını yendikçe alanı yeniden keşfetmek ve planlamak için cesaret toplarlar. Maceracı oyun alanlarında çocukların sahada her seferinde yeniden tasarlamalarına imkân tanıyan araçlar sunulur. Bu yüzden bu tür alanlara "dinamik oyun alanı" da denilmektedir. Oyun alanında çocuğa verilen malzeme onların istedikleri gibi kullanma ya da kullanmama ya da en önemlisi bu alanı istedikleri yönde dönüştürmeye olanak veren bir oyun mekânıdır (Sağgöz, Karadayı, & Aksu, 1996). Bu alanlarda fiziksel, toplu ve sosyal oyunlar oynayan çocuklar; kendilerini keşfeder ve yardımlaşmayı öğrenirler. Çocuğa doğal ortamda serbest hareket etme imkânı sunan macera oyun alanları oldukça geniş bir saha kapladıklarından ve doğal alan içermeleri nedeni ile şehir dışına inşa edilirler.

Ekolojik odaklı sahalara inşa edilen macera oyun alanlarında ağaç, çalı, çim, su, toprak, çamur gibi doğal malzemelerle çocuğa doğa ve çevre tanıtılır. Doğadaki diğer canlı varlıklarla iletişim kurması sağlanır. Doğa öğeleriyle oyun oynama olanağı bulan çocuk, doğayı keşfederken yürüme, koşma, çimler üzerinde yuvarlanma, çalı altında sürünme, emekleme, ağaç kütüklerini kaldırma, toprak kazma gibi faaliyetlerle büyük ve küçük kaslarını hareket ettirir. Çocukların doğal yapı içerisinde kaba ve ince motor becerilere yönelik çeşitli materyaller ile etkileşimde bulunması merkezi sinir sistemi gelişimini destekler ve beyindeki sinirsel olgunlaşma sürecine katkı sağlar. Çocuklara koşma, zıplama, dengeleme, kaldırma, taşıma, itme, çekme ve sallanma gibi fiziksel hareket imkânı sunan bu sahalar, onların bedensel-koordinasyon yetenekleriyle birlikte yer-yön ilişkisini keşfetme, çevresini kontrol etme gibi duyu-motor koordinasyonunu geliştirir. Çocukta, doğada edindiği bilgi ve deneyimlerle, nesne odaklı kavrayış yerine

bütünsel bakış açısıyla kavrama becerisi de gelişir (Taştepe, Başbay, & Yazıcı, 2016).

1.10.2. Yaş Gruplarına Göre Çocuk Oyun Alanları

Çocukların yaşlarına uygun diğer çocuklar ile oyun oynaması, sosyal ve psikolojik gelişimleri için oldukça önemlidir. Bu sebeple, çocuk oyun alanları yaş gruplarına göre ayrılmalıdır. Farklı yaştaki çocukların farklı tercihleri, becerileri, zekâları, hareket kabiliyetleri ve istekleri olmaktadır. Farklı yaş gruplarındaki çocukların oyun isteklerine ve gereksinimlerine göre genel olarak; okul öncesi (0-2 yaş grubu), okul çağı (2-5 yaş grubu), (5-12 yaş grubu) ve 12 yaş üstü genç gruplar olmak üzere ayrım yapılabilir. Okul öncesi grup, güvenlik nedeni ile denetim altında oyun alanında olmalı, oyun zemini yer seviyesinden 15-30 cm. aşağıda olmalıdır (Uslu & Shakouri, 2012).

6 ay ila 23 ay arası çocuklar için oyun alanları, çocukların hareket edebilecekleri ve keşfedecekleri alanlar sunmalıdır. Bu grup için uygun oyun alanları, çocuklara emekleyebilecekleri, ayakta durması ve yürümesi için gereken yerleri sağlamalıdır.

2-5 yaş arası çocuklar için oyun alanları, küçük adımlar ve sürünme sahası olan alanlar sunmalıdır. 2-5 yaş arası çocuklar için uygun oyun alanları şunları içerebilir: Sürünecek saha, rampalar ve merdivenler gibi çoklu erişime sahip alçak platformlar; kavramak için ekli parçalar ile rampalar; kum, su ve malzemelerin manipülasyonu için düşük tablolar; çeşitli dokular ile üç tekerlekli bisiklet yolları; esnek yaylı roketler; kapaklı kum alanları ve daha kısa paten sahaları (genellikle 120 cm'den daha uzun değil).

Okul çağı olarak kabul gören 5-12 yaş grubuna ait oyun alanlarında çocukların gelişimine uygun olarak halat veya zincir tırmanma parçaları; yatay çubuklar; lastik salınımlar, paten sahaları ve hareketli metal direkler gibi çoklu parçalar ve koşmak ve top oynamak için açık alanlar bulunabilir (playgroundsafety.org, 2018).

1.10.3. Büyüklük ve İşlevlerine Göre Çocuk Oyun Alanları

Günümüzde parkları büyüklüklerine, işlevlerine ve bulundukları yerleşim yerlerinin nüfusuna ve kullanıcılara olan uzaklıklarına göre;

- Çocuk bahçeleri,
- Mini parklar (Parkletler),
- Özel aktivite alanları ve spor merkezleri,
- Yol kenarı parkları,
- Mahalle parkları,
- Semt parkları,
- Kent parkları,
- Bölge parkları,
- Milli Parklar

olarak sınıflandırabiliriz.

Çocuk Bahçeleri: Çocukların okul çağına ait oyun yerleridir. 1-3 ve 3-6 yaş arası çocuklara hizmet edecek şekilde tasarlanmıştır. Tüm mahallelerde ve belirli bir ulaşılabilirlik mesafesinde bulunmaktadırlar. Lewis' e göre, genellikle çocuk bahçeleri için minimum ölçünün 250 m² ile ihtiyaca göre 500-1000 m² arasında değişmesi gerekliliğine değinmektedir. Daha küçük alanlara inşa edilen çocuk bahçeleri sadece oyun aletlerinin yığıldığı yerlerden ibarettir. Bu tür alanlar planlanırken o mahalledeki çocukların 1/3'ünün aynı anda oyun oynayacağı hesaplanarak inşa edilmelidir. Çocuk bahçeleri barındırdığı oyun aletlerinin tek ya da çok işlevli olmasına ve malzeme özelliklerine göre geleneksel ve çağdaş olarak sınıflandırılırlar. Geleneksel çocuk bahçelerinde tahterevalli, salıncak, sallanma, tırmanma barları ve dönen tablalar vs... bulunur. Günümüz çocuk bahçeleri farklı form, doku ve renkte ve farklı yüksekliklerde oyun mekânlarından oluşur. Beton,

fiberglas, ahşap malzemeden, canlı renkli oyun materyalleri içermektedirler (Aksu & Ulu, 2002).

Mini parklar, mahallelerdeki boş sahaların rekreasyona açılması ile oluşturulurlar. Ölçü ve konumları boş arazinin durumuna göre optimize edilir. Yetişkinlerin hoşça vakit geçirebilecekleri, dinlenebileceği, çocukların oyun oynayabileceği alanlardır. 500 ila 2500 kişilik dizayn edilebilirler. Ölçüsü 230 m^2 ile 3 km^2 arasında olabilmektedir.

Özel aktivite alanları ve spor merkezleri, yürüme sahaları, golf oyun alanları, botanik bahçeleri, yüzme havuzları, plaj, sanat merkezleri gibi özel faaliyete hizmet eden yerlerdir. Günümüzde çocuklar hatta bebekler bile vücut yapılarına göre uygun aktivitelere katılmaktadırlar. Bu aktivite spor olabildiği gibi dans, atölye, müzik de olabilmektedir. Yaş grununa göre güvenli, hijyenik ve katılımıcıya fayda sağlayacak konusunda uzman eğitici ve gözlemci eşliğinde hizmet veren başta ülkemizdeki büyük spor klüplerinin başını çektiği bir çok özel kurum bulunmaktadır.

Yol kenarı parkları, kişilerin kendi araçları ile gidebileceği piknik ve dinlenme sahalarıdır. Bir yol kenarı parkı genellikle kırsal bir ortamda bulunur, ancak belli bir ölçüde büyüklük ve uzaklık ölçütleri yoktur. Bu alanların yakınında, hayvanat bahçeleri ve oyun alanları düzenlenerek çocuklara da hizmet sağlanmaktadır.

Mahalle Parkları, insanların fiziksel, ruhsal ve sosyal olarak rahatladığı ve rekreasyon faaliyetlerinde bulunabildiği, ekolojik ve estetik olarak da kente katkı sağlayan işlevsel alanlardır. Çocuklar için tarfikten uzak güvenli oyun sahaları sunar. Çocuklara küçüklüklerinden itibaren sosyalleşme, hareket ve spor yapma etkinliği kazandırmada mahalle parklarının yeri çok büyüktür.

Semt Parkları, sakinlerine uygun aktivite imkanı sağlayan, rekreasyonel faaliyetlere imkân sunan parklardır. Merkeze yakın ve ara yollarla bağlantısı bulunur. Halkın sevdiği aktiviteler olan takım veya bireysel sportif faaliyetler sunar. Geniş oyun alanları, basketbol, futbol, tenis sahaları, su yüzeyleri, yürüyüş

alanları, piknik alanları ve genel açık alanlar ve küçük konser alanı içerebilir. Mevsimlik çiçek alanları ve belirgin peyzaj özellikleri bulunmaktadır.

Kent Parkları, kent halkına trafiğin gürültü ve kalabalığından kaçma, doğayla baş başa kalabileceği ve bu durumdan zevk alabilmesi için kurgulanmıştır. Bununla birlikte en önemli amaç, çeşitli rekreasyonel faaliyetler ile faydalı, hoş bir çevre yaratmaktır.

Bölge Parkları, bünyesinde kamping alanları, piknik alanları, doğa merkezleri, gezinti yolu sistemi, su yüzeyleri, golf alanları, botanik bahçeleri, minyatür tren ve bazı spor alanları gibi faaliyetlere uygun sahaları bulundurmakla birlikte asıl amaç, doğayı koruma ve geniş rezerv alanlara sahip olmaktır. Belediyeye ait olan bu tip alanların çoğu, kent sınırlarının yakınında bulunurlar veya doğrudan doğruya kenti sınırlandırır. Böylece kentlerin gelişmesini kontrol altına alan yeşil kuşak görevi görür (İşçi, 2017).

Milli Parklar, koruma altında olan, estetik, botanik ve bilimsel değeri ve kültürel ve doğal nitelikleri korunmuş olan doğal parklardır. Spor, hobi, piknik, turizm, gözlem ve bilimsel araştırmalara hizmet ederler.

1.11. Sürdürülebilir Parklar

Sanayi ve teknolojinin hızla gelişmesi ayrıca bilinçsiz ve kontrolsüz kullanımı ile nüfus artışı ve kentleşme gibi insan etkinlikleri dünyadaki doğal dengeyi olumsuz yönde etkilemeye başlamıştır. Sürdürülebilirlik günümüzde kavramsal ve felsefi bir boyut kazanmıştır. Bu kavram, insan ve doğa arasındaki ilişkilerin zarar verici, korkutucu sonuçlarından doğmuştur. Günümüzde insanlar artan nüfus ile beraberinde doğal kaynakların aşırı tüketimine karşı bilinçlenmiş, çevrenin tüketimde ve büyümede bir sınır çizdiğini fark etmişlerdir. Doğa ve doğal kaynakların korunması düşüncesinin ortaya çıkması ile beraber bu alanları milli park haline getirerek gelecek kuşaklara aktarılması fikri benimsenmiştir. Doğal alanların başarılı bir şekilde planlanması için toplumun katılımı ve işbirliğinin sağlanması gerekir (Kervankıran & Eryılmaz, 2015).

Sürdürülebilirlik kavramı; ekonomideki ve teknolojideki gelişmelerin yansıması olarak ortaya çıkan çevre sorunlarını azaltabilme ve ekosistemin korunması üzerine odaklanmıştır. Sürdürülebilirlik kavramı ile kentleşme süreçlerinin birlikte ele alınması ise oldukça yeni bir durumdur. Sürdürülebilir kent veya sürdürülebilir insan yerleşmeleri kavramları ile ilgili olarak üzerinde uzlaşılmış bir tanımlama yoktur. Kentsel yaşam tarzı nedeniyle onu çevreleyen alan tahrip edilmekte, bu süreci farklı mekânlara yaymak yerine, doğanın geri kalan kısmını koruma altına almak ve ekolojik odaklı kentler inşa etme fikri sunulmaktadır. Bu fikre göre kendi tüketimini kendi üretimiyle karşılayan, kendi kendine yeten, çevresindeki alanlara daha fazla yayılma anlayışının terk edildiği "çevre dostu" kentler kurulması tartışılmaktadır (Karakurt Tosun, 2017). Bu sahalara inşa edilecek oyun alanları ile çocuklar kaybolmayan doğa değerleri ile bir arada etkileşim halinde olacak ve kentlerde daha çok apartman ve kreş hayatına mahkûm olmuş gelecek nesillerin daha sağlıklı yetişmesine yardımcı olması beklenmektedir. Sürdürülebilirliğin çevresel amaçlarını yerine getirmek için, tasarım; yerel iklimi, ekosistemleri, materyalleri, enerji, su ve kaynak akışları yansıtmalıdır. Böyle bir tasarım toplumları doğal peyzajla, açık yeşil alanlarla bütünleştirecek, otomobile olan bağımlılığı azaltacak, kaynakları daha etkin kullanacak ve yerin kimliğini ortaya çıkaracaktır (Aksoy & Samur, 2012). Ancak şunu belirtmek gerekir ki sürdürülebilirlik konusunda dünyada ve ülkemizde acilen yol alınması gerekmektedir. Dünya nüfusunun yarıdan fazlası kentlerde yaşamaktadır ve ülkemiz açısından değerlendirildiğinde son yıllarda Suriye'deki savaşdan dolayı 6-8 milyon civarında mülteciyi ülke içine sığınmacı olarak kabul ettiğimiz de düşünülürse ülke nüfusu başta kentler olmak üzere çok hızlı bir artış göstermekte ve bu durum beraberinde ekolojik, ekonomik ve sosyal boyutlarda problemler ortaya çıkarmaktadır.

1.12. Park Standartları Ve Planlama İlkeleri

1.12.1. Park Standartları

Planlama, hedefleri formüle etmek ve bu hedefleri hazırlık yoluyla yerine getirmek ve planların uygulanması için rasyonel bir süreçtir.

Çocuk oyun alanları, insanoğlunun çocukluğundan beri hayatında önemli bir yere sahiptir. Çocukluğunda oyun alanlarını kullanan bireyler, daha sonra çocuklarını ve torunlarını oyun alanlarına getirerek bu alanlardan kopmazlar. Oyun alanları çocukların en çok geldiği mekanlardır. Geleceğin büyüklerinin yetişeceği çocuk oyun alanları iyi planlanmalı ve güvenliği had safada olmalıdır. Güvenlik, çocukların dikkat edeceği ve edemeyeceği tüm ayrıntılarla düşünülmelidir. Günümüzde belli standartlara sahip güvenlik kavramı, koruyucu tedbirleri, tehlikeli unsurların kaldırılması, oyun alanı ekipmanlarının sağlıklı işlevlerinin devam ettirilmesi vs... çok yönlü bir anlam içerir.

Açık oyun mekanları tasarımı, bu alanı kullanacak çocuklar için gerekli fiziksel ve sosyal mekanı oluşturmak adına özenli ve dikkatli bir alan araştırmasıyla başlamalıdır. Açık oyun alanları tasarlanırken değerlendirilecek ilk unsur, o mekanın "çocuk" için var olacağıdır. Çocuğun sosyal, fiziksel ve zihinsel gelişimsel ihtiyaçları, istekleri ve güvenliği göz önünde bulundurulmalıdır (Kirazoğlu, 2012).

Oyun parkları evrensel tasarım kriterlerine uygun olarak inşa edilmeli, evrensel tasarımın eşitlikçi kullanım ilkesine göre tasarım, toplumu oluşturan farklı özelikteki ve kabiliyetteki her bireye yönelik olmalı ve ayrım yapmadan herkese eşit kullanım hakkı sunmalıdır. Tasarım tüm kullanıcılar için aynı kullanım araçlarını sağlamalıdır. Evrensel Tasarım kavramı engellileri de içine alan tüm insanların eşit olarak erişebileceği ve eşit şartlarda kullanabileceği mekân, ürün, çevre ve donatımın tasarımı doğrultusunda ortaya çıkmış bir tasarım anlayışıdır. Bu yaklaşım; ürün tasarımından, fiziksel çevrenin tasarımı ile ilgilen mimarlığa, peyzaj düzenlemelerine, kentsel tasarıma, çevre kontrolü sağlayan basit sistemlerden, karmaşık bilgi teknolojilerine kadar değişen ölçekleri kapsayabilmektedir (Tandoğan, 2017).

1.12.1.1. Yerleşim Düzeni

Çocuk oyun alanları, kent parkları ve mahalle parkları gibi büyük ölçekli parkların içinde yer alabileceği gibi, cep parklarında veya toplu konut ünitelerinde çocuklara hitap eden küçük ölçekli alanlar olarak da tasarlanabilir (Kuşuluoğlu, 2013).

Çocuk oyun alanları oldukça sade bir şekilde dizayn edilmeli, karmaşıklığa yer verilmemelidir. Karışık oyun alanları çocukların dikkatini çabuk dağıtacak ve oyun alanına olan ilgilerini azaltacaktır.

Oyun alanının tasarımında alan seçilirken mekânın şehrin gürültüsünden uzakta olması ve çocukların güvenli bir şekilde oyun alanına ulaşması önemsenir. Oyun sahası mümkün olduğunca doğal çevre içerisinde konumlanmalıdır. 0-6 yaş grubunda ebeveynlerin çocuklarını izleme olanağı bulduğu oyun alanları tercih edilmelidir. Oyun alanının konumu ebeyevnlere, kolay gözlem yapabilme ve çocuklara müdahele edebilme imkânı sunmalıdır. Çocuk oyun alanının konuta uzaklığının belirlenmesinde 3-6 yaş grubu çocuklar için ulaşılabilirlik sınırı 30-70 metre, 7-11 yaş grubu için çocuklar için ise yürüme mesafesi olarak tanımlanan 350-400 metre uzaklıkta araziler kullanılmalıdır (Dikmen & Gültekin, 2009).

Mitsuri Senda 1992 yılında açık oyun alanlarında dolaşımı ve kullanımı kolaylaştırmak, güvenli kılmak adına şematik bir model önermiştir. Bu modele göre; oyun sahasını kapsayan ve çevreleyen genel bir ulaşım ağı bulunmalı, bu çerçevede çocukların oyun alanında güvenle dolaşımı organize edilmelidir.

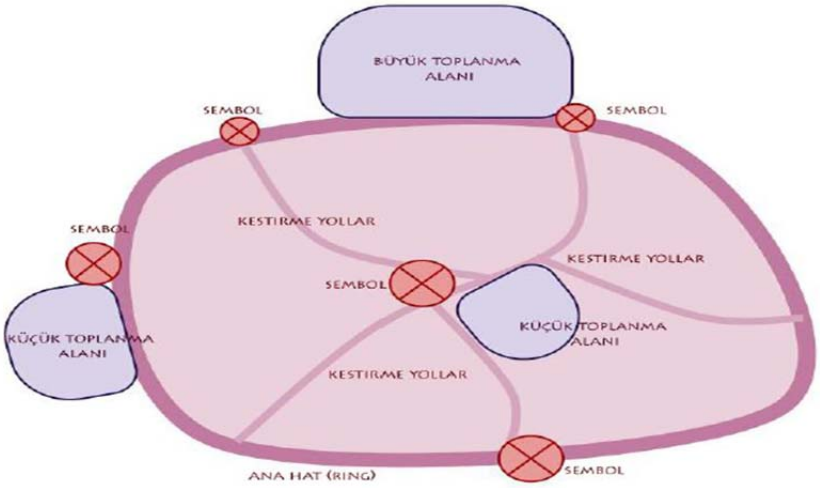

Şekil 1.2. Senda'nın Sirküler Oyun Sistemi Şeması (Kaynak:Kirazlıoğlu, 2012 Syf:71)

Sınırlandırılmış bölge sembolik bir veya bir kaç tepe noktasına sahip olmalıdır. Çocukların yönlerini ve konumlarını rahatça bulabilmelerini sağlayacak ve yönlendirecek işaretlemeler, kestirme ve patika yollar yer almalı, iki nokta arasındaki ulaşım birden fazla alternatif yolla mümkün olmalıdır. Oyun alanı çocuklar ve ebeveynler için küçük - büyük toplanma - dinlenme alanları içermelidir (Kirazoğlu, 2012).

1.12.1.2. Malzeme Ve Donatı Kullanımı

Genel olarak, oyun alanı ekipmanı üç farklı malzemeden yapılmaktadır. Ahşap, Çelik ve Fiberglas Takviyeli Plastikler (FPRs) ve Sentetik Ağaçlar.

Ahşap oyun alanları diğer malzemelerden daha az dayanıklıdır ve ısı ve su hasarına karşı hassastır. Laminat veya basınçla işlenmiş ahşap, işlenmemiş ahşaptan daha dayanıklıdır, ancak, yine de zaman içerisinde değiştirilmesi gerekecektir. Odun da termit istilasına tabidir. Ahşap kullanımının olumlu bir yanı, bozuk bir bölümün kolayca değiştirilebilmesi veya tamir edilebilmesidir. Ahşap, serin ve kuru iklimlerde düşük etkili düşük kullanım tesisleri için uygun maliyetli bir seçimdir (Kirazoğlu, 2012).

Çelik oyun alanları kuru iklimlerde son derece dayanıklıdır, ancak ıslak iklimlerde korozyona maruz kalabilir. Sıcak, güneşli iklimlerde, onlar da çocuklarda temas yanıklarına yol açabilir. Son yıllarda, polivinil kaplamalar, yapıları pas hasarından korumaya yardımcı olan çelik oyun alanları için popüler bir seçenek haline gelmiştir. Bununla birlikte, bu kaplama yırtılabilir ve bu durumda genellikle pahalı değiştirme maliyetlerine yol açabilir. Çelik oyun alanları, polivinil kaplamalarının kalitesine bağlı olarak, serin-kuru ve sıcak-yağışlı iklimlerin her ikisinde de yüksek etkili, yüksek kullanımlı tesisler için uygundur (Kirazoğlu, 2012).

Fiberglas takviyeli plastik, birçok farklı iklime uygun yüksek dayanımlı bir malzemedir. Sıcak güneşe veya sert donma-çözülme döngülerine uzun süre maruz kalmasına rağmen, paslanma ve ısıya karşı dayanaklı ve böceklerin zarar veremeyeceği bir yapıdadır. Sentetik ahşap, geri dönüştürülmüş plastik ve ahşap liflerden yapılmıştır ve doğal çeşitliliğe göre havaya çok daha dayanıklıdır. Bu seçenekler genellikle diğer malzemelere göre biraz daha pahalı olmakla birlikte, dünya çapında birçok yüksek kullanımlı oyun alanı için dayanıklı ve çekici seçenekler olarak tercih edilmiştir (Robertson, 2018).

Ticari dereceli oyun yapılarının çoğu plastik, metal, ahşap veya bu malzemelerin birleşiminden oluşur. Ticari dereceli plastik oyun ekipmanlarının, çok çeşitli çekici renkleri mevcuttur ve plastik, metalden biraz daha az dayanıklı olmasına rağmen, daha güvenlidir. Bu özellikler, iç mekân oyun ekipmanları, genç oyun alanı kullanıcıları ve bağımsız oyun istasyonları için mükemmel bir seçimdir. Daha çevre dostu bir oyun alanı isteniyorsa, geri dönüştürülmüş plastik oyun yapıları kullanılmaktadır (Robertson, 2018).

Büyük açık hava oyun alanları ekipman olarak metal veya ahşaptan yapılmış olabilir, genellikle metalden yapılmış halka açık oyun alanlarındaki kaydıraklar, salıncaklar ve tırmanma araçları gibi yüksek yapılı ekipmanlarla donatılabilir. Ticari dereceli metal oyun alanı ekipmanı, son derece dayanıklı, çelikten yapılmış ve çeşitli parlak renk kaplamaları ile üretilmiştir. Ahşap doğal

görünümü ve özelleştirilebilir doğası nedeniyle konut oyun alanları için popüler bir oyun ekipmanları malzemesidir. Ahşap oyun setleri, eğlenceli eklentilerle kolayca yenilenebilir ve yeni konfigürasyonlarda yeniden düzenlenebilmektedir (Hart, 2018). Metal ve ahşap oyun ekipmanı malzemelerinin her ikisi de uzun bir ömre sahiptir ve oldukça sağlamdır, her biri bozulmayı önlemek için uygun bakım gerektirir. Metal ekipman, ısıya bağlı yaralanmaların önlenmesi için pas ve emniyet kaplamasının önlenmesi için hava sızdırmazlığı gerektirir. Ahşap daha geniş bir hava koşuluna karşı koruma gerektirir ve çevresel hasar belirtileri açısından dikkatle değerlendirilmelidir (Robertson, 2018).

Birçok oyun alanı yüzey kaplama malzemesi, çocukların gevşek dolgu malzemelerinden üniter yüzeylere kadar oyun sırasında korunmasına yardımcı olur. Popüler oyun alanı yüzey kaplama materyallerinden bazıları:

- Katı kauçuk kaplama
- Suni çim
- Odun talaşı
- Kauçuk malç
- Ahşap elyaf malç

Oyun alanı yaralanmaları oldukça yaygın olduğundan doğru oyun alanı materyalinin bulunması önemli bir güvenlik konusudur. Gevşek dolgu yüzeyinin tercih edilmesi durumunda, optimum güvenlik için düzgün bir şekilde muhafaza sağlanmalıdır. Aşınma paspasları tipik olarak bu tip oyun alanı taban malzemesi ile bağlantılı olarak kullanılır. Bu kauçuk paspaslar ekstra bir koruyucu yalıtım tabakası ekleyerek gevşek dolgu malzemelerinin aktif oyun ekipmanı altında yer değiştirmesini önler. Üniter yüzeyler, gevşek dolgu malzemelerine düşük bakım gerektiren ancak daha maliyetli bir alternatiftir. Ortak yüzey kaplamanın yaygın türleri sentetik çim, kauçuk karolar ve yerinde dökülen kauçuktur. İster gevşek dolgu malzemesi, isterse de üniter yüzey kaplamayı olsun,

seçilen herhangi bir yüzey kaplaması ulusal güvenlik standartlarına ve kurallarına uygun olmalıdır (Hart, 2018). Modern oyun materyalleri daha güvenli, daha dayanıklı ve çevreye duyarlı olduğu için pas, parçalanma ve bozulma günleri artık geçmişte kaldı. Gelişen teknoloji ile birlikte ortaya çıkacak en önemli malzemelerden biri, harmanlanmış beton ve fiberglas malzemelerin kullanılmasıdır. Fiberglas (Cam Elyaf) oldukça sağlam, yanmaz, emici olmayan, aynı zamanda esnek ve yüksek bir mekanik dayanıklılığa sahiptir. Bu nedenle dekoratif bir ürünün yüzeyine ilave bir stabilite ve güvenilirlik kazandırır. Korozyona ve bozulmaya karşı dirençlidir. Dış ve iç dekorasyonda önemli dayanıklılık ve gözenekli bir yapı sağlarlar. Yağış ve sıcaklık değişiklikleri etkisi altında görsel anlamda bir değer kaybetmez deforme olmaz ve ortalama 10 sene dayanıklılık gösterir. Fiberglas korozyon dayanıklılığı, ağırlık, dayanıklılık, ultraviyole direnci, ısı direnci elektrik direnci ve kolay geri dönüşüm gibi özelliklerle bariz olarak paslanmaz çelikten, çok daha üstün ve aynı zamanda uzun ömürlü bir performans göstermektedir. Fiberglas düşük bakım gereksinimi gösteren bir maddedir. Bununla birlikte, çimento, kum ve diğer malzemelerle dikkatli bir şekilde kombine edildiğinde, elde edilen malzeme, kalıplanabilen ve çocukların oyununa yönelik fantastik sahne takımları oluşturmak için kullanılan cam elyaf takviyeli beton ortaya çıkar. Fiberglas takviyeli beton kanıtlanmış mühendislik kompozit yapı malzemesidir. Oyun alanları, bir çerçeve üzerinde bir dizi polimer-beton malzemenin püskürtülmesiyle oluşturulmakta, ardından malzemenin arzu edilen şekle getirilmesiyle elde edilmektedir. Sertleştikten sonra, elde edilen bileşen, gerçekçi bir görünüm yaratmak için titizlikle elle boyanır ve daha sonra, genel tasarımın dayanıklılığını ve uzun ömürlü olmasını sağlayan çok titiz bir işlemle monte edilecek montaj alanına gönderilir. Modern oyun alanları, aynı zamanda ultra modern bir görünüm ve estetik için ağlar, ışık ve ses içeren açısal tasarımlarla bilim tabanlı teknolojiyi birleştirmektedir. Günümüz oyun ağları, güncellenmiş üretim özellikleri sayesinde, kalıcı bir gençlik odaklı ortamda yüksek halatlı kursların duygusunu taklit etmek için kompozit bir oyun yapısı

içinde ve bunların yanı sıra bağımsız elemanları da içerecek şekilde üretilebilmektedir. Serbest form tasarımlar, çocukların tırmanma deneyimlerini şekillendirmelerine ve bir sonraki adımın ne olacağına karar vermelerine izin verirken, el ve ayak altındaki esnek, his, konsantrasyon ve beceri gelişimine ilham veren bir zorluk derecesi ortaya koymaktadır. Açık hava koşullarına dayanan alt tabakaların keşfi de yeni bir oyun tarzı yaratmıştır. ABD'nin Kuzey Karolina eyâletinin en büyük kenti olan Charlotte, NC'deki Freedom Park'taki yeni oyun alanında çocukların renkli, şeffaf çatı panelleri ve oyun bileşenleri ile bu teknolojinin keyfini sonuna kadar çıkardığı görülmüştür. Paneller, mekâna güzel bir hava verirken, aynı zamanda, bulutların ardında ortaya çıktığı gibi güneş ile ortaya çıkan ahşap yüzeylere renkli desenler dökerek, şaşırtıcı şekiller ortaya çıkarmaktadır. Bu sürpriz unsuru keşfeden çocuklar sevinçle çığlık atmakta ve yere serpilmiş renkli desenler üzerinde dans ederek koşturmaktadırlar.

Ses, oyun alanında eğlenceli ve keşfedilebilir bir unsur olarak ortaya çıkar. Ses yongaları, oyun panellerinde kapsüllenmiş veya oyunda yeni bir boyut yaratmak için bir direk üzerine yerleştirilmiş olabilir. Birçok ses bileşeni belli olmadığı için, çocuklar aniden zeminde renkli bir daireye bastıklarında ya da ellerini bir oyun paneline dokunduklarında bulabilirler. Ses bileşenleri bariz bir görsel işaret ile gömülebilir ve bu teknoloji ile, informal öğrenme; örneğin yerli hayvanlar, yerel tarih veya güneş sistemimiz gibi bilime dayalı gerçekler hakkında bilgi paylaşımı oyun ortamına dâhil edilebilir. Ses panelleri genellikle bir temayı güçlendirmek için kullanılır; Örneğin, doğa odaklı bir mekânda, bitkileri gıda, ilaç ve oksijen kaynakları olarak öğretmek için kullanılabilirler.

Oyun alanı malzemelerinin bir başka odak noktası, yeni olmasa da, geri dönüştürülmüş malzemelerin kullanılmasıdır.

Oyun materyallerinin, insan yapımıyla sınırlı olmadığını unutmamak gerekir. Bitkiler gibi doğal malzemeler, hem estetik çekicilik hem de oyun değeri eklemek için giderek daha fazla kullanılmaktadır. Bitkiler bir oyun alanını çevrelemek ve trafiği doğrudan sınırlamak için doğal çitler olarak

kullanılabilir. Bitkiler ayrıca oyun için harika bir gevşek parça kaynağıdır - taşlar, fındık, çam kozalakları, yapraklar ve dallar harika yapı malzemeleri, yaratıcı sahne taşları ve oyun parçaları ortaya koyar. Oyun mekânlarında doğal bitki dikimleri de dâhil olmak üzere, çocuklarda doğa için bir değerlenmeyi teşvik etmenin yanı sıra, doğanın eksik olabileceği kentsel alanlara getirilmesine de yardımcı olabilir (Spencer, 2014).

1.12.1.3. Güvenlik ve Sosyal Denetim

Oyun alanları ve açık hava oyun ekipmanları, çocuklar için temiz hava, arkadaş ve egzersiz sunmaktadır. Bu nedenle, ebeveynlerin hatalı ekipman, yanlış yüzeyler ve dikkatsiz davranışların eğlenceyi mahvetmediğinden emin olmaları önemlidir. Her yıl, oyunla ilgili yaralanmalar için 200.000'den fazla çocuk hastane acil servislerinde tedavi edilmektedir (kidshealth.org, 2014). Bu kazaların çoğu uygun gözetim ile önlenebilir. Potansiyel tehlikeler için ekipmanı kontrol ederek ve bazı basit güvenlik kurallarına uyarak oyun alanını çocuklar için eğlenceli ve güvenli hale getirebiliriz. Çocuklara güvenli bir şekilde nasıl oynandığını öğretmek önemlidir: Oyun alanının kurallarını biliyorlarsa, yaralanmaları daha az olasıdır.

Yetişkin gözetimi, çocukların oyun ekipmanlarını doğru bir şekilde kullandıklarından ve etrafındaki güvenli olmayan davranışlarda bulunmadığından emin olarak yaralanmaların önlenmesine yardımcı olur. Bir yaralanma meydana gelirse, bir yetişkin çocuğa yardımcı olabilir ve gerekli ilk yardımları hemen uygulayabilir. Çocuklar her zaman oyun alanında yetişkin gözetiminde olmalıdır. Küçük çocuklar her zaman mesafeleri düzgün bir şekilde ölçemez ve tehlikeli durumları kendi başlarına öngöremezler. Daha büyük çocuklar oyun alanlarındaki sınırlarını test etmeyi severler, bu yüzden bir yetişkinin onları kontrol altında tutmak için orada olması önemlidir. Bir oyun alanı tasarlanırken oyun alanlarının bir yetişkinin çocukları tüm ekipmanlarda oynarken açıkça görmesini sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır (Durani, 2014).

Herhangi bir oyun alanının güvenliğini değerlendirirken en önemli faktörler, *uygun yüzey, tasarım ve aralık, ekipman denetimi ve bakımı*dır. Uygun bir oyun alanı, çocukların ekipmanlardan düştüğü zaman meydana gelen yaralanmaların ve yaralanmaların ciddiyetinin azaltılmasında en önemli faktörlerden biridir. Oyun alanı ekipmanının zeminindeki yüzey, çocuğun düşmesinin etkisini yumuşatmak için yeterince yumuşak ve kalın olmalıdır. Başlıca düşünülmesi gerekenler:

- Beton, asfalt ve blacktop güvenli kabul edilemez. Çim, toprak ve toprak dolu paket yüzeyler de güvensizdir çünkü hava ve yıpranma ile çocuğun düştüğü andaki kapasiteleri azalabilir.
- Oyun alanı yüzeyi, taşlar, ağaç kütükleri ve ağaç kökleri gibi çocukların hareket etmesine ve düşmesine neden olabilecek su ve kalıntılardan arınmış olmalıdır.
- Kırılmış cam veya bükülmüş metal gibi tehlikeli maddeler olmamalıdır.
- Yüzeyler ahşap yongalar, malç, kum, bezelye çakıl veya rendelenmiş kauçuk gibi malzemelerle gevşek bir şekilde doldurulabilir. Kromatlı bakır arsenat (CCA) içeren ağaç yongaları, potansiyel bir sağlık tehlikesi oluşturabileceğinden önerilmez.
- Güvenlik testli kauçuk veya kauçuk benzeri malzemelerden yapılmış yüzey kaplama paspasları da güvenlidir. Kauçuk paspaslar tekerlekli sandalyeli insanlar için en iyi erişim sağlar.
- 8 feet (yaklaşık 2,4 metre) yüksekliğe kadar ekipman için 12 inç (yaklaşık 30 cm) derinlikte gevşek dolgu yüzey malzemesi kullanılmalıdır. Malzeme paketlenmemelidir, çünkü bu herhangi bir yastıklama etkisini azaltacaktır (Durani, 2014).
- Oyun alanının ve çocuğun (en yüksek platformda duran) birleşik yüksekliğinin 12 feet'ten (3,65 metre) yüksek olması durumunda hiçbir yüzey kaplama malzemesi güvenli kabul edilmez.

- Yastıklı yüzey, ekipmanı en az 6 fit (1,82 metre) uzatmalıdır.
- Sert bir yüzey üzerinde (asfalt veya beton gibi) gevşek dolgu varsa, oyun alanı ekipmanı altında 3-6 inç (7-15 cm) gevşek dolgu gibi bir çakıl, bir jeotekstil kumaş tabakası, gevşek dolgu yüzey kaplama malzemesi ve daha sonra darbe paspasları olmalıdır (Durani, 2014). Düzgün yüzey kaplamanın bile tüm yaralanmaları önleyemeyeceğini unutmamak gerekir.

Güvenli oyun alanlarında, küçük çocuklar için oyun alanları, büyük çocuklar için kullanılanlardan ayrılır ve her alanı açıkça belirtmek için işaretler kullanılır. Küçük çocuklar daha büyük çocuklar için tasarlanmış ekipmanlarda oynamamalıdır çünkü ekipman boyutları ve oranları küçük çocuklar için uygun olmayacaktır ve bu da yaralanmaya neden olabilir. Aynı şekilde, büyük çocuklar daha genç olanlar için tasarlanmış ekipmanlarda oynamamalıdır. Daha küçük ekipman ve alanlar daha büyük çocuklar için sorunlara neden olabilir.
Oyun ekipmanın güvenli olması için tasarlandığından ve yerleştirildiğinden emin olmak için kontrol edilmesi gerekenler;

- Platformlar ve rampalar da dahil olmak üzere yükseltilmiş yüzeyler için korkuluklar ve koruyucu bariyerler yer almalıdır.
- 30 inç (76,2 cm) yüksekliğindeki oyun yapıları en az 9 metre aralıklarla yerleştirilmelidir.
- Salıncaklar, tahterevalli ve hareketli parçalara sahip diğer ekipman, oyun alanının geri kalanından ayrı bir alana yerleştirilmelidir.
- Tam kova koltuklu Tot salıncaklar kendi koylarına sahip olmalıdır.
- Salıncaklar, bir salıncak ve destek çerçevesi arasında en az 24-30 inç (61-76 cm) aralıklı olmalıdır.
- Çocuğun başını, kolunu veya başka bir vücut parçasını kapatabilecek hiçbir alan olmadığından emin olmak gerekir. Ekipman üzerindeki tüm açıklıklar (örneğin

merdiven üzerindeki basamaklar veya korkuluk üzerindeki çubuklar) 3½ inçten (9 cm) daha az ve 9 inçten (23 cm) daha geniş olmalıdır.

- Tırmanma ağları, bir çocuğun vücudunun başın sıkışmasını önleyecek kadar büyük veya geniş olmalıdır. 17-18 inç (43-45 cm) olan net perimetreler tuzak tehlikesi oluşturur.
- Hareketli parçalara sahip oyun alanı ekipmanı - tahterevalli ve atlı karıncalar gibi - bir çocuğun parmağını veya elini kıstırabilecek veya ezebilecek noktalar için kontrol edilmelidir.

Oyun ekipmanları kırık olmamalıdır. Ahşap ekipmanlarda çatlama veya parçalanma olmamalıdır. Metal ekipman paslanmamalıdır. Halka açık oyun alanını çevreleyen çit, çocukların çevredeki trafiğe girmesini önlemek için iyi durumda olmalıdır. Oyun yüzeyindeki yüzey materyalleri düzenli olarak muhafaza edilmeli ve böylece yüzey kaplama gevşek bir şekilde ambalajlanmalı ve tüm uygun alanları, özellikle de oyun alanı ekipmanlarını çevreleyen düşey bölgeleri kapsamalıdır. Oyun alanı ekipmanı, hava koşullarına bağlı olarak düşmeyecek veya çok fazla aşınmayacak dayanıklı malzemelerden yapılmalıdır. Ekipmana yapışan ve bir çocuğun bir tarafını kesmesine neden olabilecek nesneler (donanım, S şeklindeki kancalar, cıvatalar ve keskin veya bitmemiş kenarlar gibi) kontrol edilmelidir. Ekipman üzerindeki tüm donanımlar gevşek veya kırılmış parçalar olmadan güvenli olmalıdır. Plastik ve ahşap parçalar zayıflama belirtileri göstermemeli ve parçalanmış veya paslanmış yüzeyler olmamalıdır. Yerel oyun alanında bir kum havuzu varsa, keskin çubuklar veya kırık cam gibi tehlikeli kalıntılar kontrol edilmeli ve kumun hatalardan arınmış olduğundan emin olunması gerekir. Kum havuzları, kedi gibi hayvanlardan hastalık bulaşmasını önlemek için gece boyunca örtülmelidir.

Oyun alanındaki çöpü toplayarak, ekipmanı uygun bir şekilde kullanarak ve herhangi bir sorunu şehir, kasaba veya ilçe parkları departmanı, okul veya oyun alanının bakımından sorumlu olan diğer kuruluşlara bildirerek oyun alanınızı temiz

ve güvende tutmaya yardımcı olunmalıdır. Oyun alanında kullanılan bir parça kırılmış, gevşek veya başka bir bakıma ihtiyaç duyuyorsa, bu sorunu uygun yetkililere bildirmek gerekir.

Güvenli oyun alanı ekipmanı ve yetişkin gözetimi son derece önemlidir, ancak bu denklemin sadece yarısıdır. Çocuklar, nasıl güvenli olacaklarını bilmeli ve oyun alanında sorumlu davranmalıdır. Çocuklar tarafından ekipman düzgün bir şekilde kullanılmalı, kaydıraklardan önce ayaklar kaydırılmalı, korkulukların dışına tırmanmalı, salıncaklar üzerinde ayakta durmama gibi…

Yaz aylarında oyun alanları sürekli kontrol altında tutulmalı özellikle metal kızaklar, korkuluklar ve basamaklar olmak üzere rahatsız edici hatta tehlikeli derecede sıcak olabilir. Saniyeler içinde temas yanıkları meydana gelebilir.

Salıncaklar, kaydıraklar ve tırmanma ekipmanı birbirinden çok farklı olduğu için, her biri farklı güvenlik önlemleri gerektirir. Çocuklar ne kadar dikkatli olursa olsun, bazı ekipman türleri oyun alanları için güvenli değildir. Salıncaklar, oyun alanlarındaki hareketli ekipmanlardan çocukluk çağı yaralanmalarının en sık görülen kaynağıdır. Fakat birkaç basit önlem, çocukların esinti içinde güvenle sallanmasına yardımcı olabilir: Salıncaklar ahşap veya metal olmayan kauçuk veya plastik gibi yumuşak malzemeden yapılmalıdır. Çocuklar her zaman sallanmaya, ayakta durmamalı veya diz çökmemelidir. Sallanırken iki elle sıkıca tutunmalıdır. Çocuklar, salıncaklardaki diğer çocuklardan emniyetli bir mesafeden uzak durmalı, önünde hareket etmemeye ya da koşmamaya dikkat etmelidirler. Çocuklar asla bir salıncağa birden fazla arkadaşı ile binmemelidir. Salıncaklar sadece bir kişiyi güvenle tutacak şekilde tasarlanmıştır.

Tahterevalli kullanımı çocuklar arasında işbirliğini gerektirdiğinden, tahterevallinin toprağa ani temas etmesini önlemek için yay merkezleme tertibatı uygulanmalı aksi halde genellikle okul öncesi çocuklar için tavsiye edilmemektedir. Tahterevalli koltukları salıncaklar gibi, koltuk başına bir çocuk olacak şekilde tasarlanmıştır. Bir eş ile görülemeyecek kadar hafif olan bir çocuk

farklı bir eş bulmalıdır - tahterevalli tarafına başka bir çocuk eklememelidir. Çocuklar her zaman birbirleriyle yüzleşmeli, ters çevrilmemelidir.

Çocuk oyun alanlarındaki kaydıraklarda çocuklar her seferinde bir adım atmalı ve merdiveni slaydın tepesine çıkarken tırabzan üzerinde tutulmalıdır. Zirveye çıkmak için slayddan yukarı çıkmamalıdırlar. Çocuklar her zaman önce ayaklarını aşağı kaydırmalı ve oturmalı, asla sırtına ya da karnına bakmamalıdır. Bir seferde sadece bir çocuk slayt platformunda olmalı ve çocuklar gruplar halinde kaymamalıdır. Çocuklar daima kaymadan önce slaytın alt kısmının temiz olduğunu kontrol etmelidir. Aşağıya ulaştığında, diğer çocukların kayması için açık ve slaytın sonundan uzaklaşmaları gerekir.

Tırmanma ekipmanı pek çok şekil ve boyutta - kaya tırmanış duvarları, kemerler ve dikey ve yatay merdivenler- olabilir. Çocuklar için genellikle diğer oyun ekipmanlarından daha zorludur. Halka açık oyun alanlarındaki en yüksek yaralanma oranları, uygun şekilde tasarlanmadığında veya kullanılmadığında tehlikeli olan tırmanma ekipmanı ile ilişkilidir. Genç çocuklar için yetişkin gözetimi önemlidir. Tırmanma ekipmanı, eğer çocuklar iki eli de kullanacakları ve önlerindeki kişinin gerisinde kaldıkları ve sallanan ayaklardan saklandıklarında güvenli bir şekilde kullanılabilir. Barlardan düştüklerinde, çocuklar ekipmana çarpmadan aşağıya atlayabilirler. Çocuklara dizlerinin bükülmesini ve her iki ayağa inmesini hatırlatılmalıdır. Bir kerede ekipman üzerinde çok fazla çocuk tehlikeli olabilir. Herkes ekipmanın aynı tarafında başlamalı ve aynı yönde hareket etmelidir. Aşağı inerken, çocuklar yukarı çıkanlar için dikkat etmeli; asla yarışa geçmemeli ya da çok ilerideki barlara ulaşmaya çalışmamalıdırlar. 5 yaşından küçük çocuklar tırmanmak için gerekli olan üst vücut gücüne sahip olmayabilir ve sadece yaşa uygun ekipmana tırmanmalarına izin verilmelidir. Okul öncesi çocuklar en fazla 5 metre ve okul çağındaki çocuklar ise 7 metre yükseğe çıkmalıdırlar.

Çocuklar oyun alanlarındaki denge kütüklerinin üstünde ayakları ile dönerken dengede dururlar. Bu, daha büyük çocukların denge becerilerini

geliştirmelerine ve güçlerini arttırmalarına yardımcı olur. Okul öncesi çocuklar ve üstü için tomruk ruloları önerilir. Tüm kütük ruloları dengeye yardımcı olacak tutacaklara sahip olmalıdır.

Giderek daha fazla şehirde su oyun alanları olan püskürtme alanları açılmaktadır. Su püskürtme alanındaki çocuklar birbirlerine suyu, su topları ile püskürtebilirler ve farklı renkli nozullardan ve hortumlardan kaynaklanan düzinelerce su jeti ile püskürtülebilirler. Kurallar, yaş önerileri ve güvenlik bilgileri için gönderilen işaretler iyi algılanmalıdır. Çoğu zaman, cankurtaran görevde değildir. Kaymaz taban ile su ayakkabısı gibi koruyucu ayakkabılar, düşmelerin ve diğer yaralanmaların önlenmesine yardımcı olmak için iyi bir fikirdir. Mayo, havlu, güneş kremi ve şapka getirmek unutulmamalıdır. Çocuklarda su kaynaklı hastalık riskini en aza indirgemek için su aerosollerini içmemeli veya teneffüs etmemelidir (Durani, 2014).

1.12.1.4. Fonksiyonel İşlev

Oyun alanları, çocukların sosyalleşmesi, yaratıcı oyun ve fiziksel aktivite için mekan ve materyal sağlar. Ancak, tüm oyun alanları eşit olarak yaratılmamaktadır ve yetişkinlere yönelik tasarlanmış alanların, çocukların dışarıdaki oyunla ilgili ihtiyaçlarını veya beklentilerini karşılamada giderek başarısız olduğu görülmektedir. Oyun alanları, fiziksel aktivite, sosyal etkileşim, yaratıcılık ve problem çözmenin yanı sıra doğa ile temas ve etkileşimi teşvik etmelidir.

Çocuklar arasında aktif oyunun teşvik edilmesi, çocukluk çağı obezite düzeylerinin azalmasına yardımcı olabilir, duygusal iyilik halini, olumlu duygu durumu ve esnekliği desteklerken öğrenme sürecini geliştirebilir. Okul ortamında oyun alanı teçhizatının yeniden tasarlanması, özellikle daha az aktif olan çocukların ılımlı fiziksel aktivitelerini arttırdığını göstermiştir (Wood & Martin, 2010).

Yüksek kaliteli oyun deneyimleri çocukların bilişsel gelişimine katkıda bulunur ve aslında kanıtlar. Oyun, problem çözmeyi, yaratıcılığı ve girişimi teşvik eder ve çocuğun konsantre olma yeteneğini artırır; daha sonraki yaşam becerilerinde önemlidir. Küçük çocuklarda, oyun duyusal uyarımı geliştirmek için de önemlidir; ergenlerde yaratıcı oyun, başa çıkma becerileri ile ilişkilidir ve oyunun problemlere karşı esneklik geliştirmesine yardımcı olduğunu gösterir (Wood & Martin, 2010).

Doğal oyun sahaları, çocuklara, brüt motor becerilerini (örneğin tırmanma gibi) geliştirmek için, önceden oluşturulmuş tipik oyun alanlarından daha fazla fırsat sunma avantajına sahiptir. Doğayla temasa geçme, bilişsel işlevlerin artması, yaratıcılığın artması, yetişkinlerle etkileşimin artması, dikkat eksikliği, hiperaktivite semptomlarının azalması ve saldırganlık oranlarının azalması gibi çocuklar için bir dizi sağlık yararı sunmaktadır (Wood & Martin, 2010).

Bir oyun alanında belirli bir güvenlik derecesi sağlamak önemlidir; çünkü algılanan güvenlik, ebeveynlerin çocuklarının dışarıda oynamalarına izin verme olasılığını etkiler. Bununla birlikte, oyun alanlarının hala bir dereceye kadar risk sunması gerekmektedir, aksi halde çocuklar onları rahatsız edici ve tartışmasız olarak algılarlar ve bu da parkın kullanılma olasılığını azaltarak fiziksel aktivite seviyelerini azaltır. Çocukların risk alması da önemlidir, çünkü Berkley Macera Parkı'nda olduğu gibi çocukların riskleri nasıl değerlendireceklerini ve yöneteceklerini öğrenebilecekleri risklere maruz bırakmak gerekir. Bu, sadece yetişkin olarak kullanacakları becerileri öğretmekle kalmaz, aynı zamanda esneklik, uyarlanabilirlik ve özgüvenlerini de geliştirecektir.

Çocuk oyun alanları tüm çocuklarca erişilebilir olmalı ve onlara farklı tipte oyunlar sunmalıdır. Engelli çocuklar unutulmamalı onların rehabilitasyonuna yönelik aktiviteler de içermelidir. Engelliler için özellikle de tekerlekli sandalye kullanan çocuklar için uygun malzeme ile inşa edilmelidir. Oyun alanında oynanacak oyunların planlanması ve oyun materyallerinin tasarımı ve rengi çocukların ilgisini çekebilecek özellikte olmalıdır. Farklı doku ve renk kullanımı

görme özürlü çocukların kullanımına uygun olacaktır. Oyun alanında aktif ve pasif sahalar dengeli olmalıdır. Çocuklara çeşitli oyun imkânları sunularak onların beklentileri tespit edilmelidir.

1.12.1.5. Sosyal İletişim Alanları

Oyun alanları inkâr edilemez fiziksel faydalarının yanı sıra değerli sosyal ve duygusal becerileri geliştirmek için birçok fırsat sunmaktadır. Oynarken çocuklar, takım çalışması, sportmenlik, uyuşmazlık çözümü ve empati gibi önemli becerileri uygularlar.

Oyun alanı, cinsiyet, yetenek, ırk veya yaş ne olursa olsun (uygun olduğunda) tüm çocukların birlikte oynayabilecekleri güvenli bir yer olmalıdır. Oyun alanı ekipmanı herkesi kapsamıyorsa, her çocuğun oynama şansı olduğundan emin olmak için ek oyunlar ve dış mekân ekipmanı sağlanmalıdır ve çocuklar düzenli bir oyun oynamaya karar verirse, herkesi içeren oyunları seçmeleri teşvik edilmelidir. Kapsayıcı bir oyun alanı deneyiminin güçlendirilmesi, çocuklarda pozitif sosyal beceri gelişimine yardımcı olur.

Prososyal davranışı teşvik etmek söz konusu olduğunda, “İyi işti”, “topu ne kadar iyi fırlattığınızı seviyorum!” gibi bir şeyler söyleyerek ve birbirleriyle oynarken tezahürat yapmak liderliği üstlenmelerine ve sorumluluk almalarına teşvik eder. Oyun alanında yapılan sportmenlik, aidiyet duygusu yaratır ve bu da oyun alanında daha fazla etkileşime neden olur.

Oyun alanlarında çok az kural vardır veya hiç yoktur, bu yüzden oyun alanında fiziksel tartışmalar ve olumsuz iletişimin gerçekleşmesi muhtemeldir. Bu tip antisosyal davranış, bazı çocukların reddedilmiş ve grubun geri kalanından izole edilmesine neden olabilir. Bu yüzden sorunlu davranışlara göz kulak olmak ve yapıcı bir şekilde müdahale etmek önemlidir. Örneğin, bir sorun olduğunda, sözlü bir uyarı verilebilir ve uygun oyun alanı davranışı güçlendirilebilir. Devam ederse, katılımcılar oyuna geri dönmelerine izin vermeden önce birkaç dakika süreyle

"zaman aşımı" konumuna yerleştirilebilir. Yetişkin müdahalesi, çocuklara oyun alanının hatalı davranışların kabul edilmediği güvenli bir yer olduğunu hatırlatır. Tüm çocuklar oynamaktan hoşlanır, ancak her çocuk katılmaktan kendini güvende ya da rahat hissetmez. Aktif olarak oyuna dâhil olan tüm çocukların oyun alanında kendilerini değerli hissetmeleri sağlanabilir. Çocukların atlama ipini çevirmelerine ya da bir yakar top oyununda atıcı olmalarına yardımcı olunabilir. Yetişkinlerle bu küçük ama olumlu etkileşimler sadece sosyal ve duygusal gelişimi desteklemez aynı zamanda çocuk-ebeveyn ilişkilerini güçlendirme potansiyeline sahiptir.

1.12.1.6. Otoparklar

Binek otoları için birim park alanı, manevra alanı dâhil en az 20 m^2'dir. Açık otoparkların tesis edildiği alanın zeminlerinde, yağmur suyu tahliyesi için uygun eğim verilir, yağmur suyunu toprağa geçiren malzemeler kullanılır.

Bölge otoparkları ile genel otoparkların giriş-çıkış ve asansörlerine en yakın yerlerinde birden az olmamak şartıyla, her 20 park yerinden birinin engelli işareti konularak engelliler için ayrılması zorunludur. Engellilere ayrılmış park yerleri zemininde uluslararası özürlü işareti ve sarı çizgi ile ifade edilmelidir. Zemin ıslak veya kuru halde kaymayan ve sert malzeme ile kaplanmalı ve seviye farkı içermemelidir. Park yerinin en az genişliği 3,6 metre, tavsiye edilen genişlik ise 3,9 metre kare olmalı veya 1,2 metre erişim koridoru bulunmalıdır. Bütün otopark türlerinde otopark alanının %1' inden az olmamak üzere ilave alan bisiklet ve motosiklet park yeri olarak ayrılır (Otopark Yönetmeliği). Park yerlerini gösteren ve uyarıcı nitelikte işaretleme yapılarak yeterli ışıklandırma yapılmalıdır.

1.12.1.7. Girişler

Oyun alanı giriş kapısı genişliği 1,20 metreden dar olmamalıdır. Girişlerde turnike ve döner kapı kullanılmamalı, girişe yakın kaldırımlarda, bedensel engelliler ve çocuk arabaları için rampa ile iniş bulunmalıdır. Görme engelliler için hissedilebilir zemin kullanılmalıdır.

1.12.1.8. Gezinme Yolları ve Rampalar

Parklarda yer alan Gezinme Yolları düz yol veya hafif eğimli rampa olarak (maks.%8) düzenlenmeli ve merdivenler ile kesilmemelidir. Zemin döşeme kaplamalarının yüzeyi kaygan ve çok pürüzlü olmamalı ve döşeme taşları arasında geniş boşluklar bulunmamalı, ayrıca yağış zamanı zeminde biriken suyun tahliyesi için gerekli önlemler alınmalıdır. Görme engelliler için yaya yollarında düzensizlikler olmamalı, yaya yollarında farklı malzemeler kullanılarak, yürüme bölgesi (engel yok), dikkat bölgesi (yakında engel var) ve ikaz bölgesi (bir kesişme veya yön değişikliği var) adı verilen üç bölge oluşturarak insanları tehlikeden koruyacak uyarılar yer almalıdır (Buğra Tekinalp & Birol Özerk, 2015). Yer ızgaraları tehlike ve sorun teşkil edeceğinden mümkün olduğunca kullanılmamalı ancak kullanımı zorunlu hallerde yürüyüş yoluna dik olacak şekilde yerleştirilmelidir.

Kaldırım kenarına yapılacak rampalar 3 yön eğimli olmalıdır.

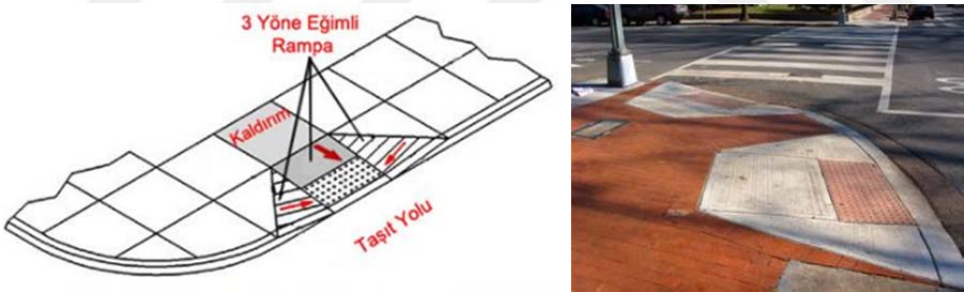

Şekil 1.3. Üç yön eğimli rampa ve görsel örneği

Ancak kaldırımda bitkilendime içeriyorsa rampalar tek yön eğimli olarak yapılabilir. Kaldırım kenarlarına yapılacak rampaların genişliği en az 120 cm olmalıdır. Görme engelli yayaların rampaları güvenli şekilde kullanabilmeleri için rampaların başında ve sonundaki sahanlık alanlarına 150 cm uzunluğunda farklı dokuda malzeme döşenmelidir. Rampaların yüzeyleri sert, stabil, kaymaz ve çok az pürüzlü malzeme ile kaplanmalıdır. Kaldırım kenarlarında yapılacak rampalarda,

60 cm genişliğinde hissedilebilir yüzeyler yapılmalıdır. Bu yüzeylerin rengi, zemini oluşturan asıl malzemenin rengine kontrast olan bir renkten seçilmelidir (Uslu, 2017).

Rampaların tek yönlü geçişlerde genişliği an az 90 cm, çift yönlü geçişlerde en az 180 cm olmalıdır. 9 m'den uzun rampalar için ya da bir rampadan diğer bir rampaya geçiş varsa en az 1.50 m'lik düz dinlenme sahası içermelidir. 3m'den daha geniş rampaların ortasında da tırabzan bulunmalıdır. Trabzanlar rampa başlangıç ve bitiminden sonra 45 cm daha devam etmelidir (Aygün, Korkut, & Kiper, 2018).

1.12.1.9. Merdivenler

Parklarda yer alan merdivenlerin her iki tarafında da küpeşte bulunmalıdır. Merdivenlerin yürüme yüzeylerinde pürüzlü, kaymayı önleyen kaplama kullanılmalıdır. Basamak ve rıhtlar ayrı renkte gösterilmelidir. Merdivenin başında, sonunda ve sahanlıklarda 60 cm genişliğinde kabartma yüzeyli yer döşemesi ve basamak ucunda 2,5 santimetre eninde koruyucu kaymaz bir şerit bulunmalıdır.

Tek yönlü merdivenler, geçiş için minimum 90 cm, çift yönlü merdivenler ise 150 cm olmalıdır. Merdiven basamak yüksekliği maksimum 15 cm, basamak genişliği ise minimum 30 cm olmalıdır. Merdivende yer alan basamak gruplarında, basamaklar arasında yükseklik farkı olmamalı, bütün basamaklar eşit yükseklikte olmalıdır. 300 cm den daha geniş olan merdivenlerin ortasında tırabzan yer almalıdır. Tırabzanlar merdivenler başlamadan önce ve bitiminden sonra 30 – 60 cm daha sürmelidir (Aygün ve ark., 2018). Tırabzanlar, yaslanan birisinin vücut ağırlığına dayanabilecek şekilde yere veya duvara güvenli bir şekilde sabitlenmelidir.

1.12.1.10. Park Meydanları

Park meydanlarına bir çok alternatif bağlantı yolları ile engelsiz olarak ulaşılabilmelidir. Özürlü araçları, koltuk değneği ve yürüteç kullanan kişilere

toplanma anında yer verilebilecek şekilde planlanmalıdır.

Park meydanlarında tek ağaç, sıra ağaçlar, ağaç toplulukları, ağaçların karşılıklı, tekli, ikili, üçlü kombinasyonu gibi bitkisel eleman kullanımı biçimsel ve fonksiyonel açıdan ilginç mekânlar oluşturur. Karşılıklı iki ağaç veya ağaç grupları meydanda, bir geçit veya bir kapı etkisi yaratır ve mekâna ölçek ve fonksiyon kazandırır. Hareket yönünün vurgulanmasında rol oynar. Toplu ağaç gruplarının hem kendi aralarında hem de diğer öğelerle birlikte kullanımı meydanda değişik, ilgi çekici, fonksiyonel ve biçimsel bütünleşme ile insan ölçeğine ve gereksinimlere uygun mekânlar oluşturulabilir (Giritlioğlu, 1991).

1.12.1.11. Kent Mobilyaları

Kent mobilyaları, yürüyüş yollarında ve kaldırımlarda yürüyüş sahasını daraltacak, bebek ve özürlü araçlarının geçişini engelleyecek çıkıntı oluşturmamalıdır. Yürüyüş yolu üzerindeki engeller, zıt renklerle ve doku farklılıkları kullanılarak işaretlenmelidir. Eğer engellerin çevresinde görme özürlüler için dokunulabilir veya renkli işaretler yapılması gerekiyorsa bunların yükseklikleri 70 cm'den az olmamalıdır. Donatı elemanlarının ebatları tekerlekli sandalye kullananların yanaşmasına imkan vermelidir. Çeşmelerin su içilecek bölümleri yine özürlü aracı kullananlar için 85 cm yüksekliğinde diğer kullanıcılar için yaklaşık 95 cm yüksekliğinde olmalıdır. Oturma bankının yanında tekerlekli sandalyeler için 120 santimetre alan bırakılmalıdır (Uslu, 2017).

Kent mobilyaları keskin ve çıkıntılı kenarlarından arındırılmış olmalıdır. Kaldırıma çıkıntı yapan işyerlerinin güneşlikleri, şemsiyeleri veya oturma yerleri özürlülerin hareketini engellememelidir. Kaldırım üzerinde bulunan bina çıkıntılarının, her türlü levha, işaret ve tabelaların en alçaktaki noktaları yayaların başlarını çarpmaması için yerden en az 2,20 metre yükseklikte olmalıdır.

Masaların yüksekliği 75 santimetre ile 90 santimetre arasında olmalı, masanın altındaki minimum derinlik 60 santimetre olmalıdır. Kent mobilyalarının rengi seçilirken, algılanmalarının kolay olması için çevresi ile zıtlık oluşturacak

renkler tercih edilmelidir. 2,20 metre ve daha alçak olan merdiven altları kapatılmalıdır (Uslu, 2017).

1.12.1.12. Peyzaj Öğeleri

Çocuk oyun alanlarında yapılacak peyzaj çalışmalarında özellikle bitkilerin fonksiyonel özellikleri değerlendirilmelidir. Buna göre çocuk oyun alanlarında dikenli, zehirli bitkilere yer verilmemelidir. Örnek verilecek olursa Zakkum ve Çoban Püskülü gibi bitkiler oyun alanlarında yer alan çocuklar açısından çok tehlikelidir. Çocukların boylarına yakın bitkiler de kullanılmamalıdır. Çevre koşulları dikkate alınarak bitkilendirme yapılmalıdır. Trafiğin yoğun olduğu bölgelerde çitler kullanılmalıdır. Bitkilendirme yapılırken iklim koşulları dikkate alınmalıdır. Bitkiler seçilirken bir mekân ve tema yaratma olgusu düşünülmelidir. Bitkilendirmede mümkün olduğunca geniş yapraklı ağaçlar ile yapılmalı, sonbahar ve ilkbahar güneşinden yararlanacak şekilde yapılmalıdır. Atkestanesi gibi iri meyvelere sahip, ya da Ihlamur gibi dal düşüren gibi ağaçlar kullanılmamalıdır (Bulut & Yılmaz, 2008).

Su öğeleri görme engelliler ve çocukların düşmesini engelleyecek şekilde yerleştirilmelidir. Ulaşım suyun üzerinde engelsiz hareketi sağlayacak köprüler ile kesintisiz devam etmelidir (Buğra Tekinalp & Birol Özerk, 2015).

Fiziksel yetenekleri azalmış insanlarda daha iyi algılama ve yönlendirme için renk, doku, koku ve ses gibi uyarıcılar kullanarak mümkün olduğunca çok duyuya yönelik yapısal ve bitkisel tasarımlar yapılmalıdır. Aydınlatma armatürleri, tabelalar, asılı bitkiler, ağaçlar 75-120 cm’lik bir şerit içine yerleştirilmeli ve ağaç dalları gibi çıkıntıları 220 cm yükseklikten başlamalıdır. Ağaçlar 75-120 cm'lik şeride yerleştirilmelidir. Rampa ve merdiven yanında yapılacak bitkilendirmede, yüzeyde kayganlaştırma etkisi yaratmayacak, meyve dökmeyen bitkiler seçilmelidir. Döşeme üzerinde tekerlekli sandalye hareketini engelleyecek meyve, kozalak vb. parçalara sahip ya da yere yakın dallanan ağaç türleri, özellikle yürüme yolları üzerinde kullanılmamalıdır.

1.12.1.13. Spor Alanları

Parklarda yer alan açık alan spor aletlerinin kullanımı günden güne artmaktadır. Bireyler bu alanlarda çeşitli fiziksel egzersizler yaparak zinde kalmayı hedeflemektedirler. Koşu yolunda baştan sona yolu ortadan ikiye bölen, parlak ya da zıt renkli bir orta çizgi bulunmalıdır.

Spor alanı zemini kauçuk malzemeyle kaplanarak güvenli hale getirilmelidir. Ülkemizde yer alan ve yerel yönetimlerce parklara yerleştirilen spor gruplarında mekik, barfiks, step ve bisiklet, çiftli makas, havada yürüme, direksiyon, bacak itme, bel çevirme, uzun yürüme spor aletleri ile kalça ve beli çalıştıran aletler yer almaktadır. Spor aletleri üzerinde uzmanlar tarafından hazırlanan bilgilendirme notları yer almalıdır. Bu notlar hem kullananlara kolaylık sağlıyor hem de olası yanlış kullanımlarda doğabilecek sakatlanmaları önlemektedir. Parklara yerleştirilen spor aletlerinde engelli vatandaşlar da unutulmamalı, Spor malzemelerinin boyutları, tekerlekli sandalye kullanımına göre de düzenlenmelidir.

1.12**.1.14. Çocuk Oyun Alanları**

Standart tasarım kriterleri açısından değerlendirildiğinde parklarda yer alan çocuk oyun alanlara, engelsiz ulaşım sağlanmalıdır. Çocuklar açısından engelli veya engelsiz ayrımı hissettirmeyecek oyuncaklar kullanılmalıdır. Oyun alanı zemin malzemeleri zararlı kimyasal madde içermemeli ve kaza yaşayan veya düşen çocuğa zarar vermeyecek sertlikte olmalıdır. Oyuncakların görme engelli veya az gören çocukların daha kolay zihin haritalaması yapabilmeleri için kolay algılanabilecek şekilde yerleştirilmesi gerekmektedir.

2. ÖNCEKİ ÇALIŞMALAR

Bu bölümde çocuk oyun mekânları, oyunun çocuk gelişimi üzerindeki etkisi, çocuk oyun parklarının sınıflandırılması ve parkların standartları ile ilgili bilgiler yazılmakta olan tezin kavramsal altyapısını oluşturduğundan incelenen web sayfaları, yazılar, kitaplar, makaleler, yüksek lisans ve doktora tezleri hakkında bilgiler verilmiştir.

2.1. Çocuk, Oyun ve Mekan Üzerine Önceki Çalışmalar

Neil POSTMAN tarafından 1995 yılında yayımlanan ve Kemal İNAL tarafından Türkçe'ye çevrilen "Çocukluğun Yok Oluşu" adlı kitapta, çocukluğun, biyolojik bir kategori değil, toplumsal bir kurgu olduğu, çocukluk tasarımının Rönesans döneminin büyük icatlarından biri olduğu vurgulanmaktadır. Toplumsal bir yapı ve psikolojik bir koşul olarak çocukluğun, onaltıncı yüzyılda ortaya çıktığı ve günümüze kadar giderek geliştirildiği anlatılmaktadır. Kitapta çocuklukluğun hızla yok olduğu belirtilerek, teknolojinin bilhassa elektronik açıların toplumsallaşma sürecini nasıl etkilediğini, çocukluğu nasıl yokettiği soruşturulmaktadır.

Arzu BAŞARAN UYSAL tarafından Çanakkale Kent Konseyi çatısı altında Çanakkale'deki çocuk parkları üzerine yapılan bir çalışma sonucu elde edilen verilerle hazırlanan "2010-2014 Çanakkale'deki Oyun Alanlarının Geliştirilmesi Eylem Planı "nında kaleme alınan ve üç bölümden oluşan bir yazıda Çocuk parklarının neden önemli olduğu ve "Bir çocuk parkında bulunması gereken özellikler neler olduğu sorularına cevap aranmaktadır. Çalışmada dünya örneklerine yer verilerek Çanakkaledeki parkların durumu değerlendirilmiş ve bir anket çalışması yapılarak Çanakkalelilerin oyun parkları hakkında ne düşündükleri oyun parklarının iyileştirilmesi ve geliştirilmesi için neler yapılabileceği tartışılmıştır.

Füsun SELÇUK KİRAZOĞLU'nun 2012 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi olarak hazırladığı Fiziksel Çevre-Çocuk İlişkileri, Açık Oyun Mekanları ve Çocuk Dostu Çevre adlı çalışmada geniş bir çerçevede "Çocuk" kavramı irdelenmiş, çocuğun, kent kullanıcıları arasında koşullara bağlı hareket edebildiği, çocukların günümüz kent mekanında, kamusal alanda yeri nedir, ne olmalıdır sorularına yanıt aranmıştır.

Mehmet SAĞLAM ve Neriman ARAL'ın 2016 tarihli Medeniyet Dergisi Aralık Sayısında "Tarihsel Süreç İçerisinde Çocuk ve Çocukluk Kavramları" adlı makalesinde; çocukluk kavramı, geçici, eksik bir duruma indirgenmiş, bu anlayışın sonucunda niteliksiz bir sistem ortaya çıktığı, Orta Çağ'da çocuklara gösterilen ilginin sınırlı kaldığı ve burjuvazinin ortaya çıkışı ile çocuklara ilişkin algının değiştiği, bilim ve teknolojideki gelişmeler ve humanistik görüşün etkisi ile bugünkü çocukluk anlayışının temellerinin atıldığı, günümüz toplumunda bilim ve teknolojideki ilerlemelere paralel çocukların yalnızlığa itildiği ve çocukluk kavramının sanal mekânlara hapsedildiği anlatılmıştır. Çocuk ve çocukluk kavramının tarihsel süreç içerisinde yaşadığı değişimlerin anlaşılmasının çocuğa ve çocukluğa ilişkin algının pozitif olarak gelişmesine katkı sağlayacağını belirten yazarlar çalışmada tarihsel süreç içerisinde çocuk ve çocukluk kavramlarının incelenmesini amaçlamışlardır.

2.2. Oyunun Çocuk Gelişimi Üzerindeki Etkileri Üzerine Çalışmalar

Zöhre BULUT ve Sevgi YILMAZ tarafından 2008 yılında International Journal of Natural and Engineering Sciences adlı yayında "Permaculture Playgrounds as a New Design Approach for Sustainable Society" adlı araştırma makalesinde kentsel ve kırsal alanlarda çocukların fiziksel, sosyal ve zihinsel gelişimlerini geliştiren oyun alanları tasarlama çalışmalarının yeni yaklaşımlarla devam ettiği, çocuklara oyun alanı sağlamak, bitki örtüsü, hayvanlar, topografya, su ve diğerlerini kullanarak doğal oyun alanları inşa etme gereği, oyun alanlarında çocukların güven içinde oynayabileceği tasarımların olması gerektiği, peyzaj

öğelerinin çocuk oyun alanlarında çok önemli olduğu ve kentlerde yer alan okul bahçelerinde de oyun alanlarına yer verilmesi gerektiği böylece çocuklara ders aralarında da fiziksel ve psikolojik gelişim için farklı sahalar sunulabileceği belirtilmektedir.

Zeynep BÜYÜKAŞIK'ın 2017 yılında Türkiye Zeka Vakfı kapsamında editörlüğünü yaptığı "Zeka Oyunlarının Faydaları" adlı yazısında zihinsel oyunların beyne egzersiz yaptırdığı için odaklanmayı ve hatırlamayı arttırdığı, her yaş grubundan kişilere çabuk karar verme, çözüm odaklı düşünme, bir sonraki aşama hakkında fikir yürütme ve öngörme, olasıkları hesaplama, mantığı etkili ve yetkili şekilde kullanma becerisi kazandırdığı, beynin yaşlanmasını, Demans ve Alzheimer gibi beyni tüketen hastalıklara karşı koruduğu, kişilerin dikkat ve konsantrasyon seviyelerini arttırdığı kişiler düşünmeye itildiğinden; onların araştırmacı, sorgulayıcı bir bakış açısı kazandıkları vurgulanmıştır.

Amanda MORİN 2018 yılında 5 Playground Activities That Can Help Your Child's Development (Çocuğunuzun Gelişimine Yardımcı Olabilecek 5 Oyun Alanı Etkinliği) adlı çalışmasında çocuk oyun alanlarında oynayan çocukların gelişimlerinin bu alanlardan olumlu olarak nasıl etkilendiği üzerinde durulmuştur. Çalışmada salıncak, kaydırak, maymun tırmanma barları üzerinde durulmuş, top ile ve serbest olarak oynanan oyunların çocuk gelişimine etkileri incelenmiştir.

2.3. Parkların Sınıflandırılması Hakkında Önceki Çalışmalar

Özge Volkan AKSU ve Fahrettin ULU'nun 2002 yılında Doğu Karadeniz Ormancılık Araştırma Müdürlüğü bünyesinde yapmış oldukları ve Trabzondaki incelemeler doğrultusunda hazırlanan "Çocuk Oyun Alanları ve Trabzon Kenti Ölçeğinde Bir İnceleme" adlı çalışmada; çocuk oyun alanları amaçlarına göre ve büyüklüklerine göre iki başlık halinde sınıflandırılmış daha sonra çocuk oyun alanı standartlarına değinilerek Trabzon kentinde yer alan çocuk oyun alanlarının mahalleler düzeyinde dağılımı incelenmiştir. Çocuk oyun alanlarının büyüklükleri, çocuk nüfusu ile ilişkilendirilerek yeterlilikleri ortaya koyulmaya çalışılmış ve

genel bir gözlem ile değerlendirme yoluna gidilmiştir.

Çiğdem Belgin DİKMEN ve Arzuhan Burcu GÜLTEKİN tarafından 2009 yılında Ankara'da gerçekleşen Uluslararası Mimarlık ve Çocuk Kongresinde "Çocuk Oyun Alanları ve Oyun Araçlarının Tasarım Ölçütlerinin İrdelenmesi" adlı çalışmada Çocuk oyun alanları kullanım amaçlarına göre geleneksel, çağdaş ve maceracı oyun alanları olarak sınıflandırılmıştır. Geleneksel oyun alanları, çocukların eylemlerini gerçekleştireceği basit oyun araçlarıyla donatılmış alanlar olarak tanımlanmış; topoğrafik yapısı ve kullanılan oyun ekipmanları ile fark yaratan ve geleneksel oyun alanlarından ayrılan çağdaş oyun alanlarında, doğal malzemelerle oluşturulmuş duvar, tepe, tünel gibi farklı mekân bileşenlerinin de kullanıldığı, çocukların belli eylemleri doğal bir ortamda tekrar ederek oynadıkları anılmaktadır. Maceracı oyun alanları ise çocukların oyun alanını her seferinde yeniden tasarlamalarına olanak tanıyacak araçların sunulduğu mekânlar olarak ele alınmıştır. Çalışmada çocuk oyun alanlarının tasarım kriterleri üzerinde durulmuştur. Çocuk oyun alanları içersinde yer alan oyun araçlarına da değinilen çalışmada oyun araçlarının tasarım ölçütlerine de değinilmiştir.

2.4. Parkların Standartları İle İlgili Önceki Çalışmalar

Füsun SELÇUK KİRAZOĞLU'nun 2012 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi olarak hazırladığı Fiziksel Çevre-Çocuk İlişkileri, Açık Oyun Mekanları ve Çocuk Dostu Çevre adlı çalışmada kentte, kamusal açık alanlarda çocuklar için yapılan oyun alanı tasarımları, çocuk oyun parkları üzerinde durulmuş, çocuklar için, çocuklarla beraber tasarlanması gereken bu oyun alanlarının güncel durumu üzerinden bir değerlendirme yapılmıştır. Çalışmada İstanbul Bakırköy ve Beylikdüzü semtlerindeki parklar irdelenerek kamusal açık kent alanlarının ve çocuk parklarının kente kazandırılması, kullanıcıların erişiminin sağlanması ve çağımız kentyaşamı içerisinde yeni rehberlerin kullanılması amaçlanmıştır.

Aysel USLU ve Nasim SHAKOURI'nin 2012 yılında Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisinde yayımlanan "Engelli çocuklara dost oyun alanı ve dış mekan tasarımı" adlı makalede; engelli çocuklara dost oyun alanları ve dış mekan tasarım özellikleri saptanmaya çalışılmıştır. Çalışmada izlenen yöntem, "normal " çocuklara yönelik alanlarla birlikte engelli çocuklara da uygun olarak tasarlanmış ve kolay erişim olanakları olan oyun alanlarının tasarım özelliklerini açıklayan literatürlerin incelenmesidir. Kaynaklardan elde edilen verilerin derlenmesi ve çeşitli örneklerin incelenmesi ile çıkarılan sonuçlara göre engelli çocuklar için dost dış mekân tasarımında tasarım kriterlerinden yapısal peyzaj özellikleri (döşeme, donatı gibi) ile bitkisel materyal seçiminde dikkat edilmesi gereken ilkeler açıklanmanya çalışılmıştır.

Doğa Dinemis KUŞULUOĞLU tarafından 2013 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanan İstanbul Kadıköy İlçesindeki Çocuk Oyun Alanlarının Nitel ve Nicel Açıdan Değerlendirilmesi adlı çalışmada çocukların kent ortamında sağlıklı gelişim gösterebilmelerinin merkezi ve yerel yönetimlerin çocuk oyun alanları tahsisine verdiği öneme bağlı olduğu, dünya nüfusunun hızla kentlerde yaşamaya başlaması ve bu nüfusun ihtiyacını karşılayacak konut ihtiyacı ile birlikte kamusal açık alan anlayışının yerini alışveriş merkezleri gibi yarı kamusal iç mekânlara bıraktığı vurgulanmış; kamusal açık alanların sayıca azaldığı anlatılmıştır. Kamusal açık alanlarda yaşanan bu kayıbın çocukların eğitim ve rekreasyon gereksinimlerini karşılayan çocuk oyun alanlarının da göz ardı edilmesine neden olduğu açıklanmaya çalışılmıştır. Çalışmada Kadıköy İlçesi'nde bulunan kamusal çocuk oyun alanlarının nitel ve nicel açıdan değerlendirilmesi yapılmış, bir oyun alanı envanteri oluşturulmuştur.

3. MATERYAL VE YÖNTEM

3.1. Materyal

Bu tez çalışmasında kullanılan materyaller iki farklı şekilde kategorize edilmiştir. Birincisi; çalışmanın teorik kısmı olan çocuk tanımı, çocuk oyun alanları, oyun ve oyunun çocuk gelişimine olan etkisi ile çocuk oyun alanları olarak adlandırılan parkların çocuk gelişimi üzerindeki etkisini ortaya koymak için faydalanılan web adresleri, kitaplar, ulusal ve uluslararası hakemli dergilerde yayınlanmış makaleler, konferans bildirileri, yüksek lisans ve doktora tezlerinden oluşan yazılı belgelerdir. İkinci grup materyaller ise çoğunluğu ABD'de yer alan ve ülkemizde bulunan bazı park örnekleridir. Parklara ait verilerin toplanması temeline dayanmaktadır.

3.2. Yöntem

Çalışma kapsamında literatür araştırması sonucunda elde edilen çocuk tanımı, çocuk oyun alanları, oyun ve oyunun çocuk gelişimine olan etkisi ile çocuk oyun alanları olarak adlandırılan parkların çocuk gelişimi üzerindeki etkisi ana başlıklar halinde daha sonra ayrıntılı alt başlıklara indirgenerek sunulmuştur. Tez içerisinde yer alan park örneklerine ait verilerin tamamı web ortamından özellikle yabancı park örnekleri tercüme edilerek hazırlanmıştır. Çoğunluğu ABD'de yer alan ve ülkemizde bulunan bazı park örneklerine ait açıklamalar yapılırken parklara ait fotoğraflara yer verilmiştir. Parkların; standartlar açısından tasarım kriterleri, büyüklük ve işlevleri ile kullanım amaçlarına göre tabloları oluşturularak değerlendirilmesi yapılmıştır.

4. PARK ÖRNEKLERİ VE ANALİZLER

Bu bölümde dünyada ve ülkemizde yer alan çocuk oyun alanlarından örnekler incelenecek, daha sonra park standartları belirlenmeye çalışılacaktır. Son aşamada ise elde edilen veriler bir tablo ile açıklanmaya çalışılmıştır. Park standartlarının kalitesi ülkelerin yaşam kalitesi ile doğru orantılı olarak yüksek olacağından verdiğimiz örnekler ABD, Japonya, İspanya, Dubai ve Almanya gibi yaşam kalitesi yüksek ülkelerden seçilmiştir.

4.1. Dünyada Çocuk Parklarına Ait Bazı Örnekler

Evrensel tasarım anlayışının yaygınlaşmaya başlaması ile birlikte, dünyada, çocuk oyun alanları ve sundukları fiziksel ve sosyal çevre ile ilgili sorunlara odaklanan, çözüm arayan çok sayıda kuramsal çalışma başlamıştır. Çocuk parkları, zemini çakıl, kum ya da tartan zemin ile kaplı, sadece kaydıraktan kayılan, salıncakta sallanılan alanlar değildirler. Bu alanlar, çocukların hem fiziksel hem de zihinsel anlamda kendilerini geliştirebildikleri yerlerdir. Bu anlamda çalışmamızda dünyanın farklı ülkelerinden tasarım, sürdürülebilirlik ve geri dönüşüm konusunun dahil edildiği bazı örneklere değinmek istiyoruz.

4.1.1. Takino Hillside Park

Takino Suzuran Hillside Ulusal Hükümet Parkı, Japonya Hokkaido'daki tek milli parktır. Çocukları şehir kalabalığından uzaklaştırmak için mükemmel bir ortamdır. 400 hektarlık alanda rengarenk bir çiçek bahçesi, geniş oyun alanı ekipmanı, üç şelale ve bir yürüyüş için mükemmel olan bir orman vardır. Burası, Sapporo vatandaşları ve turistleri için popüler bir site haline gelmiştir. Çocuklar için güzel tasarlanmış oyun alanları, güzel çiçekler ve orman ve parkın her yerinde bakımlı tesisler bulunmaktadır. Kış mevsiminde de açık olan park, adını Noel zamanlarında “Takino Kar Dünyası” olarak değiştirmektedir (takinopark.com,

2018). Karıncaların toplu olarak gezmelerinden ilham alınmış ve bilgisayar görsellerinin kullanıldığı büyülü odada çocuklara olağanüstü bir görüntü sunulmaktadır. Çiçek bahçesinin tepeye yayıldığı alan, parkın en önemli noktalarından biridir. Laleleri görmek için en iyi zaman mayıs ayı sonlarında ve eylül başıdır. Ayrıca sonbaharda yaprakların oluşturduğu muhteşem bir manzara ortaya çıkmaktadır.

Resim 4.1. Takino Hillside Park – Japonya (Çağdaş Oyun Alanı Örneği) [URL – 2]

"Kodomo No Tame"adlı bölge büyük oyun alanı ekipmanlarına sahiptir ve küçük çocuklar için “Takino No Mori Bölgesi”nde fare yolu ve makaralı yapılar bulunmaktadır. bu orman oyun alanında yetişkinler de çocuk ruhunu yakalayabilmektedirler. Ebeveyn ve çocuklar birlikte bisiklet yolunu kullanabilir, gölette balık tutabilmekte ve çok sığ olan nehir sularında çocuklar güvenle yüzebilmektedir.

4.1.2. Woods of Net

Woods of Net, Japonya'nın en çok ziyaret edilen turistik yerlerinden Hakone Açık Hava Müzesi'nde yer almaktadır. Japonyada sanatçı Toshiko Horiuchi Macadam tarafından tasarlanan Woods of Net'den müze gibi faydalanılmaktadır. Yapıda kullanılan malzemelerin tamamı el yapımıdır. Çocuklar rahatça oynayıp zıplayabilmeleri için özenle tasarlanmıştır. Konstrüksiyonlar metal yerine ahşapdan yapılmıştır. Çocukların atlamak için kullandığı fileyi sanatçı bizzat kendisi örmüştür. Yapı tamamen metal parça içermeyen keresteden oluşmaktadır. 320 metreküp ve 589 parça kereste elemanı kullanılarak inşa edilmiştir. Keresteyi karakterize eden yük direnci değişkenliğini aşmak için en son yapısal analiz kullanılmıştır. Tezuka Architects fütürist bir form tasarlasa da, yapı geleneksel ahşap eklemlerini kullandı. Son yapısal program; Nara ve Kyoto'daki binlerce yıllık Japon ahşap tapınaklarından benzer teknikler elde edilerek geliştirildi. Yapı, uygun bakım yapıldığı sürece, 300 yıldan fazla hayatta kalabilir. Bu, dünyanın en eski ve en yeni yapıları arasında bir geçiş formu olarak düşünüleblir (Basulto, 2009).

Resim 4.2. Woods Of Net – Japonya (Çağdaş Oyun Alanı Örneği) [URL – 3]

Yapının iç kısmında bir dizi ağ, çocuklar için yapay bir topografya yaratır. Ağlar, platformlar, dinlenme ve oyun alanları oluşturmak için farklı seviyelerde yapılandırılmıştır.

4.1.3. House Of Air

San Francisco, California'da bulunan House Of Air bir havaalanı hangarının içine tasarlanmıştır. San Francisco'nun Presidio Bölgesinde tarihi çift katlı bir hangarda bulunan büyük bir parktır. eski bir uçak hangarı halka açık dev bir trambolin parkı olarak yenilenmiştir. hem çocuklar hemde yetişkinler çok heyecan verici olan trombolin üzerinde zıplamaktan çok keyif alırlar. Farklı yaş grupları için çeşitli atlama stillerine uygun trambolinler bulunmaktadır.

Haftanın yedi günü, halk evden sadece birkaç dakika yerçekimine meydan okumak için House of Air'a akın ediyor. Park, atletizm ve eğlence tesisi olarak antrenman seansları, trambolin atlama zamanı, trambolin top sahası ve basketbol oyunları ve fitness dersleri düzenlemektedir. Konum genellikle kurumsal etkinlikler, doğum günü partileri ve büyük aile toplantıları için kiralanmaktadır.

Park tasarlanırken dış cephe olduğu gibi korunmuş, kapı cam olarak tasarlanmıştır. House Of Air; Tramboline park, banyo ve yeme-içme alanı olmak üzere 3 bölümden oluşmaktadır.

Resim 4.3. House of Air – San Francisco/ABD (Çağdaş Oyun Alanı Örneği) [URL – 4]

Duvarlar mavi Polygal, sertifikalı yeşil bir polikarbonat levha kullanılarak inşa edildi ve floresan ışık tüpleri tavanlara gömüldü. Yapının tavanı gökyüzüne benzedi ve yükseğe sıçrayanlar için uygun bir atmosfer yaratılmaktadır. Polygol duvarlar ayrıca yapının eski ve yeni kullanımları arasında tematik bir bağlantı oluşturur; gökyüzü benzeri bir atmosfer, hangarda depolanan iki uçağın seyahat ettiği izlenimini vermektedir (entertainmentdesigner.com, 2011).

4.2.4. Geometry Playground

Her ne kadar her zaman bilinçli olmayabilirsek de, yaşadığımız dünyada geometrik desenler ve ilkeler bulunabilir. San Francisco Exploratorium'un geometri Bahçesi, doğaya nüfuz eden zihin, beden ve geometri arasındaki sıklıkla gözden kaçan bağlantıyı ortaya çıkarmak amacıyla kurulan gezici bir sergidir.

Geometry Palyground San Francisco'daki Exploratorium'un bir projesidir. Yapımı dört yıl sürmüştür ve ziyaretçilerin; mekansal akıl yürütmeyi, şekil ve mekânın zihinsel resimlerini yaptığı bir tür düşünmeyi kullanmaya teşvik eder. Ama proje sadece bir sergi değil sergiden çok daha fazlasını içermektedir. Dokunulabilir oyun alanı yaratmaya çalışmışlardır.

Geometry Playground ekibi, 2009 yılında Exploratorium'da prototip geometri sergileri deneyimleyen ziyaretçilerle ilgili iki araştırma çalışması gerçekleştirdi. Araştırmalardan biri, ilkokul öğrencilerine ve bir Exploratorium alan gezisi öncesinde, sırasında ve sonrasında öğretmenin öncülük ettiği geometri etkinliklerinin etkisini araştırdı. İkinci çalışma, geometri sergileri kullanırken ziyaretçi etkileşimlerini ve mekânsal akıl yürütmeyi araştırdı. Exploratorium'un Geometri Oyun Alanı ekibi, büyük ölçekli matematik sergilerinin geliştirilmesini hedeflemek için ülke çapında çeşitli bilim merkezleriyle ortaklık kurdu. Bu bilim merkezlerinden bazıları projenin Ulusal Bilim Vakfı hibe desteğiyle sergiler kurmaktadır (annex.exploratorium.edu, 2010).

Resim 4.4. Geometry Playground – San Francisco/ABD (Macera Oyun Alanı Örneği) [URL – 5]

Ana tırmanma yapıları, keşif sürecinde zihin ve bedenin birlikte çalışmasını sağlamak için tasarlandı. Böyle bir tırmanma yapısı, 12 metre oyundaki Gyroid'tir. Yapının dalgalı ve kanat benzeri panellerini belirleyen geometrik prensipler herkes tarafından tanınmasa da, desenler Gyroid'e tırmanırken vücut tarafından anlaşılır. Bunu gerçekten bütün bir vücut deneyimi haline getirmek için, yapı, taramaya yetecek tünellerle (yeterince küçükseniz) tasarlanmıştır, böylece vücudunuz bir geometri dünyasına tamamen daldırılır. Bir başka özellikli tırmanma yapısı, rhombic dodecahedron'a dayanan Yıldızlar Yığınıdır. Yıldız figürleri, düğümlerin iç içe geçme modellerinde uygulamalı bir derstir.

Serginin sessiz bir köşesi, geometri bahçesi; geometri meraklıları için muazzamdır. Doğal ve insan yapımı nesnelerin toplanması, flora ve faunamızdaki gizli geometriyi ve insan tasarımı üzerindeki etkisini ortaya koymaktadır. Bu nesneleri yan yana yerleştirirken, serginin amacı belki de en açık şekilde geometrinin en kaotik desenlerde bile bulunabileceğini göstermek ve bunu tanıdığımızda, daha önce gözden kaçırdığımız güzelliği görmeye başlama fırsatını yakalayabilmektir.

4.1.5. Ring Around Tree

Japonya Tokyo merkezli ofis Tezuka mimarları, 2007 yılında Tokyo Tachikawa'da tasarlanan Fuji Anaokuluna bir ek bina inşa etti. Ağaç evi benzeri yapı, bir tayfun sırasında kısmen sökülmüş ve mucizevi bir şekilde geri kazanılmış bir Zelkova ağacını çevrelemektedir. Mevcut okula bitişik yeni yaklaşık 145 m2 bina, iki amaca hizmet vermektedir; bir yandan İngilizce dersleri için bir alan diğer taraftan okul otobüsleri için bir bekleme istasyonu olarak görev yapmakatdır.

Tezuka Mimarları ağaç etrafında halka şeklinde ve ağacın her uzvunu koruyacak bir şekilde yapı inşa etmişlerdir. Böylece yeni ek bina ağacın dalları tarafından yeşilliğe bürünmüş gibi görünmektedir.

Resim 4.5. Ring Around Tree – Japonya (Maceracı Oyun Alanı Örneği) [URL – 6]

Binanın halkası, sütunlara yerleştirilen ve merdivenlerle sürekli bir forma bağlanan yedi kademeli zemin tabakasından oluşur.

Resim 4.6. Ring Around Tree – Japonya (Maceracı Oyun Alanı Örneği) [URL – 7]

Yeni yapı beş metrelik bir yüksekliğe kadar yükselmekte ve 60 cm ile 1,20 metre arasında değişen bir dizi küçük bölme içermekte olup, bunların birçoğu çemberin içine ve dışına metal bir korkuluk ile bağlanmaktadır. Bu mekanlar merdivenle bağlanmış ve otobüs bekleyen çocuklar için tasarlanmış olup, bunlardan bazılarının çömelmesi ve sürünmesi için çocuklara açıktır.

Bu mekânın veya merdiven platformlarının tabanı, çocukların oyun alanlarındaki mobilyalarla yapıldığı gibi yumuşaklık veren yumuşak kauçuk paspaslarla kaplıdır.

Yapının bir yarısı dış ortama maruz kalırken diğer yarısı kapalıdır. Cam kapalı ünite, her biri bir katta olmak üzere iki sınıfa ev sahipliği yapmaktadır. Anaokulu'ndaki Montessori prensibine göre işleyen sınıflar, “kısıtlayıcı unsurlardan arınmış, verimli ve özgürleştirici bir atmosfer yaratmayı amaçlayan öğrenme ortamlarıdır (detail-online.com, 2011).

4.1.6. Zabeel Technology Park

Zabeel Park sadece Dubai'deki en büyük parklardan biri değil, aynı

zamanda Körfez'deki ilk teknoloji odaklı parklardan biridir. Beş uzay kubbesi içeren bir uzay gemisi olarak tasarlanmıştır.

45 Futbol sahası büyüklüğünde olan bu sakin nokta, şehrin merkezinde yer almaktadır ve bir çocuk Eğlence Kompleksi ve geniş eğitici bir eğlence merkezi için popülerdir. Parkın her yeri ücretsiz wifi ağı ile donatılmıştır.

Zabeel Park, ziyaretçilerin hem eski hem de yeni Dubai'nin inanılmaz manzarasını görebileceği şehrin en yeni cazibe merkezi olan Dubai çerçevesine ev sahipliği yapmaktadır. Park, yaya köprüleriyle bağlantılı çok sayıda sektöre ayrılmıştır ve birden fazla giriş kapısı vardır.

Parkta göz kamaştırıcı gökkuşağı, bir kalp tüneli ve bir diğeri de mavi parıldayan güneş şemsiyeleri ve sarkan küreler bulunan bir çok renkli ışık tüneli vardır. İlaç kutularından yapılmış ve boyu ağaçları geçen yine ışıklandırılmış Burj adlı bir yapı mevcuttur. Dünyanın en büyük parıltılı bahçesi olduğu iddiasının yanı sıra, Dubai Garden Glow da 100 adet gerçekçi canavarı ile en büyük dinozor parkına sahiptir. Bu güçlü canavarlar nefes alıyor, büyüyor, çığlık atıyor, çenelerini kıstırıyor ve size göz kırpıyor. Huşu uyandıran modeller, gerçek Jurassic Park stilindedir (Hill, 2017).

Park çevresinde çocuklar için geniş oyun alanları, 4,3 km'lik bir koşu pisti, yaya pistleri, bisiklet pisti, kaykay parkı, barbekü ve piknik alanları, tekne gölü, göl kenarı restoranları, buz pateni pisti, mini kriket sahası ve golf alanı, gölgeli oturma ve çocuk oyun alanları gibi çeşitli dinlence olanakları bulunmaktadır.

Resim 4.7. Zabel Teknoloji Park – Dubai (Çağdaş Oyun Alanı Örneği) [URL – 8]

Sergi galerisi, dua odaları, fitness merkezi ve çeşitli anıtlar da mevcuttur. Park, eğitim ve interaktif görüntüler içeren üç bölge (Alternatif Enerji Bölgesi, iletişim bölgesi ve Tekno bölgesi) ile teknoloji tabanlı bir temaya sahiptir. Ayrıca öğrenme amaçlı eğlenceli etkinlikler için bir 3D sinema sunmaktadır (wikizero.pro, 2015).

Resim 4.8. Resim: Zabel Teknoloji Park – Dubai (Çağdaş Oyun Alanı Örneği) [URL – 9]

4.1.7. Clemyjontri Park

Clemyjontri Park, ABD -Virginia'da her tür yeteneğe sahip engelli ve engelsiz çocukların yan yana oynayabileceği eşsiz bir oyun alanı sunmaktadır. Her çocuğun kabul edildiği bir oyun alanıdır. Bu park, tekerlekli sandalyeler, yürüyüşçüler veya koltuk değneği ile hareket eden veya duyusal veya gelişimsel engelleri olan çocukların eğlenceli bir oyun ve eğlence deneyimi yaşayabilecekleri bir yerdir (fairfaxcounty.gov, 2018). Tehlike oluşturabilecek oyun elemanları özel koruma bantları ile tasarlanmıştır. Rampalar sayesinde tekerlekli elemanlar kullanılabilmektedir.

Sıradan bir gözlemci için, Clemyjontri Park'taki oyun alanı eğlence amaçlı, salıncaklar, slaytlar ve oyun ekipmanlarının altında ve çevresinde tırmanmak için

sıradan bir oyun alanı gibi görünüyor. Daha yakından bakıldığında, bu dalgalanmaların bazılarının ekstra desteğe ihtiyaç duyan çocuklar için yüksek sırtları olduğu ortaya çıkacaktır. Standart transfer platformları yerine, yükseltilmiş oyun bileşenlerine sahip rampalar inşa edilmiştir. Ekipmanlar arasındaki yollar geniş ve renklidir. Zemin yüzeyleri çocuklar için daha fazla erişim sağlayacak şekilde kaymaz ve gözeneklidir.

Parkta herkes için bir şey bulunmaktadır. Çocuklar tırmanmaya, dokunma, okuma, yapma veya yaratma için mutlaka bir şeyler bulabileceklerdir. Çocuklar oyun alanının denge kirişlerindeki denge ve derinlik algısının zorluklarını yaşayacaklar yarış için mini pist, oyun evleri ve kubbeler, sosyal etkileşim için hoş alanlar sunarken, aynı zamanda sessiz veya ayrı alanları arayan çocukların daha küçük gruplar halinde oynamalarına izin verilmektedir.

Çadır yelkenleri oyun alanında gölgelik alanlar sağlar ve oyun alanı boyunca banklar bulunur. Oyun alanının hemen kuzeyinde, parkın etrafını çevreleyecek olan alan çevresine bağlanan bir asfalt yol bulunur.

Resim 4.9. Clemyjontri Park – Virginia/ABD (Çağdaş Oyun Alanı Örneği) [URL – 10]

İki Acre Oyun Alanı, bir merkez parçasını atlı karıncaya çevreleyen 4 Açık "Oda" dan oluşur.

1 **GÖKKUŞAĞI ODASI :** Gökkuşağı kemerli, gökkuşağının renkleri ve çeşitli salıncaklarla yüzey tüm fiziksel seviyeleri barındırır. Göremeyenler için işaret ve kabartmalarla, resim ve dili bütünleştirir. Gökkuşağının renklerini öğretir.
2 **OKUL & LABİRENT ODASI:** Öğrenme panelleri ile yeniden yapılandırılabilir bir labirent oluşturan odada eğitimle öğrenme oyunları üzerinde durulmaktadır. Mekanda haritalar ve bir dünya bulunmakta, saat dilimleri ve saatleri kullanarak zaman öğretisi üzerinde durulmaktadır.
3 **HAREKET ve BÜYÜME & ULAŞIM ALANI ODASI:** Yarış pisti, motosikletler, uçaklar ve trenler gibi ulaşım temalı ekipmanlarla tasarlanmıştır. Çocukların, hayal gücünü uyarır, denge ve özel yetenekleri öğreterek yol durumlarını taklit etmeleri sağlanır.
4 **FİTNESS & EĞLENCE ODASI:** Çeşitli orman jimnastiği bileşenleri ile birlikte en büyük oyun ekipmanı parçasını içerir. Çocukların hayal gücünü uyarır, fiziksel güç kazanmaları için aşamalı zorluklar içermekte, enerjilerini atmalarını sağlayarak güven oluşturucu bir ortam yaratmaktadır.

4.1.8. Parque Gulliver

Gulliver Park İspanya, Valencia'da, Turia bahçelerinin kalbinde, Sanat ve Bilim kentinin yakınında, Krallık Köprüsü ile Guardian Angel Köprüsü arasında yer almaktadır.

70 metre uzunluğundaki cazibe, Anglo-İrlandalı yazar Jonathan Swift'in ünlü bir eseri olan Gulliver Travels'in hikâyesine sahiptir. Gulliver'ın seyahatlerinde, titüler karakter, "dev" i bastırmak için kendisine tırmanan korkulu

Lilliputians tarafından bağlanır ve ziyaretçiler İspanya'daki Parque Gulliver'daki bu ünlü edebi sahneyi yeniden yaşayabilmek için buraya akın ederler. Masalda Gulliver cüceler ülkesine düşerken; parkta tam tersi bir durum yaratılarak bu kez çocuklar cüce mantığında Gulliver'in yaşadığı yeri ziyaret edip onunla oyun oynamaktadırlar.

Bu gerçeküstü büyük oyun parkı, çocuklar ve yetişkinlerin her yere tırmanıp kayabilecekleri dev bir stilize ile Gulliver'a benzemek için inşa edilmiştir. Yapı, masif gövdenin etrafında gizlenmiş ve giysilerinin beton kıvrımlarında gizlenmiş çoklu slaytlar ve merdivenlere sahiptir.

Gulliver'in yükselen şapkası, oyun alanının yanına rastgeldiğinden ziyaretçiler yapının yerden neye benzediğini bilememekte ziyaretçilerin sitenin yukarıdan neye benzediğine dair bir fikir edinebilmesi için yaslanmış Gulliver parkının minyatür bir modeli yer almaktadır.

Resim 4.10. Gulliver Park – Valencia / İspanya (Tematik Oyun Alanı Örneği) [URL – 11]

Bu macera parkında, bir katta yatan ve dizeleri ile hareketsiz dev Gulliver'in büyük ölçekli temsili bulunmakta; onun giysileri ve saçları çocukların oynayabileceği rampalar, slaytlar ve merdivenlerden oluşmaktadır. Bu yüzden Valencia şehrinin en yeşil bölgelerinden birinde eğlenmek için fırsat doğmaktadır.

Bu park sadece bir çocuk oyun alanı değil, aynı zamanda Turia Bahçeleri için yağmur suyunu boşaltmak gibi önemli bir işlevi vardır. Bol yağış durumunda su yüzeyde birikmemekte yapı sayesinde tahliyesi gerçekleşmektedir (lovevalencia.com, 2018).

4.1.9. Geopark

Norveçli bilim adamları Helen ve Hard Kuzey Denizi Stavanger bölgesinde en büyük gaz sahalarının birinin topografya taklit ederek bu yeni aksiyon dolu oyun alanını tasarlamışlardır.

Bu jeopark-gençler için faaliyetlerle dolu bir park olarak inşa edilmiş ve petrol endüstrisinden, teknoloji ve nesnelerin devridaimi yoluyla geliştirilmiştir. Norveç petrol endüstrisinin idari merkezi olan Stavanger, son 40 yılda petrol ve gazın hasat edilmesi, işlenmesi ve dağıtımı çerçevesinde önemli fiziksel ve bilgi temelli kaynaklar biriktirmiştir.

Fosil enerjinin diğer bilgi alanlarına üretimi için geliştirilen kaynakların aktarılması ve daha ekolojik ve insancıl ortamların Mühendisliği, Helen & Hard'ın Jeopark da dahil olmak üzere projelerinden birkaç tanesi için bir çıkış noktası olmuştur.

Geopark doğrudan üç farklı kaynak türünü uygular. Birincisi, endüstrinin jeolojik ve sismik uzmanlığı, ikincisi, offshore platformları ile ilgili teknoloji, malzeme ve atıkların üretimi ve işlenmesi ve üçüncüsü, şehir merkezinde gelecekteki bir park için çeşitli gençlik gruplarının ve genç bireylerin fikirlerini.

Deniz tabanının 2000 – 3000 metre altındaki petrol ve gaz rezervuarının (troll) somut bir deneyimi verilmekedir. Jeolojik tabakalar ve 1:500 ölçeğinde yeniden inşa edilen sondaj ve üretim teknolojisi, jeopark için birincil topografyanın

ana hatlarını vermektedir. bu "geo-peyzaj" daha eğlenceli ve ampirik adımlar bir dizi geliştirilen ve bisiklet, tırmanma, sergi, konser, atlama, top oyun ve “chill-out” alanları gibi çeşitli etkinlikler için gençlik grupları ile atölyelerde programlanmıştır.

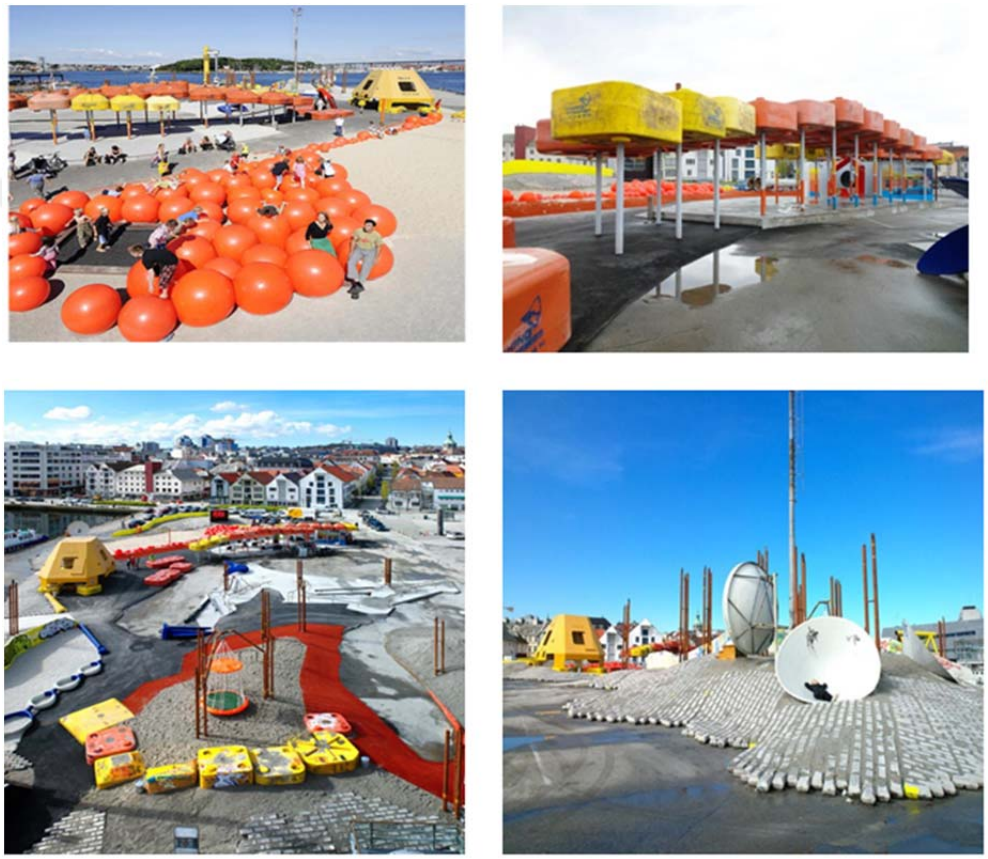

Resim 4.11. Geopark – Norveç (Maceracı Oyun Alanı Örneği) [URL – 12]

Sondaj kuyuları ile trol alanındaki yağ tabakası bir paten parkı olarak temsil edilir ve jeolojik kıvrımlar grafiti ve sokak sanatı için sergi duvarları olarak yeniden kullanılır. Yüzeyler ve tesisler, petrol tesisatlarından, terk edilmiş frigg platformundan, offshore üslerinden, ekipman tedarikçilerinden ve hurda yığınlarından geri dönüştürülmüş ve yeniden şekillendirilmiş unsurlardan yeniden

yapılandırılmıştır (architecturenorway.no, 2008).

Park sürekli gelişmektedir. Çocuklar, ebeveynler ve gençler, eskiden terk edilmiş bu siteyi sosyal buluşma noktasına dönüştürerek hemen hemen her saat parkı kullanmaktadırlar. Yerel gazeteler, politikacılar ve park kullanıcıları artık geçici olarak planlanan parkı kalıcı bir özellik haline getirmek için savaşmaktadırlar.

4.1.10. Blaxland Riverside Park

JMDd tarafından tasarlanan Blaxland Riverside Park Playspace 2012 yılının başlarında resmi olarak açıldı. Hargreaves ve Associates'in rekreasyon olanaklarını genişletmek için yeni bölgesel ölçekli oyun parkı ve ilgili kiosk, olanaklar bloğu ve otoparkı, Sydney Olimpiyat Parkı'nı oluşturan bir dizi parktan biri olan Blaxland Riverside Park'ı tasarladı.

Resim 4.12. Blaxland Riverside Park Playspace – Avustralya (Maceracı Oyun Alanı) [URL – 13]

Özel tasarlanmış ve tescilli ürünlerle, dominant arazi yapısı içine ve çevresine inşa edilmiştir. Park içinde yer alan tüneller, dik eğimli toprak biçiminin aşılması ve çevrilmesiyle sonuçlanan farklı alt alanları birbirine bağlar. Bir çift Uçan tilki, tünel kaydırakları, yer üstü kaydıraklar, dev bir salıncak, tırmanma duvarları, büyük çelik borular, bir asma tırmanma ağı, bir kum ocağı ve 170 jetli bir su plazası, dramatik arazi formunu doldurmaktadır. Su plaza jetleri çizdiği desenlerle, ziyaretçiler için mevsimsel çok çeşitli programlanabilir su efektleri sunar. Büyük ve güçlü tekli jetler, alanı yönlendiren ve alt bölümlere ayıran çizgiler, daireler ve yaylar yapmak için ince yönlü jetler ve düşük lav jetleriyle birleşir.

Resim 4.13. Blaxland Riverside Park Playspace–Avustralya (Maceracı Oyun Alanı Örneği) [URL – 14]

Ana oyun alanının bir tarafında varolan ormanlık alana çocukların 9 metre yukarı tırmanarak halat zemin üzerinde Parramatta Nehri'ni gözlemleyebilmeleri için 12 metrelik yüksek bir ağaç ev inşa edilmiştir.

Resim 4.14. Blaxland Riverside Park Playspace –Avustralya (Maceracı Oyun Alanı Örneği) [URL – 15]

Oyun sahası, doğuda dev salıncaklarla en aktif ve yüksek enerjili dev salıncakta, batıda ise kum oyununun, su plazasının ve Tonkin Zulaikha Greer'ın (TZG) kiosk ve petal çatı örtüsünün tasarımı ile daha pasif olacak şekilde düzenlenmiştir. Yeni bir otopark ve olası bina inşaat sahası, parkın güney kenarı boyunca, geniş çimlerin uzak tarafında, Hargreaves Masterplan'da çağrılan eksenel bir yolla yeni kulubeler ve oyun alanına bağlanmıştır (worldlandscapearchitect.com, 2012).

4.1.11. Central Park

Central Park Manhattan, New York'ta bir şehir parkıdır. Central Park, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki en çok ziyaret edilen kentsel parktır ve 2013 yılında 40 milyon ziyaretçi ile dünyanın en çok görüntülenen yerlerinden birisi olmuştur.

Central Park, 1857 yılında şehrin kazandığı 778 dönüm (315 ha) arazi üzerinde kurulmuştur.

Central Park, 1963'te ABD İçişleri Bakanlığı tarafından Ulusal Tarihi Dönüm Noktası olarak belirlendi. Nisan 2017'de UNESCO Dünya Mirası listesindeki geçici listede yer aldı. New York Şehri Parklar ve Rekreasyon

Bölümü tarafından yıllarca yönetilen park, şu anda bir kamu-özel sektör ortaklığıyla belediye hükümetiyle sözleşme kapsamında Central Park Koruma tarafından yönetilmektedir.

Parkın çoğunda ekim ve arazi formu doğal görünürken, neredeyse tamamen peyzajlıdır. Park, doğal akıntıları ve akıntıları bertaraf ederek yapay olarak yaratılmış birkaç doğal görünümlü göl ve gölet içerir. Büyük çimler, çayırlar ve çimenli alana ek olarak birçok küçük geniş bir ormanlık alanı vardır. Bazıları resmi olmayan veya takım sporları için kullanılırken bazıları ise sessiz alanlar olarak ayrılır. Çocuklar için bir dizi kapalı oyun alanı vardır. Park içindeki 6 mil (9,7 km) sürücü, özellikle otomobil trafiğinin yasak olduğu zamanlarda, hafta sonları ve saat 19.00'dan sonra joggers, bisikletçiler, kaykaycılar ve inline patenciler tarafından kullanılmaktadır (en.wikipedia.org, 2018).

Resim 4.15. Central Park – New York/ABD (Kent Parkı Örneği) [URL – 16]

Central Park, Amerika Birleşik Devletleri'nde Peyzaj düzenlemesi yapılan ilk genel parktır. Central Park, dış mekân tasarımında estetik bütünlüğünün yanı sıra, işlevin de çok önemli olduğunu vurgulamış; iyi tasarlanmış kentsel peyzaj alanlarının kente ilişkin işlevleriyle birlikte, kentin fiziksel ve ekonomik gelişmesinde yön verici olduğunu da göstermiştir.

800 m eninde, 4 km uzunluğundaki bu oksijen deposu sığınak; 120 farklı bitki türü, 26 binden fazla ağaç, 215 kuş türü ve 130 hayvan türüne ev sahipliği yapmaktadır (peyzax.com, 2011).

The Central Park Conservancy'e (1980) göre Central Park, barındırdığı büyük bir vadi, kuzey ve güney çayırları, çilek tarlaları, büyük çimen alanları ve yaya sirkülasyon ağı ile ziyaretçilere su kıyılarından, arzın yüksek kayalıklarına kadar büyük bir ölçekte görsel deneyim fırsatı sunmaktadır.

4.1.12. Hyde Park

Londra'daki Hyde Park, dünyanın en büyük şehir parklarından biridir. 142 hektar (350 dönüm) ve 4.000'den fazla ağaç, büyük bir göl, bir çayır ve süs çiçek bahçeleriyle, Londra'nın tam merkezinde yer almaktadır.

Resim 4.16. Hyde Park – Londra/İngiltere (Maceracı Oyun Alanı Örneği) [URL – 17]

Hyde Park Bahçesi, Hyde Park'ın güney sınırında yer alan heyecan verici ve macera dolu bir oyun alanıdır. Oyun alanı açık spor alanları, ağaçlarla kaplı caddeler ve Serpentine manzaralıdır. Sokak hatiplerinin serbest konuşma yeri olarak bilinen Speakers Corner (Hatipler Köşesi) de buradadır. Pazar günü bu parka gelip istediği gibi konuşmak serbesttir. Kraliçe'ye hakaretten başka her türlü konuşmanın serbestçe yapıldığı Hyde Park bir nevi milletlerarası sergi özelliği taşımaktadır. Burada konuşulan sözler park dışında konuşulduğu takdirde suç teşkil etmektedir. Hâlbuki burada konuşulunca suç unsuru olmamaktadır.

Hyde Park'ta her yaştan bireyler için etkinlik imkânı mevcuttur. Saat 05.00'ten gece yarısına kadar açık olan park; yüzmenin, botla gezmenin, bisiklete binmenin ve buz pateninin yapılabildiği alanlara sahiptir. Takım oyunları, tenis kortları, binicilik için pistler ve çok güzel bir çocuk oyun alanı bulunmaktadır. Oyun alanında tırmanma barları, salıncak seti ve kaydırak bulunmaktadır. Kasım ve Ocak ayları arasında Buz pateni yapabilme imkânı da vardır.

Yakın zamanda, daha yaratıcı oyuna izin veren ve aynı anda daha fazla çocuğun katılımına imkân verecek şekilde Londra'daki en büyük buz pateni pistini, canlı eğlenceleri ve sirkleri kapsayacak şekilde genişletilmiştir.

Hyde Park İngiliz kırsal çevresinin büyük ağaçlarını, geniş çim ve su alanlarını halkın yakınına getirerek onların ruh ve beden sağlığını korumayı amaçlamaktadır.

4.1.13. Zachary's Playground

ABD'nin Missouri Eyaleti'nde bulunan Hawk Ridge Park'taki Zachary's Oyun Alanı, yetenekli tüm çocukların kardeşleri, arkadaşları ve ebeveynleri ile yan yana oynayacakları bir yer vermek için tasarlandı. Erişilebilir kale temalı oyun yapısı, kapsamlı bir rampa sistemi ile donatılmıştır. Bu nedenle, 5-12 yaş arası çocuklar, bu gizemli alemin birçok odasını tamamen keşfedebilir. Üç adet koni şeklindeki çatının üzerinde bayraklar yer almakta, genç şövalyeleri kraliyet sakinleri üzerindeki ana kulelerde bekçi olarak durmaktadır. Bu bir oyuna

dönüşmekte ve bir performans aşaması yaratıcı ifadeyi teşvik etmektedir, ayrıca seyirciler için koltuk görevi gören bir Pod Climbers düzeni vardır. Son olarak, sürekli yüzey kaplaması, kale yapısını çevreleyen bir hendek sağlarken oyun alanını daha da erişilebilir hale getirmektedir (playlsi.com).

Resim 4.17. Zachary's Playground–Missouri/ABD (Maceracı Oyun Alanı Örneği) [URL – 18]

4.1.14. Harry Thomas Playground

Washington, DC'deki bu harika oyun alanında matematik, sanat ve mimarlık, bilim ve doğa ile oyun bir araya gelmiştir. Burada her yaştan çocuklar, bir matematik kitabından ziyade hayatın bir çok sahasında karşımıza çıkan ve bir sayısal harika olan Fibonacci Dizini hakkında bilgi edinebilir ve onlarla oynayabilir. Canlı, doğadan ilham alan renkler, oyun yapısını, ve oyun sistemini süslemektedir. Altın Oranın diğer temsillerini içeren özel beton spiraller ve Permalene panelleri temayı hayata geçirir. Hem zihin hem de beden için sanal bir şölen sunulmaktadır.

Resim 4.18. Harry Thomas Playground – Washington/ABD (Çağdaş Oyun Alanı Örneği) [URL – 19]

4.1.15. Grange Insurance Audubon Park

ABD'de bulunan Grange Audubon Park, Scioto Nehri boyunca, Columbus şehir merkezinin kalbinde, eskiden kentsel ve endüstriyel bir alandan oluşturulan park alanında yer alan kuşlar ve doğa sevenler için bir sığınaktır. Merkez; güzel, fonksiyonel ve sürdürülebilir bir çocuk oyun alanı, canlı balık, kurbağalar, kaplumbağalar ve, dokunmak ve eğitim için hayvan derileri ile kuş izleme odaları içerir. Ayrıca işleyen bir güneş saati de bulunmaktadır. Görsel-işitsel yetenekleri ile tam bir toplantı / konferans / etkinlik alanı olarak kullanılabilmektedir. Çevredeki araziler arasında sulak alanlar, çayırlar, nehirler, bisiklet parkurları ve üstünde bir iskeleye sahip bir de gölet bulunmaktadır. Merkeze kısa bir yürüme mesafesinde olan park birkaç katlı tırmanma duvarı, çocuk oyun alanı, gözlem güvertesi bulunan su kulesi, kum voleybolu sahaları ve büyük bir interaktif fiziksel video oyunu içeren tesis barındırmaktadır. Gerekçesiyle bir de köpek parkı yer alıyor. Park göçmen kuşların uğrak yeri olduğundan haftalık kuş yürüyüşleri düzenlenmektedir.

Resim 4.19. Grange Audubon Park - ABD (Maceracı Oyun Alanı Örneği) [URL – 20]

4.1.16. New York Hall Of Science Playground

New York Hall of Science'daki Bilim Bahçesi, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki en büyük bilim oyun alanıdır. BKSK Architects tarafından tasarlanan Science Playground, kişisel keşif ve katılım yoluyla bilim öğrenimini teşvik ediyor.

Resim 4.20. New York Hall of Science Playground – ABD (Maceracı Oyun Alanı Örneği) [URL – 21]

Her yaştan çocuklar için tasarlanan Science Playground sergileri arasında dev bir kol, Arşimet vida ve su oyun alanı, rüzgar boruları, tırmanma ağı, kaydıraklar, kum kutuları ve metal davullar bulunmaktadır. Kaydırak, tahterevalli, kum ocağı ve sis makinesi gibi düzinelerce oyun alanı sayesinde, her yaştan ve yetenekten ziyaretçi, hareket, denge, ses, görme ve basit makinelerin yanı sıra güneş, rüzgar ve suyun bilimsel prensiplerini keşfedebilmektedir.

6 yaş ve daha küçük çocuklar için 30.000 m^2'den fazla olan sergi alanından geçecek şekilde bir yılanlı yol dizayn edildi. Doğal dünya unsurları - toprak, ağaçlar, su, ışık ve ses - okul öncesi çağındaki çocuklar ve ebeveynler için zengin bir öğrenme ortamının temeli haline gelir. Sergi öğeleri beş tema etrafında düzenlenmiştir:

- *Köprü Yolu* - çocukları menderesli bir yol boyunca hareket etmeye davet ediyor. Tepeler ve yaya köprüler; ziyaretçilerin manzaradan geçerken keşif yapmasına izin vererek, puan noktalarını değiştirir.
- *Müzik Yolu* - çocukları, Afrika, Asya ve Karayip davullarıyla sesleri keşfetmeye teşvik eder. Yere gömülü sofistike bir mekanizma, gizemdeki yolu örtmek için derin bir su sisi oluşturur.
- *Kum Yolu* - kasnaklar ve taşıyıcılar kullanarak kumla inşa edilmiş ve genç ziyaretçileri doğal dünyanın materyallerini keşfetmeye ve birlikte oyuna katılmaya teşvik eder.
- *Sığınak Yolu* - ziyaretçilere çocuk büyüklüğünde bir kuş yuvası, bir tavşan deliği ve üç farklı oyun evi gibi farklı barınakları keşfetmeye davet ediyor.

New York Hall of Science'ın (NYSCI) görevi, tasarım, Makyaj, Oyun gibi bir yaklaşımla tutkulu öğrenenleri, eleştirel düşünürleri ve aktif vatandaş olacak nesiller yetiştirmektir. Tasarım, Makyaj, Oyun, açık uçlu keşifleri, yaratıcı öğrenmeyi ve kişisel alaka düzeyini vurgular. Bu da bilim, teknoloji, mühendislik ve matematik alanlarında derin bir etkileşim ve zevkle sonuçlanır. NYSCI, her yıl

yarım milyon öğrenci, öğretmen ve aileye hizmet veren etkileşimli bilim için New York'un merkezine haline dönüştü (nysci.org, 2018).

4.1.17. World Of Wonder Playground

Harika Oyun Bahçesi Gürcistan'ın 1500 kişinin katılımı ile en büyük gönüllü inşa edilmiş bahçesidir. Oyun alanına girdiğinizde, "Oyun, öğrenmek arzusu anlamına gelir" diye eklenen Aristoteles'ten bir alıntı ile karşılaşırsınız. Ziyaret eden her çocuğa merak uyandıran bir oyun parkıdır.

Resim 4.21. World Of Wonder Playground – Gürcistan (Maceracı Oyun Alanı Örneği) [URL – 22]

Bir oyun alanında klasik olarak bulunan kaya duvarları, salıncaklar, maymun çubukları, integratif tic-tac toe duvarları ile tırmanmak için adeta yalvaran bir ejderha figürü içerir. Ayrıca oyun alanında iki ile beş yaş arası çocuklar için bir kaydırak ve yukarıdan manzara sunan yükseltilmiş yürüyüş yolları bulunmaktadır.

4.1.18. Imagination Playground

Imagination Playground her zaman, her yerde anında etkinleştirilebilen benzersiz, işbirlikçi oyun fırsatları sunan bir oyun alanı konseptidir. Çocukların kendi oyunlarını tasarlamalarını sağlamak için benzersiz şekilli köpük blokları ve

gevşek parçalar kullanmaktadır.

Her sette çok çeşitli parçalar bulunur; küpler, tuğlalar, dişli çarklar, eğriler ve silindirler. Gevşek parçaların, bir çocuğun fikrinin devam etmesine izin veren şekillerde birbirine uyan delikler ve şekilleri vardır. Bir çift bir duvar olur. Bir duvar odaya dönüşür. Bir oda bir ev olur. Derinlemesine oyun yapmak için parçalar birbirine çok yakındır. Imagination Playground; yaratıcılık, iletişim ve oyun içindeki işbirliğini teşvik eder.

Resim 4.22. Imagination Playground – New York/ABD (Maceracı Oyun Alanı Örneği) [URL – 23]

Hayal oyun alanı, dinamik, çocuk merkezli bir ortamı besleyen üç temel öğeden oluşur: Manipüle çevre, gevşek parçalar ve oyun arkadaşları.

Çocuklar en yaratıcı şekilde manipüle edebilecekleri ortamlarda oynarlar. Örneğin kum ve su, yaratıcılık ve duyusal keşif için hammadde olarak hizmet eder. Hayal oyun alanı çocuklara etraflarındaki boşluğu etkilemek için güçlendiren birçok aktivite türüne izin veren dönüştürülebilir bir ortam sağlar.

Gevşek ve çok çeşitli hareketli nesneler, her oyun oturumunun yeni bir deneyim olmasını sağlar. Çocuklar kendi anlatımlarını ve oyunlarını

yaratabilirler; bir şey inşa ederler veya yıkarlar; ya da sadece şekil ve dokuların tadını çıkarmak için oynarlar (imaginationplayground.com).

4.1.19. Kellogg Park

ABD California'da bulunan park La Jolla Shores plajında bulunan büyük çimenli park olup, bu alan çocukların koşup oynayabileceği geniş alan sunmaktadır. İstasyonu'nun güneyindeki tahtaların yakınında mükemmel bir oyun alanı vardır. Alkollü içeceklere izin verilmez. La Jolla Shores, şehir sınırları içinde tek sahil botu lansmanına sahiptir ve sörf kampları, dalgıçlar ve kayakçılar için popüler bir alandır.

Resim 4.23. Kellog Park – California/ABD (Maceracı Oyun Alanı Örneği) [URL – 24]

La Jolla halkı, çevreye mükemmel şekilde uyan bir plaj oyun ortamı yarattı. Plaj temalı oyun yapısı sadece 5 ila 12 yaşlarındaki çocukların hayallerini oyun oynarken kullanmasına izin vermeyerek cankurtaran istasyonu temalı çatıları ile aynı zamanda bir öğretim aracıdır. Özel oyun panelleri ve tabelalar, çocukları ve ailelerini eğitirken yerel tarihi ve okyanusa özgü trivialarını aktarır. bu plaj oyun parkı, hem doğal hem de insan yapımı parklar arasında dünyaların en iyileri arasına katılmayı hak etmektedir.

4.1.20. Bible Story Playground

İncil Hikayesi Oyun Parkı çocuklara Kutsal Kitap'tan etkileşimle ilgili farklı hikayeler öğretir. Çocuklar, gemiye binmek için bir tırmanma ağı kullandıkça "Mucizevi Balık Avı" nı deneyimleyebilir. Oyun alanında büyük bir balina bulunur ve çocuklar ağzını kaydırabilir ve Jonah'ın balinada nasıl yaşadığını deneyimleyebilirler. Her birinde 10 emirden biri olan 10 sedir direk vardır ve tırmanmak için tırmanma ayaklarını kullanabilirler. Oyun alanı keyifli bir müzik yapmak için müzik enstrümanlarına sahiptir.

Resim 4.24. Bible Story Playground – Güney Dakota/ABD (Maceracı Oyun Alanı Örneği)[URL – 25]

4.1.21. Fort Washington Playground

Arka planda New York şehir silüetinin manzarasını sunan Fort Washington Parkı oyun alanı, çok ihtiyaç duyulan doğayı oyuna getirmektedir. Bu doğadan esinlenen oyun yapısı, renkli yapraklarla kaplı kabuk dokulu direkler içerir. Tasarımda ayrıca, oyun boyunca çocuklara rehberlik eden doğadan ilham alan stepperlar ve denge kirişlerinin oluşturduğu devasa yapraklar yer almaktadır. Tırmanma köprüsü, dağcı ve pist sürüşü çocuklara daha da eğlenceli vakitler sunmaktadır.

Resim 4.25. Fort Washington Park – ABD (Maceracı Oyun Alanı Örneği) [URL – 26]

4.1.22. Kamakana Playground

Kamakana Playground, çocuklar için bol eğlence sağlayan sessiz bir parktır. Oyun alanı, hawaii adalarındaki gibi şekillendirilmiş piknik masaları, park duvarlarında bulunan canlı kabile oymaları ve hawaii kanolarının kopyası gibi temalı sanat detayları ile benzersizdir. En etkileyici olanı, çocukları tamamen karanlıkta iki buçuk tur döndüren kaydıraktır.

Resim 4.26. Kamakana Playground - Hawaii/ABD (Macera Oyun Alanı Örneği) [URL – 27]

Ebeveynler, çocukları ahşap kaleyi keşfederken ağaçların arasından okyanus manzarasının keyfini çıkarabilirler. Aile dostu park, ayrıca tenis kortları, at nalı kortları, satranç ve dama için kakma masaları içermektedir.

4.1.23. Neptün Park

ABD'de Utah, Saratoga Springs Şehrinde bulunan Neptün Park içerdiği oyun alanı ve futbol sahası ile futbol ve diğer gençlik rekreasyon etkinlikleri için civarda yaşayanların toplanma yeri haline gelmiştir.

Resim 4.27. Neptün Park – Utah/ABD (Maceracı Oyun Alanı Örneği) [URL – 28]

Parkın en büyük özelliği yenilikçi çocuk oyun alanında Neptün XXL adı verilen 30 metrelik bir tırmanma yapısı içermesidir. Peyzaj mimarları tarafından oyun alanını ve parkı modellemek için 3 boyutlu grafikler oluşturuldu. Tasarlanan oyun alanı büyük bir başarı olarak görülmüş ve oyun alanı, şık, modern görünümü ve yenilikçi donanımıyla, sallanan, kayma, dönme ve tırmanma gibi çok çeşitli aktivitelerle farklı yaşlara da hitap etmektedir.

Belediye yönetimince şehir içinde bir hedef oluşturulmak isteniyordu.

Parkın yapımından önce peyzaj mimarları tarafından gerçekleştirilen kavramsal tasarım ve master planlamada; yerleşim ve boyutlandırma planlarından oluşan yapı; derecelendirme ve drenaj planları ve detayları; sahne alanı, yürüyüşler ve otopark için detaylandırma; basketbol sahası için detaylar; ekipman seçimi ve düzeni dahil oyun alanı tasarımı; giriş işareti için tasarım ve yapım detayları; sulama planları ve detayları ve dikim planları ve detayları yer almıştır. Neptün Park gerçek bir başarı olmuş, açıldığından bu yana sürekli kullanım görmüş ve ülkenin her yerinden gelen ziyaretçiler, özellikle oyun alanını olanaklarının keyfini çıkarmaktadırlar. Şehirde birbiriyle hiçbir zaman etkileşime girmemiş olan çeşitli mahallelerden insanlar, gerçek bir uyum ruhu içinde birleşmeye başlamıştır. Şehir içinde bir hedef oluşturmanın asıl amacı, Neptün Parkı'nın tasarımı ve inşasıyla gerçekleşmiştir (Jub Engineers, 2012).

4.1.24. The Music Maze Playground

İngiltere Lonra'da bulunan bu oyun alanı küçük çocuklar tarafından oldukça sevilmektedir. Park tamamen geri dönüştürülmüş malzemelerden yapılmış bir dizi ayarlanmış enstrüman ve ses oluşturucuya sahip bir mobil perküsyon (vurmalı çalgılar) oyun alanıdır. Akustik sanat tarafından tasarlanmış perküsyon oyun alanı labirentler içermektedir. Labirent çevresinde sürekli arka planda bulunan perküsyon sesi çocuklar tarafından çok sevilmektedir.

Resim 4.28. The Music Maze Playground – Londra/İngiltere (Çağdaş Oyun Alanı Örneği) [URL – 29]

4.1.25. H.O.P.E. Park

Amerika Birleşik Devletleri'nin Georgia eyaletinde yer alan Umut Parkı (H.O.P.E. Park) 5-12 yaş arası çocuklar için kapsayıcı oyun alanı sunmaktadır. Her türde yeteneğe sahip çocuklara hareket ve duyusal deneyim heyecanı sunar. Çocuklar sesleri dinleyerek bir melodiyi çalabilir veya müzik aletleri ile seslere ritim tutabilirler. Parkta; Nook ve Loft oyun yapıları, 6 ay ile 5 yaş arasındaki çocuklara zeka oyun tasarımları ve etkileşimli bileşenler ile yaşa uygun tırmanma ve kaydıraklar sunarak keşfetme ve öğrenme fırsatı sunulmaktadır.

Resim 4.29. H.O.P.E. Park – Geogia/ABD (Çağdaş Oyun Alanı Örneği) [URL – 30]

4.1.26. Jake’s Place (BJP)

ABD New Jersey'e her şey dâhil oyun alanı getirme amacında kurulan sahadır. Bağışlarla finanse edilen yapı gönüllü çalışanların desteği ile kurulmuştur. BJP "herkes için oyun alanları" kurar sloganı ile tekerlekli sandalyeli çocukların ve diğer yardımcı cihaz kullanan çocukların kolaylıkla yanyana oynayabileceği oyun alanları sunmaktadır. Ebeveynler ve bir engelli, büyükanne ve büyükbaba dahil çocuklarla oynayabilir ve etkileşim kurabilir. Park, tekerlekli sandalye ve diğer yardımcı cihazları barındıran yastıklı,

sentetik bir yüzey, oyun alanı boyunca tekerlekli sandalyeye kolay erişim sağlayan geniş rampalar, koordinasyon ve denge becerilerini geliştirmek için çeşitli köprüler ve tahterevalli, çeşitli duyusal ve dokunsal oyun etkinlikleri öğrenme imkanı ve otizmli insanlar için özel alanlar içermektedir.

Resim 4.30. Jake's Place– New Jersey/ABD (Çağdaş Oyun Alanı Örneği) [URL – 31]

4.1.27. Dream Playground

ABD Lake Manawa eyalet parkında yer alan 18.000 m^2'lik oyun alanı tüm yeteneklere sahip çocuklara güvenli ve erişilebilir bir alanda oynama fırsatı sunmaktadır.

Resim 4.31. Dream Playground–Lake Manava/ABD (Macera Oyun Alanı Örneği)[URL: 32]

Ahşap ağırlıklı malzemeden inaşa edilen parkta tırmanma kuleleri, denge oyunları, dönen dairesel zeminler ve fil gibi hayvan figürlerinden oluşan kaydıraklar mevcuttur. Oyun alanı gönüllüleri katılımı ve toplanan 1,6 milyon dolarlık bağışlarla inşa edilmiştir.

4.1.28. Woodland Discovery Playground

Woodland Discovery Playground, her biri farklı bir oyun türüne odaklanmış altı oyun yuvası içerir. Burada, her yaştan yetenekleri olan çocuklar oynamak için yeni yollar keşfedebilir.

ABD Memphis'te yer alan oyun alanı, değişim, dönüşüm ve büyümeye izin veren bir ortamı şekillendirmekte ve çocukların nasıl öğrendiği, geliştiği ve oynadığıyla ilgili teorileri yansıtmaktadır.

Resim 4.32. Woodland Discovery Playground–Memphis/ABD (Çağdaş Oyun Alanı Örneği) [URL – 33]

Oyun alanının tasarımı, bir ormanlık restorasyon projesi ve çevresiyle oyun alanını birbirine bağlayan önemli yeni doğal dikim alanından oluşmuştur. Woodland Discovery oyun alanı çocukların fiziksel ve sosyal refahının sağlıklı gelişimini sağlarken eğlenceyi ve sevgiyi kucaklayan oyun ve keşif için tasarlanmıştır. Doğal bir ormanlık alan içinde yer alan oyun alanı, etkileşimi ve etkileşimi teşvik eden bir ortam sunmakta çocuklara gezinme, kayma, tırmanma, koşma, sallanma, inşa etme, ve keşfetme fırsatlarını sunmaktadır. Çocuk gelişimsel öğrenme biçimlerinin güncel araştırması üzerine inşa edilen oyun parkı, dış mekan oyun ortamlarının tasarımı için yeni bir standart oluşturmaktadır. Macera, keşif, sağlık, doğa, eğlence ve sürprizler - kamu çalıştayında belirlenen kriterler - hepsi woodland keşif oyun alanı'nın tasarımının merkezinde yer aldı. Oyun alanının ana özelliği, yerli odunsu ağaçlar ve sarmaşıklar dikili menderesli bir çardaktır. Çardak bağlantıları ve çerçeveler 6 dış mekan oyun odası veya yuva olarak adlandırılan

yapıları oluşturur. Farklı yaştaki çocukların, gelişim yeteneklerini ve ilgi alanlarını hedeflerken, merdiven ve salıncaklardan ağaçlardan asılı ağlara kadar, bu oyun odaları, mekansal ve duyusal deneyimleri en üst düzeye çıkaran zengin bir dizi oyun deneyimi sunmakla birlikte, çardak ve yuvalar güzel bir doğal ortamda eğlence dolu bir "saklambaç" oyununa imkan sunmaktadır.

Resim 4.33. Woodland Discovery Playground – Memphis/ABD (Çağdaş Oyun Alanı Örneği) [URL – 34]

4.1.29. Smothers Park

ABD Kentucky Eyaletinde yer alan Smothers Park (eski adı Riverfront Park) 1816 yılında ilk Şehir parkı olarak kuruldu. 1963 yılında Bill Smeathers'tan (Smothers) sonra yeniden adlandırıldı. Park, milyonlarca dolarlık nehir kıyısındaki yükseltmenin bir parçası olarak yenilenmiş ve genişletilmiştir. Ağustos 2012'de yeniden açılan Smothers Park Lazy Dayz Bahçesi 2015'te Peyzaj Mimarları Ağı tarafından dünyanın en iyi oyun alanı seçildi (owensboroparks.org, 2018).

Resim 4.34. Smothers Park – Kentucky/ABD (Çağdaş Oyun Alanı Örneği) [URL – 35]

Smothers Park projesi 3 ayrı bölgeye ayrılmıştır; birincisi çeşme alanı, ikincisi temalı bir oyun alanı ve üçüncü olarak bir anma parkı. Çeşme teması sadece büyük bir su özelliğinin değil, ziyaretçilere bir dizi rıhtım ve yüzen geçit sayesinde su kenarına inme olanağı sağlamaktadır. Temalı oyun alanında, her yaştan ve yetenek için tam olarak erişilebilir bir sanat oyun alanı ve interaktif çeşme bulunmaktadır. Anıt parkı, gaziler'in savaşına adanmış bir anma evine ev sahipliği yapmaktadır.

4.1.30. Sprayground

ABD, Batı Virginia'da bulunan Sprayground, sıcak ve güneşli yaz günleri için ideal olan eğlenceli ve interaktif bir oyun parkıdır. Çocuklar sıçrayarak koşarlar ve her açıdan su ile zevkle hünerlerini sergilerler. Küçük çocuklar tüm gününü yerden vurulan alçak basınçlı suyla eğlenirken, daha büyük çocuklar bir yüksek basınçlı su armatüründen diğerine geçerek cildindeki serin spreyin tadını çıkarırlar. Ebeveynlerin püskürme pedinin etrafında oturması için banklar

bulunmakta ve yakındaki ağaçların gölgesini de kullanabilmektedirler. Suyun kendisi tekrar tanklara geri dönüştürülür ve uygun klorlama ve PH seviyeleri için sahada yeniden işleme tabi tutulur.

Resim 4.35. Sprayground– Batı Virginia/ABD (Çağdaş Oyun Alanı Örneği) [URL – 36]

4.1.31. Alexander W.Kemp Playground

Cambridge Common'da yeniden tasarlanan Alexander W. Kemp Oyun Alanı 2009 yazında açıldı. Zorlu fiziksel aktiviteyi ve her yaştan çocuklar için yaratıcı, keşifsel, ve sosyal oyunlarını canlandıracak çeşitli oyun özelliklerine sahiptir.

Resim 4.36. Alexander W.Kemp Playground –Massachusetts/ABD (Macera Oyun Alanı) [URL – 37]

Oyun alanı tasarımı, tepeler, vadiler, kum, ağaç dalları ve kütükler, canlı bitki materyali ve inşa edilecek gevşek tahta bloklardan oluşan bir manzara şeklinde çocukların kendi oyun biçimlerini icat edebilecekleri bir yer olarak tasarlanmıştır. Birçok özellik doğal olarak bozunmayan dayanıklı ahşaptan yapılmıştır. Küçük çocuklar için bir salıncak seti, aynı anda birden fazla çocuk tarafından kullanılabilen çok yönlü bir çanak-şekilli salıncak, her iki ucunda çocuk grupları (veya yetişkinler) için birden fazla koltuk bulunan bir testere ve tekerlekli sandalyelilere erişimi sağlamak için zemin seviyesinde atlı karınca mevcuttur (Bostoncentral, 2018).

4.1.32. Taylor's Dream Boundless Playground

İndiana Fort Wayne'de Krieger Park'ta bulunan Taylor Rüyası, fantastik bir oyun alanıdır. Tüm çocukların oynamak için bir yerlerinin olması gerektiğini düşünen 11 yaşındaki bir kız çocuğu tarafından tasarlanmıştır. Yıllarca süren fonlar

ve bağışlar sağlandıktan sonra, tesis Haziran 2011'de açıldı. Heyecan verici özellikler şunları içerir:

- Tekerlekli sandalye kullanan çocukların arkadaşları ile birlikte kaymasını sağlayan bir AeroGlider,
- NEOS, her yaştan ve yetenekten insanları bir araya getiren bir oyun,
- Su oyun alanı

Resim 4.37.:Taylor's Dream Boundless Playground İndiana/ABD (Macera Oyun Alanı) [URL – 38]

4.1.33. Project Playground

Twin Lakes Park'taki bu yarım dönümlük oyun alanı, işletmeler, kar amacı gütmeyen kuruluşlar, gönüllüler ve Juneau şehri işbirliğiyle ortaya çıkan bir topluluk girişimidir. Tasarım ekibi, oyunun bileşenlerini çocukların çizimlerine ve fikirlerine dayanarak geliştirdi. Bu öğrenci sunumları, Juneau'nun zengin Alaska mirasının hikayesini anlatan oyun alanını odak noktası haline getirdi. Oyun alanında bir tırmanma duvarı, bir güneş sistemi izi, dört katlı bir İsviçre dağ evi ve yukarı yönde somon balığı olma hissini veren bir merdiven bulunmaktadır.

Resim 4.38. Project Playground– Alaska/ABD (Macera Oyun Alanı Örneği) [URL – 39]

4.1.34. Can-Do Playground

New Mexico Eyaletinde, Milford Şehri ve Parklar ve Rekreasyon Bölümü ile kar amacı gütmeyen bir kuruluş olan Wilmington Delaware Bölgesi Rotary Kulüpleri Topluluk Fonu'nun ortak çabası ile 2003 yılında Uluslararası Rotary Centennial'i kutlamak için topluluğa hediye olarak tasarlandı. Oyun alanı engelli ve engelsiz çocukların oyun yoluyla birlikte öğrendikleri gibi yaşam için gerekli becerileri geliştirebilecekleri olağanüstü imkânlar sunmaktadır. Amaç, engelsiz, sosyal olarak davet edici ve oyun ortamı gruplamaları içeren bir alan tasarlamaktı. (candomilford.org).

Resim 4.39. Can-Do Playground – New Meksiko/ABD (Macera Oyun Alanı Örneği) [URL – 40]

Can-Do oyun alanı, her tür çocuk ve aileleri için benzersiz bir halka açık oyun alanıdır. Orta ve güney Delaware'de türünün ilk ve tek oyun alanı olan sınırsız oyun alanı, hayallerin asla devre dışı bırakılmadığı bir yerdir. Sınırsız oyun alanı, tüm çocukların, % 100 etkin ve engelli olanların etkileşimli olarak birlikte oynayabileceği entegre bir oyun alanıdır.

4.1.35. Union Square Park Playground

Diğer şehir oyun alanları ile aynı malzeme ve ekipmanın birçoğunu kullanmasına rağmen, Union Square, fazladan yaratıcı olmak için kendi yolunun dışına çıkmakta ve ilginç, ışıltılı yarım küre şeklindeki kubbesiyle, dama tahtası kauçuk döşeme, çeşitli paslanmaz çelik kızaklar ve sarmal boynuzlar ile tanınmaktadır. Union Square Playground'da ayrıca daha geleneksel tırmanma ekipmanları, bir kum havuzu ve su özelliği bulunan çocukların oynayabileceği 3 oyun alanı bulunmaktadır. 1-12 yaş aralığındaki üç bölüme ayrılan oyun alanı, sağlam kaya özelliklerine, "sihirli dağ" olarak adlandırılan tehlikeli görünümlü metal küreye, salıncaklara, kum havuzuna, orman jimnastiğine imkan tanımaktadır.

Resim 4.40. Union Square Park Playground–New York/ABD (Macera Oyun Alanı Örneği) [URL – 41]

Çocuklara hem heyecan verici aynı zamanda meydan okuyan ve onları aşağı kaydırmaya yarayan paslanmaz çelik kubbesiyle tanınan union square playground, diğer yapılarıyla da popüler hale getirilmiştir. Oyun alanı, küçük çocuklar için küçük bir yağmurlama alanı ile birlikte sürgü, iplikçikler ve tırmanma yapıları da sunmaktadır.

4.1.36. Blue Lake Regional Park

ABD'nin Oregon eyaletinde bulunan halka açık bir parktır. Parkta, geri dönüştürülen belediye kuyu suyunu kullanan yaklaşık 330 m^2 su püskürtme oyun alanı ve plajda yine doğa temalı büyük bir oyun alanı olmak üzere 2 saha vardır. Parkın içinde 70 derecenin üzerinde her zaman açık olan çocuklar için heyecan verici bir sıçrama rampası vardır. Yapay göl olan Blue Lake'de kumlu bir plaj bulunmaktadır. Gölün küçük bir bölümü yüzmek için işaretlenmiştir. Bu alan sığdır, ancak sadece beş yaşın üzerindeki kişiler içindir (10best.com).

Resim 4.41. Blue Lake Regional Park–Oregon/ABD (Çağdaş oyun Alanı Örneği) [URL – 42]

4.1.37. Teardrop Park

Standart ekipmana sahip popüler bir oyun alanına sahip olan teardrop park, mevcut oyun alanını çoğaltmak yerine tamamlayıcı nitelikte doğal öğrenme girişimi'nden oyun uzmanları ile birlikte tasarlanmıştır. Gözyaşı'nın oyun elemanları, şehir çocuklarının su, bitki, kaya ve kum gibi doğal malzemelerle etkileşimde bulunabilmeleri için manzaraya entegre edilmiştir. Teardrop Park bir çocuk parkında doğal dikimlerin kullanımı için bir çok övgü almaktadır. bölgenin güney yarısı, uzun bir kayma, iki kum çukuru, tiyatro basamakları ve bir su oyun alanı içeren aktif bir oyun alanıdır. parkın kuzey yarısı çimen kaplı bir oyun sahası içermektedir (en.wikipedia.org, teardrop park).

Jeolojik oluşumlar sonucu meydana gelen kaya çukurları, gizli bir yol, mavi tonlu bir buz duvar, tehlikeli görünümlü bir kaydırak, kaya koltuklar ile oluşturulan okuma alanı ve kum havuzları küçük birer doğa harikasıdır.

Resim 4.42. Teardrop Park – New York/ABD (Macera Oyun Alanı Örneği) [URL – 43]

4.1.38. Tatum's Garden

Oyun alanında son derece dayanıklı yapısal ve kompozit geri dönüştürülmüş plastik kereste ile inşa edilen ağaç evleri, oyun evleri, tüneller, mağaralar ve benzerleri ile ormanlık, doğadan esinlenen bir tema tasarlanmıştır, zemin seviyesi dökülmüş kauçuktan yapılmıştır. 5-12 yaş arası çocuklar için 80'den fazla oyun bileşeni tasarlanmış ve bileşenler arasında, dört koltuklu bir şamandıra tekerlekli sandalyeye uygun atlı karıncaya ve bir çocuğun üst bedenini kullandığı bir silindir masası yine atlı karıncaya oturtulmuştur. Yürümeye yeni başlayanlar, engelli ve otizmli çocuklar için bu güvenli oyun alanları tasarlanmıştır. Diğer tematik unsurların yanı sıra boyalı sebzeler, bir oyun çiftliği standı ve bir traktör vardır. Tüm sanat ve oyun yapılarının çoğu tarımsal bir tema üzerinedir.

Oyun evleri, bir ahır, iki katlı tekerlekli bir rampa, salıncaklar, maymun çubukları, bir ksilofon ile dev bir brokoli ağaç evi içerir. Engelli çocukların yanı sıra, tamamen terkedilmiş çocuklar için oyun özellikleri vardır.

Resim 4.43. Tatum's Garden–California/ABD (Macera Oyun Alanı Örneği)[URL – 44]

4.1.39. Westminster Center Park

2010 yılında inşa edilen bu park, Thames Nehri, Kule Köprüsü ve Big Ben ile eksiksiz bir Londra temasıyla şaşırtmaktadır. Yapay ağaçlar, kayalar ve kütük tünelleri, tırmanma zorlukları yaratır ve bu parktaki birçok su özelliği yaz aylarında serinlemek çocukları cezbeder.

Resim 4.44. Westminster Center Park–Colorado /ABD (Macera Oyun Alanı Örneği) [URL:45]

Oyun alanı tasarımı için mimarlar özel bir çalışma yapmış, oyun, iskoç romancı ve oyun yazarı Jm Barrie'nin Peter Pan karakterinden esinlenmiş temalı bir oyun niteliğindedir ve bir korsan gemisi, boş bir kütük, bir ağaç gövdesi ve cam-elyaf takviyeli betondan yapılmış tırmanma yapıları içerir. yerel ocaklı kayalar, oyun alanını kuşatır ve tırmanma ve oturma için ek alan yaratmaktadır (loaarchitecture, 2010).

4.1.40. Big Creek Playground

Big Creek Eyalet Parkı bir yüzme plajı ve büyük bir ahşap oyun alanı içermektedir. Ahşap oyun alanı bir kaleyi andırır ve çocuklara yönelik lastik takviyeli salıncaklar ile yine tırmanma merdivenlerinde lastik içeren basamaklar bulundurur. Ayrıca çocukların zevkle oynayabileceği ucu zincirlerle bağlanmış yine ağaçtan yapılı denge barlar içermektedir.

Resim 4.45. Big Creek Playground–Iowa/ABD (Macera Oyun Alanı Örneği) [URL – 46]

4.1.41. Rotary Centennial Park

Rotary Centennial Park, engelsiz bir oyun alanıdır. Bariyersiz oyun alanları, fiziksel ve gelişimsel engelli çocukların yanı sıra daha küçük çocukların geleneksel ekipman ve peyzaj düzenlemeleri olmaksızın oynayabilmeleri ve etkileşimde bulunabilmeleri için özel olarak tasarlanmıştır. Her yaştan ve yetenekten çocuklar ve yetişkinler parka kabul edilmektedir.

Resim 4.46. Rotary Centennial Park–Arkansas/ABD (Macera Oyun Alanı Örneği) [URL:47]

Rotary Centennial oyun alanı, tekerlekli sandalye ile kolay kullanılabilen Sway Fun planör, birçok erişim paneli, entegre gölge yapıları ve geri dönüştürülmüş kauçuk yüzey kaplamaları içermektedir. En önemlisi, tasarım çocukların oyununun merkezindeki engelleri kaldırmaktadır.

4.1.42. Preston’s H.O.P.E.

Engelli çocukların, aileleri ve diğer çocuklarla oynamalarına izin veren Ohio'daki ilk oyun alanıdır. Preston's H.O.P.E.'nin belirli bileşenleri arasında, yükseltilmiş bir geçit, oyun tiyatrosu, kum alanı ile bağlantılı olan hayal gücü köyü, okul öncesi çocuklar için uygun olan salıncaklar, tüneller ve merdivenler

sayılabilir.

60.000 metrekarelik oyun alanı, engelli ve engelsiz çocuklar için sonsuz eğlence ve öğrenim fırsatları sunmaktadır. Preston's'ın HOPE oyun alanı, rampalarla bağlantılı çoklu seviyelerde oyun yapıları ile doludur. Duvarlarda, yollarda ve oyun yapıları boyunca canlı aktif bir müzik bulunur. Oyun alanı, Cleveland'da bulunan Mt. Sina Kent Merkezi, Bank of America, Giyim Mağazaları, Berber Dükkanı, Okul Evi, Spor Salonu ve Yangın İstasyonu gibi farklı binalara açılan çeşitli yürüyüş yollarından oluşur.

Resim 4.47. Preston's H.O.P.E – Ohio/ABD (Macera Oyun Alanı Örneği) [URL – 48]

Çocuklar her binaya kolayca girebilir ve her birinde temalı etkinliklerle oynayabilirler. Binalara ek olarak ahşap bir tren, jeep, sayısız kaydıraklar, tırmanma duvarları, basamak taşları ve çok daha fazlası vardır.

4.1.43. Possibility Playground

Çocukların oynayabileceği bir oyun alanı olan Possibility Playground fikri, Washington, Wisconsin'deki bir ilkokulda özel bir eğitim öğretmeni olan Mardy Mc Garry tarafından gerçekleştirildi. Mc Garry, kum ve ağaçların tekerlekli sandalyelerin hareketlerini nasıl engellediğini gördü. Oyun alanını "Possibility Playground" olarak nitelendirildi çünküoyun alanı özel ihtiyaçları olan ve olmayan tüm çocuklar için olmalıydı. Mc Garry, tasarım şirketleriyle iletişim kurdu. Özel ihtiyaçları olan çocuklarla çalışan terapistlerden tavsiye aldı.

Olasılık Oyun alanı yapısal plastikten oluşurken, oyun alanı dökülmüş kauçuk yüzeye sahiptir. Bu, tekerlekli sandalyeli çocukların oyun alanında daha kolay gezinebilmelerini sağlamaktadır. Oyun alanı engelli çocukların saha dışına kaçmasını önlemek için bir çitle çevrilmiştir.

Resim 4.48. Possibility Playground – Washington/ABD (Macera Oyun Alanı Örneği) [URL – 49]

Oyun alanı, Michigan Gölü tasarımıyla bezenmiş bir korsan gemisine sahiptir. Ayrıca deniz feneri , maymun çubukları , salıncaklar , kum havuzu, denge

kirişleri, tüneller ve polis arabası ile donatılmıştır. Bazı yapılar kas gücü az olan çocuklara daha fazla destek vermek için özel olarak tasarlanmıştır (en.wikipedia.org, Possibility Playground, 2018).

4.1.44. Shiver Me Timbers Playground

Shiver Me Timbers Millennium Park 2000 Eylül ayında yeni Binyıl kutlamaları için 6.000 gönüllü tarafından tamamen kamu ve özel bağışlarla inşa edilmiştir. 9 Ocak 2011'de yangınla yok oldu. Güney Lousiana halkı tarafından orijinal oyun alanının iki katı büyüklüğünde, yeniden tasarlandı ve yeniden inşa edildi.

Resim 4.49. Shiver Me Timbers Playground – Louisiana/ABD (Çağdaş Oyun Alanı) [URL – 50]

Yeni yapılan oyun alanında eskisi korunmuş ve ek olarak yaklaşık 40 metre uzunluğunda 2 katlı Shiver Me Timbers Korsan Gemisi, Eagle's Nest'in yanında büyük bir tırmanma yapısı bulunmaktadır. Bu iki gemi, tırmanıcı bir kargo ağına, portallara, güverte ve rampalara sahiptir.

4.1.45. Discovery Playground

Discovery Playground, her yaştan ve yetenekten insanın oyun oynayabileceği, öğrenebileceği ve keşfedebileceği erişilebilir bir oyun alanıdır. Proje, 1.4 dönüm üzerinde kurulmuş ve çeşitli yaşlar ve yetenekler için erişilebilir ve yaratıcı olarak öğren-ve-öğret aktivitelerini sağlamak için tasarlanmıştır. Park, "Doğu Washington'u Keşfetmek" teması etrafında inşa edilmiştir.

Resim 4.50. Discovery Playground–Washington/ABD (Macera Oyun Alanı) [URL – 51]

Temalı oyun alanında büyük boy bir balkabağı içinde uyuyan ayı, sandalyesi, davul ve müzikal çanları, parlak bir renkli alabalık, bitki bahçesi, su oyun alanı, kaydıraklar, salıncaklar ve bazaltlı özel kaya kaydırağı kaya tırmanma duvarı bulunmaktadır. Çocuklar ve ebeveynler ayrıca büyük piknik barınaklarını ve açık hava sınıf alanını kullanabilirler. Tüm site, kumlanmış görüntülere ve bir dizi renkli betona sahip dekoratif beton plakalarla çevrilidir. Parkın en hareketli yönlerinden biri, kauçuk yüzeyli alanlardır.

4.1.46. Riverview Park

1894 yılında kurulan ve büyük ölçüde tarım arazilerinden oluşan bugünkü Riverview Park, yoğun ormanlık alanlar ve dik yamaçlar ile bilinir. Riverview parkı yürüyüş parkurları, top sahası, köpek parkı, oyun alanı ile Allegheny Gözlemevi, bir ziyaretçi merkezi, yüzme havuzu ve etkinlik binası içermektedir. Parkın geniş parkurları yürüyüşçüler, koşucular ve at binicilerini ormana davet etmektedir.

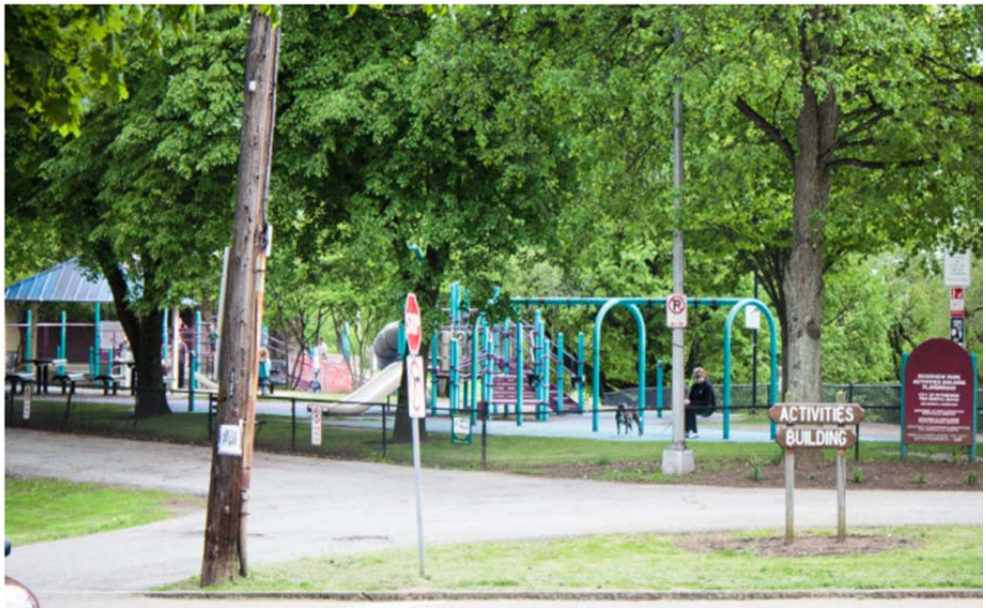

Resim 4.51. Riverview Park – Arizona/ABD (Macera Oyun Alanı) [URL – 52]

Oyun alanı çitle çevrildi ve zemin kalın bir lastikle kaplandı ve oyun alanı ekipmanı daha büyük ve küçük çocuklar için seçenekler içermektedir. Kum ya da su özellikleri bulunmamaktadır.

4.1.47. Medora Children's Park

Oyun alanı, sahte bir ön kasaba ve Eski Batı kalesine benzeyen bir bölümle batı temasına sahiptir. Oyun alanları, bir posta arabası ve tren motoru gibi batı görünümlü ekipmanlara sahiptir.

Resim 4.52. Medora Children's Park–Kuzey Dakota/ABD (Macera Oyun Alanı) [URL – 53]

4.1.48. La Laguna Playground

Meksikalı beton sanatçısı Benjamin Dominguez tarafından 1965 yılında yaratılan ilginç bir oyun alanıdır. Yerel halk tarafından "Dinozor Parkı" olarak bilinen bu oyun alanında, sivri uçlu bir ejderha, üzerinde tırmanmak için sekiz ayaklı bir ahtapot ve keşfedilecek dev bir ağzı olan bir balina gibi 14 canavar heykel bulunmaktadır. Çocuklar 14 beton canlıdan birinde oynayabilir ve kumdan bir lagünün içine kayabilmektedirler.

Resim 4.53. La Laguna Playground-California/ABD (Çağdaş Oyun Alanı) [URL–54]

4.1.49. Naturel Playground

Bu oyun parkı, tamamen korunaklı doğal malzemelerle inşa edilmiştir. üç ila yedi yaş arasındaki çocuklara yönelik olan bu 10.000 metrekarelik park; çayır, bina, kazma, tırmanma ve doğa kolajları oluşturma alanlarına sahiptir. Ayrıca, yürüyüş parkurları ve çocukların çam ağaçlarından yapılmış bebeklerle oynadığı bir "elvin köyü" içermektedir.

Doğal unsurlar parkın çevresine sorunsuz bir şekilde entegre edilmiştir ve çocuklar tarafından keşfedilmeyi bekleyen harika bir macera dünyası yaratmaktadır.

Resim 4.54. Naturel Playground – Westport/ABD (Macera Oyun Alanı) [URL – 55]

4.1.50. Hadley's Park

Hadley Park 1999 yılında, normal ve özel ihtiyaçları olan çocuklar tarafından kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Parkta üç farklı oyun seti (bir korsan gemisi, sınır köyü ve bir kale), engelli erişimine uygun salıncak setleri, büyük bir piknik alanı ve tekerlekli sandalyeler, yürüyüşçüler, bisikletler, scooterlar, makaralı araçların kullanımını destekleyen sert ve verimli bir yüzey vardır.

Resim 4.55. Hadley Park – Tennessee/ABD (Macera Oyun Alanı) [URL – 56]

Park, görme engelli ihtiyaçlarını dahi karşılayarak tüm çocuklara gerçekten ulaşılabilmektedir. 1999 yılında inşa edilen park, işaret ve oyunlarının yanı sıra, diğer çocuklarla birlikte görme engelli çocukların yanyana oynamasına izin veren kabartmalar içeren yüksek kenarlı kaldırımlara sahiptir. Tekerlekli sandalyeler için mükemmel olan sert ve dayanıklı bir yüzeye sahiptir. Bu kauçuk esaslı yüzey, dünyanın en büyük dökme oynama yüzeylerinden biri olarak 34.000 fit kareyi kaplamaktadır. Bu park, korsan gemisi, sınır köyü ve kale gibi görünen üç ana alana ayrılmakta ve çocukları inandırıcı bir şekilde oyun oynamaya teşvik etmektedir. Parktaki geniş boş alan, çocukların bir etkinlikten diğerine çok sayıda egzersiz yapmasını sağlamaktadır.

4.1.51. French Park Playground

ABD'de Fransız Bölge Parkı'nda bulunan bu oyun alanı klasik bir ahşap ve halat oyun alanıdır. Örümcek halat ağlarının, ahşap direklerin ve lastiklerin birbirine bağlı büyük bir sistemi, çocukların denge ve güçlerini test etmelerine ve arkadaşlarıyla dostça bir rekabetin tadını çıkarmasına izin vermektedir.

Resim 4.56. French Park Playground – Ohio/ABD (Macera Oyun Alanı) [URL – 57]

Hiçbir şekilde gösterişli olmasa da, park, çocukların tırmanma, atlama ve ekipmanın içinden geçme manevrası ile birlikte eğlenceli saatler geçirmesini sağlar. Park ayrıca yeni yürümeye başlayan çocuklar için yeteneklerine daha uygun alanlar sunmaktadır.

4.1.52. Dodge Town Park

Dodge Town oyun alanı, çocukları Vahşi Batı'ya taşıyan büyük boy binalara sahiptir. Ana binaların sırası bir genel mağaza, postane, otel ve banka içerir. Bu minyatür cadde, taklit oyun ve saklambaç oyunları için mükemmel bir ortam yaratır. Yakınlarda, bir kaya duvarı, orman jimnastiği ve kaydıraklar içeren iki bitişik, modern oyun alanı daha bulunmaktadır.

Resim 4.57. Dodge Town Playground – Kansas/ABD (Macera Oyun Alanı) [URL – 58]

Oyun alanlarına tekerlekli sandalyeler ve bebek arabaları ile erişilebilmektedir. Dodge Town Park'ı tüm aile için ideal bir yer haline getiren çok sayıda bank ve piknik alanı da bulunmaktadır.

4.1.53. Castle Park

Resim 4.58. Castle Park – Florida/ABD (Macera Oyun Alanı) [URL – 59]

Bu topluluk oyun parkı, ulusal çapta ünlü oyun alanı tasarımcısı Robert Leathers'ın tasarımıdır. Oyun alanı, salıncaklar, maymun çubukları, tırmanma ve dönme için geri dönüştürülmüş lastikler, saklanmak için gizli küçük başlıklar ve birkaç kaygan metal kaydırakla tamamlanmıştır. Oyun alanını kaplayan ve gölge sağlayan meşe ağaçları sayesinde, bu metal kaydıraklar oyun zamanı serin kalmaktadır.

4.1.54. Brooklyn's Playground

Resim 4.59. Brooklyn's Playground – ABD (Macera Oyun Alanı) [URL – 60]

"Oyunun armağan olduğuna" inanan gönüllülerden oluşan bir toplulukla inşa edilen Brooklyn'in Bahçesi, tüm çocukların etkileşime girip birlikte büyümeleri için bir yerdir. Brooklyn Fisher adlı bir çocuğun ebeveynleri tarafından yönetilen oyun alanı, Pocatello-Chubbuck okul bölgesindeki engelli öğrencilerin yüzde 11'ine erişebilmektedir. Bu her şey dahil oyun alanından yararlanan yaklaşık 3.000 çocuk bulunmaktadır. Oyun alanında taklit traktörler, bir genel mağaza, bir saat kulesi ve bir roket gemisi yer almakta, tüm oyun yapılarına engelli çocukları ulaştırabilecek rampalar bulunmakta, erişilebilir salıncaklar yer almaktadır.

4.1.55. Adventure Playground

San Francisco Körfezi'ndeki Berkeley Marina'da bulunan bu yarım dönümlük park kesinlikle ilk bakışta bir oyun alanı gibi görünmemekte, bir sahil çöplüğüne benzemektedir. Adventure Playground, çocukların kendi kendilerini örgütledikleri ve daha iyi problem çözücüleri haline geldiklerinde serbest bırakabilecekleri özgür, yapılandırılmamış oyun kucaklayan, ABD'nin "vahşi oyun alanlarından birisidir.

Resim 4.60. Adventure Playground – San Francisco/ABD (Macera Oyun Alanı) [URL – 61]

Burada, çocuklar bir çekiç ve çivi alıp biraz odun alıp ne oluşturabileceklerini görmeye teşvik edilir. Boyalar ve fırçalar da mevcuttur ve çocuklar parkta neredeyse parkın her yüzeyini boyamaya davet edilmektedir. Adventure Playground'daki çocuklara, çevrelerini hayal güçlerine uygun olarak gerçekten keşfetmek ve manipüle etmek için eşsiz bir fırsat sunulmaktadır.

4.1.56. Blackberry Farm Adventure Playground

Blackberry Farm, öncü yaşamın interaktif yollarla yeniden yaratıldığı ABD'de Fox Valley Park Bölgesi'nin yaşayan tarih müzesidir. Orada bulunan Adventure Playground rustik, tarihi bir çiftlik yerleşimini andırmaktadır.

Resim 4.61. Blackberry Farm Adventure Playground – Aurora, Illinois/ABD (Macera Oyun Alanı) [URL – 62]

Oyun alanının düzeni, çocukları çok katlı binalardan geçerken bir etkinlikten diğerine gitmeye teşvik etmektedir. Her yeni ve heyecan verici yere ulaşmak için tırmanma güverteleri, halat tünelleri, podyum köprüler, kaydıraklar ve zip hatları vardır. Oyun alanı boyunca, çocukları meyve, sebze ve tahıllarla ilgili eğiten renkli paneller, çiftlik ortamını sunmaya yardımcı olmaktadır.

4.1.57. Smith Memorial Playground & Playhouse

ABD, Doğu Fairmount Park'ta yer alan Philadelphia's Smith Memorial Playground & Playhouse, orijinal tarihi peyzajın 6 dönüm noktasında yer almaktadır. 1899 yılında inşa edilen oyun evi, 16.000 metrekarelik bir alana yayılmıştır. Oyun alanı olarak tabir edilen bölge beş yaş ve altı çocuklar için çocuk oyun alanı ise 10 yaş ve altı çocuklar için geçerlidir.

Resim 4.62. Smith Memorial Playground & Playhouse – Pennsylvania/ABD (Macera Oyun Alanı) [URL – 63]

4.1.58. Rural Studio Lion's Park Playscape

Auburn Üniversitesi öğrencileri, kırsal alanda 208 litrelik variller ile hayal gücünü birleştirerek Alabama'daki Lions Park Playscape'i tasarladılar.

Resim 4.63. Rural Studio Lion's Park Playscape – Alabama/ABD (Macera Oyun Alanı) [URL – 64]

Öğrenciler tarafından daha önce nane yağı taşımak için kullanılmış olan ve bağışlanarak verilen 2.000 galvanizli çelik varil kullanılarak, yaratıcılığı teşvik eden çocukların tırmanıp, dolaşabileceği bir labirent benzeri oyun alanı tasarlanmıştır. Oyun alanının güneşten korunması için de her şey düşünülmüş, bazı varillller uygun şekilde dizayn edilerek bir güneş perdesi oluşturulmuş ve oyun alanındaki çocukların gökyüzünü görmesine izin verilmiştir. oyun alanında labirent boyunca ses tüpleri yerleştirilmiştir.

4.1.59. Europa Park

Güneybatı Almanya'nın orman örtülü topraklarında yer alan Europa Park, dünyanın en büyük mevsimsel tema parkıdır. Parkta tam olarak elli dört farklı macera etkinliği bulunmaktadır. Bunların on tanesi roller coaster, beş tanesi ise su coasterdır. Avrupa'nın en uzun ve en hızlı roller coasterların üçüncüsünü barındırmaktadır. Geri kalan etkinliklerin birçoğu tiyatro gösterilerinden oluşmaktadır. Parkın en ilginç tarafı ise Avrupa başkentlerinin on beş farklı bölüme ayrılmış olmasıdır. Europa Park içerisinde Almanya, İtalya, Fransa, İsviçre, Yunanistan, İngiltere, Rusya, İzlanda, Portekiz, İspanya, Hollanda ve İskandinav ülkeleri ile ilgili temalar mevcuttur. Her biri, temsil ettiği ülkenin mimarisini, peyzajını, yemeklerini, alışverişini ve turistik yerlerini barındırmaktadır. Ziyaretçiler İngiltere'de bir Londra otobüsüne binebilmekte ya da Yunanistan'daki su yolculuğunda Poseidon'la karşı karşıya kalabilmaktadir. Bunların dışında Çocuk Dünyası, Minimoys Krallığı, Grimm'in Büyülü Ormanı ve Macera Dünyası gibi temalara da yer verilmiştir. Parkın maskotu, anlamı Avrupa Faresi olan Euro Maus isimli bir faredir. Parkın içinde insanları yormamak için küçük bir tren de bulunmaktadır. Tren hem parkı gezdirmek hem de sırayla duraklarda durup yolcu alıp ve indirmek için tasarlanmıştır. Parkın ilginç özelliklerinden biri de Cadılar Bayramı gibi korku etkinliklerine yer vermesidir.

Resim 4.64. Europa Park Genel Görüntüsü–Almanya (Çağdaş Oyun Alanı Örneği) [URL:65]

4.2. Türkiye Örnekleri

4.2.1. Özgürlük Parkı – İstanbul

Kadıköy Selamiçeşme'de bulunan Özgürlük Parkı hafta içi ve hafta sonu her yaştan insanın oturup dinlenebileceği, şehrin gürültüsünden bir nebze de olsa uzaklaşabileceği, yeşilin çeşitli tonlarıyla kucaklaşabileceği 120.000 metrakarelik bir alan üzerine kurulmuş parktır.

Resim 4.65. Özgürlük Parkı – İstanbul (Kent Parkı Örneği) [URL – 66]

Her kesime hitap eden parkta, gençlere yönelik olarak çeşitli spor alanları, yaşlılar için de oturup okuma etkinliği yapabileceği huzur dolu bir alan içerdiği söylenebilir. Parkta, futbol ve basketbol sahası, tenis kortu, yürüyüş kordonu, yetişkinler için spor aletleri, bisiklet yolu, süs havuzları, amfitiyatro, hayvanların gezdirilmesi için özel alanlar, piknik alanı ve bir de kafeterya bulunmaktadır. Evcil hayvanlarını yürüyüşe çıkarmak isteyenler için özel olarak tasarlanmış alanların olması, hayvanseverler için büyük bir avantaj ve cezbedici bir durumdur. Yaz mevsiminde parkta bulunan amfi tiyatroda çeşitli gösterilerin yanı sıra, açık hava sineması ve konser gibi etkinlikler de yapılan parkta farklı büyüklüklerde 3 çocuk oyun alanı da bulunmaktadır (ozgurlukparki.com, 2015). Çocuk oyun alanlarında salıncaklar, kaydıraklar, tahterevalliler bulunmakta, küçük çocuklar için özel tasarım korumalı salıncaklar yer almaktadır. Bu parkın özelliklerden biri de, oyun alanı tabanının özel bir alaşımla kaplanmış olmasıdır. Böylece çocukların düşmesi sonucu olası yaralanmaların önlenmesi amaçlanmıştır.

4.2.2. Moda Park

Kadıköy'de merkezi bir yerde bulunan Moda Parkı, İstanbul kalabalığında özellikle hafta sonları oldukça ziyaretçi ağırlamaktadır. Özellikle küçük çocukların trafik ışıklarının anlamı, harfler ve işaretler ile ilgili tabelaları öğrenebilmeleri için oldukça faydalı ekipmanlarla donatılmıştır. Bisiklet sürülebilen bu trafik öğrenme alanının dışında hazırlanan oyun parkında küçük çocuklar için korumalı oyuncaklar kurulmuştur (İstanbul Life, 2010).

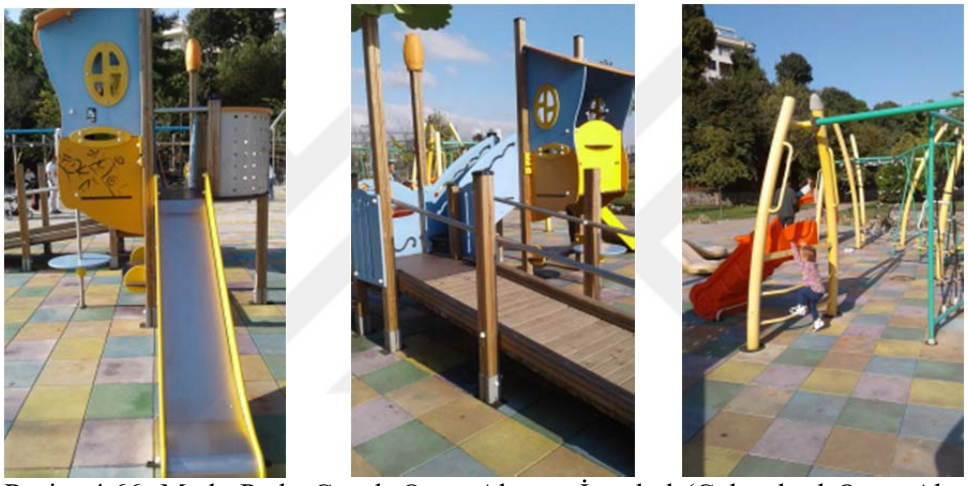

Resim 4.66. Moda Parkı Çocuk Oyun Alanı – İstanbul (Geleneksel Oyun Alanı) [URL – 67]

Moda Parkında bulunan büyük kaydırak ünitesi pek çok parktakinin aksine oldukça güvenlidir. Çocuklar hafif eğimli bir rampadan kaydırağa çıkabilmekte kaydırağın tepesinde yer alan oturma grubu ile keyifli bir anlar yaşayabilmektedirler. Daha büyük çocuklar için güzel bir tırmanma alanı mevcuttur. Yerlerin yumuşak olması ise ebeveynlerin içini rahatlatmaktadır. Parkta bulunan iki salıncak oldukça büyük ve genelde gençleri ve bazen de yetişkinler tarafından kullanılmaktadır. Son olarak büyük çocuklar ve gençler için oldukça güvenle inşa edilmiş tırmanma halatları yer almaktadır.

4.2.3. Miniatürk –İstanbul

Miniatürk toplamda 60.000 metrekarelik bir alana yayılmakta, maketlerin yer aldığı 15.000 metrekarelik alanın yanı sıra Panorama Zafer Müzesi ve Kristal İstanbul Müzeleri, 300 araçlık otopark, restoran, kafeterya, hediyelik eşya, sergi salonu, açık hava gösteri alanı, çocuk oyun parkı, feribot, kumandalı tekne, gezi treni, masal ağacı, 4 büyük spor kulubüne ait mini stadyum, satranç ve labirent alanı ve Türkiye-İstanbul Simülasyon Helikopter turu ile dev bir komplekstir. Miniatürk'te ziyaretçilerin hoşça vakit geçirmesi ve eğlenirken öğrenmesi için gerekli her şey düşünülmüştür (miniaturk.com.tr, 2018). Türkiye ve Osmanlı coğrafyasından seçilmiş eserlerin 1/25 ölçekli maketlerinin yer aldığı Miniatürkte, 59 eser İstanbuldan, 57 eser Anadoludan 12 eser ise bugün Türkiye sınırları dışında kalan Osmanlı coğrafyasından olmak üzere 128 maket eser sergilenmektedir (Aslan, 2016).

Resim 4.67. Miniatürk – İstanbul (Çağdaş Oyun Alanı) [URL – 68]

Miniatürk Çocuk Oyun Alanı ile Türkiye ve İstanbul Simulasyon turu arasında yer alan labirent ve satranç alanında çocuklar zeka geliştirici oyunlar oynayarak hoşça vakit geçirebilmektedirler. Oyun gruplarından biri Truva Atı şeklinde inşa edilmiştir. Çocuklar bu Truva atına tırmanıp kayabilmektedir. Diğer oyun grupları da, gemi ve hisar maketlerinden oluşmakta, salıncak ve oyuncak atlar da içermekte ve oyun alanında zemin özel bir kauçuk maddeyle kaplanmıştır.

4.2.4. Sazova Parkı-Eskişehir

Tasarımı Disneyland'in Eskişehir şubesi olarak nitelendirilebilir. Park bulundurduğu yapılarla kendini farklı bir yere taşımaktadır. Sazova Parkı; Masal Şatosu, Korsan Gemisi, 84 farklı türden 2150 balığın bulunduğu bir akvaryum içerir. Bu içerikler her yaştan herkese hitap etmektedir. Çoçukların dikkatini çekecek birçok etkinlik alanı bulunmaktadir. Ayrıca park içerisinde bir hayvanat bahçesi ve yapay bir şelale de bulunmaktadır.

Resim 4.68. Sazova Parkı – Eskişehir (Macera Oyun Alanı) [URL – 69]

4.2.5. Sümer Park – Malatya

Malatya'da eskiden Sümerbank iplik fabrikasına ait lojmanların bulunduğu araziye lojmanların yıkılması suretiyle yapılmıştır. Daha sonra 11. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül Parkı adını almıştır. Park yapılırken lojman etrafında olan ağaçların zarar görmemesi için azami çaba harcanmıştır. Şehir merkezinde yer alan park için temiz hava deposu görevi yapmaktadır.

Parkın içinde alış veriş merkezleri, yürüyüş yolu, kafeteryalar, kamelyalar, banklar, çocuk oyun alanı, restaurant, spor alanı olarak kullanılabilen spor aletleri grubunun bulunduğu alan, fıskiyeli süs havuzları ve dumansız piknik alanı yer almaktadır. Ailece gidilip eğlenilebilecek olan park aynı zamanda Osmanlı mimarisini sergileyen bir çeşme içermektedir. Parkın bir bölümü güllerle donatılmış ve etrafına banklar yerleştirildiği için parkın büyük bir kısmında gül kokusu hakimdir. Parkta belediye tarafından eğlenceler, özel geceler, konserler verilmektedir (malatyakultur.com, 2018).

Resim 4.69. Sümer Park – Malatya (Kent Parkı Örneği) [URL – 70]

Park toplam 97.300,34 metrekare alana sahip ve 61.250 metrekare yeşil alan ve 36.050,34 metrekare sert zemin döşemesi ile değişik türleri içerisinde

barındıran 93.000 adet bitki içermektedir. Model ve figürlerde oyun grupları, basketbol sahası, tenis kortu, mesire alanı, yürüyüş yolu, açık hava tiyatrosu, bisiklet parkuru gibi etkinleri içerisinde barındıran park malatyanın eski ismi olan 'aspuzu' ve 'aspuzu geceleri' gibi ramazan eğlenceleri organizasyonlarının cazibe merkezi durumundadır (plantdergisi.com, 2014).

4.2.6. Hüdavendigar Kent Parkı – Bursa

Kapladığı 510 bin m^2'lik alanıyla, Bursa'nın en büyük kent parkı olan Hüdavendigar Kent Parkı bünyesinde dikilen 12 yaşın üzerinde 4 bin ağaç, 4000 lale ve sümbül, 1 milyonun üzerinde çiçek, yüzme havuzu, tenis kortları, spor salonları, spor sahaları, aktivite ve spor alanları ile kafeteryalar barındırmaktadır. Bursa şehir merkezinin en büyük yeşil alanı olan Hüdavendigar Kent Parkı, aynı zaman konser, gösteri gibi büyük buluşmaların da merkezi konumundadır. Hüdavendigar Kent Parkı'nın ortasından geçen Nilüfer Deresi üzerinde kano yarışları ve geziler düzenlenmektedir.

Resim 4.70. Hüdavendigar Kent Parkı – Bursa (Kent Parkı Örneği) [URL – 71]

Parkın içinde şehitler abidesi, forum alanı, Osmanlı bahçeleri, 7 farklı çocuk oyun alanı, dönüşümlü ve çok amaçlı yeşil alan ve farklı temaların işlendiği bölümler yer almaktadır.

4.2.7. Merkez Park – Adana

Türkiye'nin en büyük parkları arasında bulunan Merkez Park iyi peyzajlıdır ve açık bir konseptte çok çeşitli ağaç ve bitkileri içerir. 400 binden fazla bitki bulunmaktadır. 40 çeşit ağaç ve 67 çeşit bitki ile süslenen park görsel bir şölen yaşatmaktadır. İtalya'dan getirilen bazı bitkiler, hayvan figürleri verilerek şekillendirilmiştir. Parkta, 5.4 dönümlük 12 adet gölet ve ve engellilerin de faydalanabileceği bir oyun parkı bulunmaktadır. Gençler için bir paten sahası, yer satrancı ve mini amfitiyatro bulunmaktadır. Dairesel şekilli dinlenme terasları daha üst düzeyde inşa edilmiştir. Ayrıca 3 km koşu ve bisiklet yolu içermektedir. Parkın kuzeyindeki 2100 kişilik bir amfi tiyatro, konser ve sinemaya ev sahipliği yapmaktadır. Amfitiyatro yanında nehir botları için bir iskele bulunmakta, Merkez Park'ta bulunan bir kürek kulübü nehirde kürek çekmektedir.

Resim 4.71. Merkez Park – Adana (Kent Parkı Örneği) [URL – 72]

Parktaki 22 bin metrekarelik çocuk oyun alanında, 0–16 yaş ve engelliler de dâhil olmak üzere çocukların bedensel ve zihinsel gelişimlerine imkan sağlayan oyun elemanlarına yerleştirilmiştir. Her yaş grubu için ayrı planlanan ekipmanlar, çocuk sağlığına zarar vermeyecek boyaların kullanıldığı ahşap materyallerden yapılmıştır. Gençlere hizmet veren paten sahası içinde mini amfi ve yer satrancı ile 10 farklı alternatif içeren kültürfizik ekipmanları yer almaktadır (Akıncı, 2017).

4.2.8. Eskişehir Kent Parkı – Eskişehir

Eskişehir, Kent Park projesi ile Türkiye'nin denizi olmayan bir kentinde plaja sahip olma ayrıcalığını kazanmıştır. Parkın Porsuk Çayı tarafında oluşturulan özel alanda yapay bir plaj inşa edilmiş olup bu uyguluma ülkemizde bir ilktir. Plaja gerçek deniz kumu serilmiş olup, özellikle yaz aylarında denize gidemeyen vatandaşlara deniz imkanı sunulmaktadır. 350 metre uzunluğundaki yapay plajın yakınında biri çocuklara ait olmak üzere iki de açık yüzme havuzu yer almaktadır.

Resim 4.72. Kent Park – Eskişehir (Kent Parkı Örneği) [URL – 73]

Park, yol ve su arasında birbiri ile süreklilik gösteren katmanlardan oluşmakta ve bu katmanlar bir yandan kullanım farklılıkları içerirken, fiziksel mekan kurgusu ve yeşil alan dokuları da kademeli olarak değişmektedir. Birbirine alternatif olabilecek alt alanlar oluşturulmaktadır. Su kenarı daha çok yeme, içme, spor ve rekreasyon kullanımlarına ayrılırken parkın arka bölgeleri kültür ve sanat kullanımları için değerlendirilmektedir. Eskişehir'in öne çıkan üniversite ve sanat kültürünün park alanında fiziksel bir temsiliyet kazanması hedeflenmektedir (arkiv.com.tr, 2018).

4.2.9. Evcil Hayvanlar Parkı – Ankara

Ankara Keçiören'de bulunan Evcil Hayvanlar Parkı ülkemizin hayvan çeşitliliği ve kapsamı yönünden en büyük evcil hayvan parkıdır. Park 16 tür ve 154 tane evcil hayvan barındırmaktadır. Park içerisinde Ankara evi tarzında dekore edilmiş bir kafeterya, halı sahalar, ikişer adet basketbol ve voleybol sahası, 900 metrelik koşu ve yürüyüş parkuru, iki kondisyon çalışma alanı, iki çocuk oyun parkı ve tüm bu alanlara hizmet vermek için planlanmış bir spor tesisi ve yapay bir şelale yer almaktadır. Çocuklar oyun parkında oynarken, aynı zamanda çeşitli hayvan türlerini de tanıma fırsatı bulmaktadırlar. Parkta tavuskuşu, kuğu, ördek, kaz, sülün, tavuk, horoz, tavşan, cüce keçi, alageyik, antilop, midilli ve lama gibi hayvanlar yer almaktadır (hurriyet.com.tr, 2004).

Resim 4.73. Evcil Hayvanlar Parkı –Ankara (Çağdaş Park Örneği) [URL – 74]

Yazlık ve kışlık bölümleri bulunan parkta hayvanların sağlık durumları devamlı kontrol altında tutulmakta ve park içersinde hayvan kliniği ile veteriner hekim bulundurulmaktadır. Bu hizmetten Ankara'daki tüm hayvanseverler yararlanabilmektedir. Parkta bir kuluçka evi yer almakta ve hayvan üretimi ve satışı da yapılmaktadır. Ördek, tavuk, sülün ve tavus kuşlarının yumurtalarından üretilen yavrular, tüm Türkiye'ye pazalanmaktadır. Park, Türkiye'de Taçlı Turna'dan yavru elde edilen ilk park olma özelliği ile önem taşımaktadır (wowturkey, 2007).

4.2.10. Yeditepe Engelli Çocuklar Parkı – Adana

Adana Seyhan'da bulunan Park 9 dönümlük bir arazi üzerine, fiziksel, zihinsel, hissi engelli olan çocukların oynayabileceği, günlük bakım ve rehabilitasyon hizmetlerinin verildiği bir merkez olarak inşa edilmiştir. Kurumun 650 m^2'si kapalı diğer alanları açıktır ve tamamen ahşaptan inşa edilmiştir. Kapalı

mekânda; Beyaz Oda, Siyah Oda, Yumuşak Oyun Alanı ve Faaliyet Odası bulunmaktadır. Beyaz Oda; tüm içeriği beyaz olan, yumuşak minderler, renkli projektörler ve hafif dinlendirici bir müziğin çaldiği rahatlatıcı bir odadır. Bu odadan her türlü engelli çocuk veya yetişkin faydalanabilmektedir. Siyah Oda; tamamen siyah boyalı olup fosforlu ışıkla donatılmıştır. Görme engellilere yönelik olan odada, özel boya ve çubuklarla resim gibi çalışmalar yapılmaktadır. Görme derecelerine bağlı olarak çocuklar, yaptıkları resimleri bu özel donanım sayesinde daha iyi hissetme ve görme şansına ulaşabilmektedirler. Yumuşak Oyun Alanı; daire biçiminde yapılmış olan merkezin ortasında yer almaktadır. Alanın dışında ise Masa Tenisi bulunmaktadır. Faaliyet Odası; engelliler ile yapılacak tüm resim ve benzeri faaliyetler için düzenlenmiştir. Açık mekânda; cafe, el sanatları atölyesi, yemekhane, çocuklarla yapılacak tüm resim ve benzeri faaliyetler için grup odası, salıncaklar, kayacaklar, maceralı oyun alanları, teleferik, trambolin, kum havuzu, tuvaletler bulunmaktadır. Açık alandaki oyuncakların ve yapıların tamamı da ahşap malzemeden yapılmıştır (adana.aile.gov.tr, 2014).

Resim 4.74. Yeditepe Engelliler Parkı – Adana (Macera Oyun Alanı Örneği) [URL – 75]

Bu parkta macera oyunlarına ağırlık verilmekte ve oyun oynayan çocuklar sürekli gözetim altında tutulmaktadır. Park, yürüyüş yolları, halatla tırmanma düzenekleri, tekerlekli sandalyeli salıncak, zıplama havuzları içermektedir. Adana Büyükşehir Belediyesi'nin özel donanımlı otobüsü ve tesisin hizmet aracı ile merkeze ulaşım ücretsiz olarak sağlanmaktadır.

4.2.11. Oyuncakistan Parkı – Ankara

Oyuncakistan Park Alanı Türkiye'nin en büyük parklarından biri olan Ankara Eryaman'daki Göksu Parkı içerisinde yer almaktadır. Bir dönümlük arazi üzerine kurulu olan parkın oyun alanında kaydıraklar ve kaydırakların olduğu tüneller ile birbirine geçmeli lego oyuncaklar ve kuleler yer almaktadır.

Resim 4.75. Oyuncakistan Parkı – Ankara (Çağdaş Oyun Alanı Örneği) [URL – 76]

4.2.12. Emirgan Korusu Parkı – İstanbul

Emirgan korusuna İstanbul'un en güzel yeşil parkı denilebilir. Her yıl Nisan ayında başlayan lale festivaline ev sahipliği yapan koruya, başta İstanbul olmak üzere Türkiye ve yurt dışından bir çok kişi katılır. Koru içerisinde köşkler**,** çocuk oyun alanları**,** piknik alanları ile seyir terasları bulunmaktadır. Koruda içerisinde kaydıraklar**,** tırmanma alanları gibi pek çok aktiviteye yer verilen oldukça geniş alana sahip 10 adet oyun parkı bulunmaktadır.

Resim 4.76. Emirgan Korusu Çocuk Oyun Alanı –İstanbul (Macera Oyun Alanı) [URL-77]

Tirmanma halatları ve uzun kaydırağın bulunduğu oyun alanı 12 yaşından küçükler için uygun değildir. Tırmanma halatlarından oluşmuş ve örümcek figürü verilmiş olan ekipmanda çocuklar zıplamayı çok sevmekte ve çocuklar atrafından örümcek park olarak adlandırımaktadır. 3-5 yaş arası çocuklar için daha küçük ve güvenlikli ekipmanlarla oluşturulmuş oyun alanı da yine koru içerisinde yer almaktadır. Oyun alanında çocuklara eğlenceli anlar yaşatacak mini bir teleferik kurulmuştur.

Resim 4.77. Emirgan Korusu Çocuk Oyun Alanları (Macera Oyun Alanı) [URL – 78]

4.2.13. Bostanlı Rekreasyon Alanı Parkı – İzmir

İzmir Karşıyaka'da yer alan Bostanlı rekreasyon alanı toplam 160.000 m^2 bir alanı kapsayan kıyı bandı üzerinde; yaklaşık 2 kilometrelik sahilde piknik alanları, amfi tiyatro, çocuk oyun alanları, basketbol, tenis ve paten sahaları, koşu ve bisiklet yolu bulundurmaktadır. Çocukların güvenle bisiklete binebileceği üzerinde basıp oynayabileceği çim alanlar mevcuttur. İzmir Büyükşehir Belediyesi tarafından yapılan park, haftasonları çocuklu ailelerin yoğun ilgisini çekmekte ve sürekli bakımı yapılmaktadır. Oyuncaklar doğal malzemeden inşa edilmiş ve daha çok 2-13 yaş arasındaki çocuklara hitap etmektedir.

Resim 4.78. Bostanlı Rekreasyon Alanı –İzmir (Kent Parkı Örneği) [URL – 79]

4.3. Analiz Ve Değerlendirme

4.3.1. Park Tasarım Prensiplerini Özetleyen Tablolar

Bu bölümde çalışmamızda yer verilen park örnekleri,

A- Büyüklük ve İşlevlerine Göre,

B- Kullanım Amaçlarına Göre ve

C- Standartlar Açısından karşılaştırmalı olarak tablolar halinde özetlenerek genel bir değerlendirme yapılacak olup olumsuz görülen hususlarda önerilerde bulunulacaktır.

A1 - Büyüklük Ve İşlevlerine Göre Dünyadaki Park Örnekleri

Çizelge 4.1. Büyüklük ve İşlevlerine Göre Dünyadaki Park Örnekleri

KRİTER / PARK ADI	Çocuk Parkı	Mini park (Parklet)	Özel aktivite alanı ve spor merkezi	Yol kenarı parkı	Mahalle parkı	Semt parkı	Kent parkı	Bölge Parkı	Milli Park
Takino Hillside Park									▶
Woods Of Net			▶						
House Of Air			▶						
Geometry Playground			▶						
Ring Around Tree	▶								
Zabeel Technology Park							▶		
Clemyjontri Park			▶						
Parque Gulliver			▶						
Geopark			▶						
Blaxland Riverside Park								▶	
Central Park							▶		
Hyde Park							▶		
Zachary's Playground			▶						
Harry Thomas Playground			▶						
Grange Insurance Audubo			▶						
New York Hall of Science			▶						
World of Wonder							▶		
İmagination Playground			▶						
Kellogg Park							▶		
Bible Story Playground			▶						
Fort Washington			▶						
Kamakana Playground			▶						
Neptün Park								▶	
The Music Maze			▶						
H.O.P.E. Park	▶								
Jake's Place (BJP)	▶								
Dream Playground	▶								
Woodland Discovery	▶								
Smothers Park							▶		
Spreyground			▶						

KRİTER / PARK ADI	Çocuk Parkı	Mini park (Parklet)	Özel aktivite alanı ve spor merkezi	Yol kenarı parkı	Mahalle parkı	Semt parkı	Kent parkı	Bölge Parkı	Milli Park
Alexander W.Kemp	▶								
Taylor's Dream Boundless			▶						
Project Playground	▶								
Can-Do Playground			▶						
Union Square Park			▶						
Blue Lake Regional			▶						
Teardrop Park			▶						
Tatum's Garden			▶						
Westminster Center Park	▶								
Big Creek Playground	▶								
Rotary Centennial Park	▶								
Preston's H.O.P.E.			▶						
Possibility Playground			▶						
Shiver Me Timbers			▶						
Discovery Playground			▶						
Riverview Park						▶			
Medora Children's Park			▶						
La Laguna Playground	▶								
Naturel Playground	▶								
Hadley's Park	▶								
French Park Playground	▶								
Dodge Town Park	▶								
Castle Park	▶								
Brooklyn Playground			▶						
Adventure Playground			▶						
Blackbery Farm Adventure			▶						
Smith Memorial			▶						
Rural Studio Lion's Park			▶						
Europa Park			▶						

Tablo 4.1 incelendiğinde ülkemiz dışındaki parkların çoğunun özel aktivite merkezi olarak inşa edildiği tespit edilmiştir. Park yapımı planlanırken planlamanın misyonu belirtilmeli ve yönetimsel, finansal ve politik açıdan amaç ve hedefler belirlenmeli, bu hedeflere ulaşılıp ulaşılmadığı takip edilmelidir. Bir parkın tasarımındaki öncelikli amacı, bölgesel ölçekte kimlik oluşturmak, yerel özelliklere göre gereksinim ve talepler doğrultusunda rekreatif etkinlikler yaratma, doğa koruma gibi amaçları olmalıdır.

A2- Büyüklük ve İşlevlerine Göre Türkiye'deki Park Örnekleri

Çizelge 4.2. Büyüklük ve İşlevlerine Göre Türkiye Park Örnekleri

KRİTER / PARK ADI	Çocuk Parkı	Mini park (Parklet)	Özel aktivite alanı ve spor merkezi	Yol kenarı parkı	Mahalle parkı	Semt parkı	Kent parkı	Bölgeparkı	Milli Park
Özgürlük Parkı –İstanbul						▶			
Moda Parkı – İstanbul						▶			
Miniatürk –İstanbul			▶						
Sazova Park –Eskişehir							▶		
Sümer Park –Malatya							▶		
Hüdavendigar Kent Parkı- Bursa							▶		
Merkez Park-Adana							▶		
Eskişehir Kent Parkı							▶		
Evcil Hayvanlar Parkı – Ankara						▶			
Yeditepe Engelliler Parkı – Adana			▶						
Oyuncakistan Parkı-Ankara			▶						
Emirgan Korusu Parkı - İstanbul						▶			
Bostanlı Rekreasyon Alanı Parkı-İzmir						▶			

Tablo 4.2'ye bakıldığında ülkemizde büyük ve önemli parkların çoğu kent veya semt parkı olarak yerel yönetimlerce inşa edilmiştir. Tablo 4.1'de Türkiye dışında verdiğimiz örneklerde park inşası gönüllüler veya yardım kuruluşlarınca belirli bir amaç doğrultusunda yapılmıştır. Ülkemizde de buna benzer gönüllülerden oluşan kuruluşlar ve Vakıflar kurularak belirli bir amaca hizmet eden park projeleri ve inşa süreçleri başlatılmalıdır. Parklar belediyelerce boş alanları amaçsızca doldurmaktan ibaret olmamalı, bulunduğu çevrenin prestijini ve ekonomik değerini arttıran yapılar olmalıdır.

B1 - Kullanim Amaçlarina Göre Dünyadaki Park Örnekleri

Çizelge 4.3. Kullanım Amaçlarına Göre Dünya Park Örnekleri

KRİTER / PARK ADI	Geleneksel	Çağdaş	Macera Oyun Alanı	Tematik	Özel Eğitim Oyun Alanı
Takino Hillside Park		♥			
Woods Of Net		♥			
House Of Air		♥			
Geometry Playground			♥		
Ring Around Tree			♥		
Zabeel Technology Park		♥			
Clemyjontri Park		♥			
Parque Gulliver		♥		♥	
Geopark			♥		
Blaxland Riverside Park			♥	♥	
Central Park		♥			
Hyde Park			♥		
Zachary's Playground			♥	♥	
Harry Thomas Playground		♥			
Grange Insurance Audubo			♥		
New York Hall of Science			♥		
World of Wonder			♥		
İmagination Playground			♥		
Kellogg Park			♥		
Bible Story Playground			♥	♥	
Fort Washington			♥		
Kamakana Playground			♥		
Neptün Park			♥		
The Music Maze		♥			
H.O.P.E. Park		♥			
Jake's Place (BJP)		♥			♥
Dream Playground			♥		
Woodland Discovery		♥			
Smothers Park			♥	♥	
Spreyground			♥		

KRİTER / PARK ADI	Geleneksel	Çağdaş	Macera Oyun Alanı	Tematik	Özel Eğitim Oyun Alanı
Alexander W.Kemp			♥		
Taylor's Dream Boundless			♥		
Project Playground			♥		
Can-Do Playground			♥		
Union Square Park			♥		
Blue Lake Regional		♥			
Teardrop Park			♥		
Tatum's Garden			♥	♥	
Westminster Center Park			♥		
Big Creek Playground			♥		
Rotary Centennial Park			♥		
Preston's H.O.P.E.			♥	♥	
Possibility Playground			♥	♥	
Shiver Me Timbers		♥			
Discovery Playground			♥	♥	
Riverview Park			♥		
Medora Children's Park			♥	♥	
La Laguna Playground		♥			
Naturel Playground			♥		
Hadley's Park			♥		
French Park Playground			♥		
Dodge Town Park			♥		
Castle Park			♥		
Brooklyn Playground			♥		
Adventure Playground			♥		
Blackbery Farm Adventure			♥		
Smith Memorial			♥		
Rural Studio Lion's Park			♥		
Europa Park		♥			

Tablo 4.3'te verilen Dünya örneklerine bakıldığında ülkemizdekilere nazaran çocuk oyun alanı içeren parkların geleneksel yapıdan daha çok çağdaş ve macera oyun alanı içerdikleri görülmektedir. Ancak, bir çok macera oyun alanı içeren parkın tematik değer taşıdığı da gözardı edilmemelidir. 1980 sonrası günümüze kadar olan dönem Joe Frost tarafından çocuk oyun alanları "Modern Oyun alanları dönemi" olarak adlandırılmakta ve bu dönemde işlev, material ve mekân kullanımı açısından en fazla çeşitliliğin olduğu dönemdir. Engelliler dahil, her yaştan insanlara hitap eden oyun alanları bu dönemde ortaya çıkmıştır (Bozkurt, 2016). Tablo 4.3'te yer alan Çağdaş, Maceracı, Tematik ve Özel Eğitim oyun alanları 1980 sonrası Modern Oyun alanları döneminde inşa edilmiştir. Örnekler incelendiğinde, parkların çoğu çocukların beklenti ve ihtiyaçlarına cevap verecek özellikte oyun alanlarının ve geleneksel oyun ekipmanlarının yanısıra; çocukların fiziksel, zihinsel, bilişsel ve duyusal yönden desteklenmesini sağlayacak şekilde kum, su ve bitki gibi doğal öğeler, duyusal panolar, yaratıcılığı geliştiren basit materyaller içeren Macera Oyun sahalarına dönüşmüş olduğu görülmektedir.

B2 – Kullanim Amaçlarina Göre Türkiye'deki Park Örnekleri

Çizelge 4.4. Kullanım Amaçlarına Göre Türkiye Park Örnekleri

KRİTER / PARK ADI	Geleneksel	Çağdaş	Macera Oyun Alanı	Tematik	Özel Eğitim Oyun Alanı
Özgürlük Parkı –İstanbul		♥			
Moda Parkı – İstanbul	♥				♥
Miniatürk –İstanbul		♥		♥	
Sazova Park –Eskişehir			♥		
Sümer Park –Malatya	♥				
Hüdavendigar Kent Parkı- Bursa		♥			
Merkez Park-Adana		♥			
Eskişehir Kent Parkı		♥			
Evcil Hayvanlar Parkı – Ankara		♥			
Yeditepe Engelliler Parkı – Adana			♥		♥
Oyuncakistan Parkı-Ankara			♥		
Emirgan Korusu Parkı - İstanbul	♥				
Bostanlı Rekreasyon Alanı Parkı-İzmir	♥				

Ülkemizde hala en çok gördüğümüz oyun alanları klasik, plastik salıncaklı, tahtarevellili, kaydıraklı geleneksel oyun alanlarıdır. Tablo 4.4'e göre, yine de son yıllarda daha serbest, kullanıcı hareketlerine göre şekillenen çağdaş ve macera oyun alanlarının açılmaya başlaması umut vericidir.

C1 – Standartlar Açisindan Dünyadaki Örnekleri

Çizelge 4.5. Standartlar Açısından Dünya Park Örnekleri

KRİTER / PARK ADI	Yerleşim Düzeni	Malzeme & Donatı	Güvenlik ve Denetim	Fonksiyonel İşlev	Sosyal İletişim Alanı	Otopark	Giriş	Gezinme Yolu & Rampa	Merdivenler	Park Meydanları	Kent Mobilyaları	Peyzaj Mobilyaları	Spor Alanları	Çocuk Oyun Alanları
Takino Hillside Park	●	●	●	●			●			●		●		●
Woods Of Net	●	●	●	●										●
House Of Air	Θ	●		●										●
Geometry Playground	Θ		Θ	●										
Ring Around Tree	●	●	●	●					●					
Zabeel Technology Park	●	●	●	●	●	●	●	●		●	●	●		●
Clemyjontri Park	●	●	●	●			●	●			●			●
Parque Gulliver	●	●		●		●				●		Θ		
Geopark	●	●	Θ	●		●	●							●
Blaxland Riverside Park	●	●	●	●		●	●	●		●	O	Θ		
Central Park	●	●	●	●	●	●	●	●		●	●	●	●	●
Hyde Park	●	●	●			●	●	●			●	●	●	●
Zachary's Playground	●	●	●	●				●	●					●
Harry Thomas Playgroun	●	●		●								●		●
Grange Insurance Audubo	●	●		●									●	●
New York Hall of Science	●	●		●		●	●							●
World of Wonder	●	●		●				●						●
İmagination Playground	●	●	●	●										●
Kellogg Park	●	●		●		●								●
Bible Story Playground	●	●		●								●		●
Fort Washington	●	●						●						●
Kamakana Playground	●	●									●	●		●
Neptün Park	●	●				●	●	●					●	●
The Music Maze	●	●		●										●
H.O.P.E. Park	●	●		●										●
Jake's Place (BJP)	●	●					●	●						●
Dream Playground	●	●	●	●								●		●
Woodland Discovery	●	●	●	●				●				●		●
Smothers Park	●	●	●	●		●	●			●		●		●
Spreyground	●	●		●								●		●

KRİTER / PARK ADI	Yerleşim Düzeni	Malzeme & Donatı	Güvenlik ve Denetim	Fonksiyonel İşlev	Sosyal İletişim Alanı	Otopark	Giriş	Gezinme Yolu & Rampa	Merdivenler	Park Meydanları	Kent Mobilyaları	Peyzaj Mobilyaları	Spor Alanları	Çocuk Oyun Alanları
Alexander W.Kemp	●	●										●	●	●
Taylor's Dream Boundless	●	●	●	●				●	●			●	●	●
Project Playground	●	●		●			●		●	●				●
Can-Do Playground	●	●	●	●					●					●
Union Square Park	●	●	Θ	●	O	Θ		O				Θ	Θ	●
Blue Lake Regional	●	●		●	O	●								
Teardrop Park	●	●	Θ					Θ	●			Θ		●
Tatum's Garden	●	●	●	●				●	●					●
Westminster Center Park	●	●	Θ	●				●		Θ	Θ			●
Big Creek Playground	●	●	Θ	●								Θ		●
Rotary Centennial Park	●	●	Θ	●				●						●
Preston's H.O.P.E.	●	●	●	●	●	●	●	●			●	●	●	●
Possibility Playground	●	●	●	●		●	●					●		●
Shiver Me Timbers	●	●	●	●		●	●	●			●	●		●
Discovery Playground	●	●		●				●				●		●
Riverview Park	●	●		●				●			●	●	●	●
Medora Children's Park	●	●		●								●		●
La Laguna Playground	●	●		●										●
Naturel Playground	●	●						●						●
Hadley's Park	●	●	●	●		●						●	●	●
French Park Playground	●	●	Θ						●			●	●	●
Dodge Town Park	●	●			●							●	●	●
Castle Park	●	●	Θ	●				●	●					
Brooklyn Playground	●	●	Θ	●		●	●	●	●			●	●	●
Adventure Playground	●	●	Θ	●					Θ			O	O	●
Blackbery Farm Adventure	●	●	●	●				●				O	O	●
Smith Memorial	●	●	Θ					O				Θ		●
Rural Studio Lion's Park	●	●	O	●										●
Europa Park	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●

● Yeterli Θ Kısmen Yeterli O Yetersiz

Tablo 4.5'e göre genel olarak tüm parkların yerleşim düzenlerinin uygun olduğu, yeterli malzeme ile donatıldıkları ve bir çok parkın spor alanı ve çocuk oyun alanı içerdiği görülmektedir. Ancak; Zabeel Tecnology Park, Central Park, Hyde Park, Preston's Hope ve Europa Park gibi parklarda standartlar çok yüksektir. Bu standartların yüksek olması içinde barındırdıkları yeşil alanla birlikte bulundukları kentlerin yaşam kalitesini ortaya koymaktadır. Tablo 4.5'den anlaşılacağı üzere Güvenlik ve Fonksiyonel işlev de standartlar açısından üzerinde durulan diğer önemli bir noktadır. Büyük parkların hemen hemen hepsi çocuk oyun sahası içermekte, tablo değerlendirmesi sonucu Castle Park, Ring Arround Tree, Geometry Playground gibi çocuk oyun sahası içermeyen parklar ise yapısal olarak tamamen çocuklara hitap etmektedir.

C2 – Standartlar Açisindan Türkiye Örnekleri

Çizelge 4.6. Standartlar Açısından Türkiye Park Örnekleri

KRİTER / PARK ADI	Yerleşim Düzeni Uygunluğu	Malzeme ve Donatı	Güvenlik ve Sosyal Denetim	Fonksiyonel İşlev	Sosyal İletişim Alanları	Otoparklar	Giriş	Gezinme Yolları ve Rampalar	Merdivenler	Park Meydanları	Kent Mobilyaları	Peyzaj Öğeleri	Spor Alanları	Çocuk Oyun Alanları
Özgürlük Parkı –İstanbul	●	●	●	●			●	●		⊙	●	●	●	●
Moda Parkı – İstanbul	●	●	⊙	●	●		●	●			●	●		●
Miniatürk –İstanbul	●	●	●	●		●	●	●	●		●	●		●
Sazova Park –Eskişehir	●	●	●	●	●	●	●	●		●	●	●		●
Sümer Park –Malatya	●	●						●		⊙	●	●	●	●
Hüdavendigar Kent Parkı- Bursa	●	●						●			●	●	●	●
Merkez Park-Adana	●	●	⊙	●		O		●		⊙	●	●	O	●
Eskişehir Kent Parkı	●	●	●	●				●		●	●	●	●	
Evcil Hayvanlar Parkı – Ankara	●	●				●	●					●	●	●
Yeditepe Engelliler Parkı – Adana	●	●	●	●	●	●	●	●	●		⊙	●		●
Oyuncakistan Parkı-Ankara	●	●	⊙				●				●	●		●
Emirgan Korusu Parkı - İstanbul	●	●	●	●	●	⊙	●	●	●	●	●	●		●
Bostanlı Rekreasyon Alanı Parkı-İzmir	●	●			●			●		●	●	●	●	●

● Yeterli ⊙ Kısmen Yeterli O Yetersiz

Tablo 4.6 genel olarak değerlendirildiğinde ülkemizde yer alan büyük parkların yerleşim yeri uygunluğu, malzeme ve donatı kullanımı genel olarak yeterlidir. Ancak mahalle ve semt parkları için aynı şeyi söylemek mümkün değildir. Güvenlik unsurunun da oldukça önemsenmediği görülmektedir. Tablo 4.6 bu kez standartlar açısından değerlendirildiğinde verilen örneklerde engellilerin düşünüldüğü rampaların inşa edildiği görülmektedir. Ancak Park isimlendirmesinde ’Engelli parkı’’ veya ‘’engelsiz park’’ ifadesinin kullanımı çocuk oyun alanlarının, birleştirici özelliğe sahip olmadığını, tam tersine çocukları farklılıklarına göre ayrıştırdığı düşünülmektedir. Standart olarak engelliler için uygun hale getirilen parklara Engelsiz veya Erişilebilir Park gibi etiketler verilebilir. Ülkemizde inşa edilen parklarda peyzaj öğeleri ve kent mobilyalarının gözardı edilmediği görülmektedir.

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Günümüzde özellikle kent merkezlerinde çocuk oyun alanları giderek önemini arttırmaktadır. Oyun, çocuk hayatının vazgeçilmezidir ve onu gerçek hayata fiziksel, zihinsel ve ruhsal olarak her anlamda hazırlayan bir gerçekliktir. Çocuklar için oyun sahaları ve oyun ekipmanları ancak belirli kriterlere uygun olarak tasarlandığı zaman onların fiziksel, zihinsel ve ruhsal gelişimlerine katkıda bulunabilecektir. Toplumsal kazanım açısından çocuk oyun alanlarının tasarım ölçütlerine göre tasarlanması ve uygulamasında yarar vardır.

Bu nedenle;

- Çocuk oyun alanları kapsamlı olmalı ve kullanıcılara sunduğu imkanlar tanımlanmalıdır.
- İçerisinde gerçekleştirilebilen uygulamalar kullanıcı kapasitesi ve farklı yaş gruplarındaki çocukların erişebilirlikleri açısından değerlendirilmelidir.
- Açık ve yeşil alanların, kent merkezlerindeki işlevlerini yerine getirebilmesi, ancak iyi hazırlanmış imar planlarını içeren projelendirmeyi esas almalıdır.
- Belediyelerce sınırlarında kalan konut ve toplu konut alanlarına inşaat izni verilmeden önce istenilen teknik belgelerin yanı sıra onaylanmış peyzaj projeleri de zorunlu olmalıdır.
- Türkiye'de mevcut çocuk oyun alanları planlama ilkeleri gözetilmeden yapıldığı için çocukların gereksinimlerini karşılayamamaktadırlar. Kentlerde çocuk oyun alanlarının dağılımı dengeli bir şekilde yapılmalı, mahalle, semt ve kent ölçeğinde imar kanununda belirtilen standartlara uyulmalıdır.

- Kentlerde yer alan okul bahçelerinde de oyun alanlarına yer verilmeli ve çocuklara ders aralarında fiziksel ve psikolojik gelişim için farklı sahalar sunulmalıdır.

Dış mekânlarda oyun oynamak, çocuklarda becerilerin gelişmesine, öğrenme yeteneklerinin artmasına, kişiliğinin oturmasına katkı sağlar. Tüm bu özellikler bilinmesine rağmen günümüz Türkiye'sinde çocuklar çok dar bir çerçevede yaşamaktadır. Ülke geneli değerlendirildiğinde bu imkânları sunacak tasarımlar yok denecek kadar azdır. Ülkemizde kentlerde açık-yeşil alanlar içerisinde, çocuklar için büyük önem taşıyan çocuk oyun alanlarına yeterince yer verilmemektedir. Ayrıca, ülkemiz tropik ve ılıman iklim kuşakları arasında yer aldığından ve peyzaj açısından değerlendirildiğinde bu kuşakta yetişebilecek hayli bitki türü bulunduğundan her şehrimizde bir kent parkı inşa edilebilir, hatta bu durum ilçelere kadar indirgenebilir. Yerel yönetimlerimiz bunu gerçekleştirebilecek mali ve işgücü potansiyeline sahiptir. Hatta devlet politikası olarak özel kanun hazırlanarak gerektiğinde özel sektörün de desteği alınmak suretiyle her şehre içeriğinde çocuk oyun alanları olmak şartıyla bir kent parkı yaptırılabilir.

- Birçok kent merkezimizde şehir parkı bulunsa da daha çağdaş ve daha modern bir kazanım için yerel yönetimlerce özellikle dünyadaki kent parkları ve oyun alanı örnekleri irdelenerek ilham alınmalı ve bölgenin fiziki ve doğal şartları da düşünülerek en uygun proje tasarlanmalıdır.
- Çocuk oyun alanları, oyun ekipmanlarının gelişi güzel yerleştirildiği mekânlar değildir. Kullanılan oyun ekipmaları çocukların yaş gruplarına göre seçilmeli, uygun malzeme ile yapılmış olmasına ve

doğru bir şekilde doğru yere yerleştirilmiş olmasına dikkat edilmelidir.

- Çocuk oyun alanları, çocukların yetenekleri, eğilimleri ve beklentileri göz önüne alınmak suretiyle, konum, zemin kaplamaları, peyzaj, güvenlik gibi planlama ve tasarım kriterleri doğrultusunda yapılmalıdır. Tasarımlar, farklı yaş grupları ve engelli çocuklar da düşünülerek yapılmalıdır.

Tasarım sırasında çocukların fikirlerine başvurmak ve buna göre hareket etmek, oyun alanlarını daha kullanışlı hale getirecektir. Her oyun ekipmanı, oyun alanını kullanan tüm çocuklar için uygun değildir. Çocukların yaş gruplarına ya da gelişim evrelerine uygun olmayan, gerçekleşebilecek kaza risklerini önlemek adına hedef kullanıcıların yaş aralığını belirten uyarı levhaları oyun alanlarına dikkat çekici renklerle yerleştirilmelidir. Bu durum, çocuklarla birlikte oyun sahalarına gelen ebeveynlere de rehberlik edecektir.

Dünya genelinde insanla doğayı bütünleştiren bir yaklaşımla oluşturulmuş planlama stratejileri geliştirilerek, kentlerde içinde doğal elemanları bulunduran oyun alanlarının oluşturulmalıdır. Örneğin oyun alanlarında çocuklar için eğlenceli bir oyun aracı olan su sadece görsel açıdan kullanılmamalı, suyun oyun aracı olarak kullanıldığı tasarımlara mutlaka yer verilmelidir. Çocuğun bedensel, zihinsel ve ruhsal gelişimi için, geleneksel oyun alanları yerine çağdaş ve macera oyun sahaları tercih edilmelidir. Türkiye'de bulunan oyun sahaları değerlendirildiğinde, geleneksel oyun alanlarının çağdaş oyun alanlarına oranla daha fazla olduğu görülmektedir. Ancak son yıllarda çağdaş oyun alanlarının uygulamasında tek oyun aracı yerine kombine oyun araçlarının kullanıldığı ve bu sayının artığı görülmektedir. Taş, kum ve su gibi doğal elemanlar ile çeşitli malzemelerden yapılmış kutu, kule, tünel ve lego gibi oyuncakların kullanıldığı maceracı oyun alanları kentsel yeşil alanların ve boş alanların az ve arsa değerlerinin yüksek

olması nedeniyle ülkemizde henüz kullanılmamaktadır.

Çocuklar günümüzde daha çok teknoloji temelli oyunlar oynamaktadır. Bu gerçekten hareketle geçmişte oynanan oyunlardan uygun olanları dijital ortamda eğitim aracı olarak uyarlanabilmelidir.

Bu çalışmada çocuk oyun alanlarının planlama ve tasarımında gerekli olan yeterlilik ve kalite kriterlerini belirlemek amacıyla literatür araştırması ve tablolama yöntemi uygulanmıştır. Dünyada ve ülkemizdeki bazı çocuk oyun alanlarının özelliklerinin incelendiği çalışmamızda planlama ve tasarıma dair farklı kriterler ele alınmış ve söz konusu kriterler daha nitelikli, kaliteli ve kullanılabilir çocuk oyun alanlarının tasarımında rol sahibidir. Temel alınması öngörülen kriterlerin belirlenmesi, hem mevcut olanların daha iyi duruma getirilmesi hem de yeni tesis edilecek olan çocuk oyun alanlarının daha mükemmel olması bakımından önemlidir.

Park standartları olarak belirlediğimiz yerleşim düzeni, malzeme ve donatı kullanımı, güvenlik ve sosyal denetim, fonksiyonel işlev, sosyal iletişim alanları, park meydanları, peyzaj öğeleri, spor alanları, gezinme yolları ve rampalar, merdivenler, kent mobilyaları ve peyzaj öğelerinin yurtdışında örneklerini verdiğimiz ABD'de daha iyi uygulandığı tespit edilmiştir.

Yerleşim yeri açısından ele alınırsa Takino Hillside, Woods of Net, Zabeel Tecnology Park gibi parklar şehirden uzak inşa edilmişken ülkemizde yer alan Adana Merkez Park, Malatya Sümer Park gibi parklar şehir merkezinde yer almaktadır. Standartlar açısından oyun alanı barındıran parklar çocukların dikkatlerinin dağılmaması nedeniyle şehir dışında olması söz konusudur.

Malzeme ve donatı yönünden bakılırsa yurtdışında özellikle milli ve şehir parklarında standart oyun malzemesi olarak ahşap ağırlıklı daha sonra çelik ve fiberglas takviyeli plastik ve sentetik ağaçlar kullanılmakta iken ülkemizde yer alan çocuk oyun alanı barındıran parklarda plastik ve çelik tercih edildiği tespit edilmiştir. Zemin döşemesi olarak gerek yurtdışında gerekse ülkemiz örneklerinde fiberglas takviyeli plastik malzeme kullanıldığı tespit edilmiştir.

Güvenlik ve sosyal denetim açısından değerlendirme yapıldığında yurtdışı örnekleri parkların hemen hemen tamamında uyarı ve yönlendirici levhalama, güvenlik görevlisi ve periyodik olarak malzemelerin yıpranıp yapranmadığı control edilirken ülkemizde sadece milli parklar ve şehir parklarında güvenlik görevlisi yer almakta, uyarı levhaları neredeyse hiç bulunmamakta ve malzemelerin kontrolü daha çok belediyelerce çok geniş periyotlarda kontrol edilmektedir.

Yurtdışından verdiğimiz oyun parklarının çoğu tematik olduğundan çocukların diğer çocuklarla daha hızlı diyalog kurmasına sebep olur. Örneğin Castle Park'ta oynanan oyun takım arkadaşlığı gerektirdiğinden birbirini hiç tanımayan çocuklar kaynaşarak arkadaş olmak zorundadır. Bu da çocukların sosyalleşmesine zemin hazırlar. Ülkemizde bu tarz tasarlanmış oyun alanı yok denecek kadar azdır. Yine yurtdışı örneklermizde doğal alanlar oyun alanına dahil edilmiş ve çocukların doğayla direct teması sağlanır iken ülkemiz parklarında bu durum daha yeni yer bulmaya başlamıştır.

Hem yurtdışı hem de yurtiçinden verdiğimiz örneklerde engellilerin düşünüldüğü onlara göre eğimli rampa ve merdivenlerin yapıldığı uyarı ve ikaz levhalarının yer aldığı tespit edilmiş ancak ülkemizde tamamen engellilere hitap eden park sayısı bir kaç tanedir.

Peyzaj çalışmaları ve kent mobilyaları açısından ülkemiz örneklerinin yurtdışı park örnekleri ile başa baş olduğu tespit edilmiştir.

Spor alanları açısından yurtdışı park örneklerinin çoğunun bünyesinde tenis kortu, futbol sahası gibi spor kompleksi içerdiği ülkemizde yer alan ve spor alanı içeren parklarda bu alanın sadece yürüyüş yolu ve bisiklet yolundan ibaret olduğu sadece bir kaç parkta spor kompleksi olduğu kent ve mahalle parklarında belediye tarafından yerleştirilmiş spor aletlerinin olduğu tespit edilmiştir.

Yeterli ve kaliteli bir çocuk oyun alanının oluşturulmasında park standartları açısından yerleşim, malzeme, güvenlik, fonksiyonel işlev, sosyal iletişim alanları, park meydanları, peyzaj öğeleri, spor alanlarının önemli olduğu tespit edilmiştir. Buna göre, çocukluk sürecinin gelişiminde önemli bir yer tutan

oyun alanlarının kent içindeki boşlukları birkaç ekipman ile rasgele doldurarak düzenlenmemesi gerektiği tekrardan söylenebilir. Bu tespit ile belirlenen park standartlarının planlanma ve tasarım süreçlerinde ele alınması çocuk oyun alanlarının niteliğini artıracaktır.

Ülkemizde toplum olarak çocuk oyun alanlarının önemi kavranılmalı, daha özgün ve daha nitelikli oyun alanları düzenlenmelidir. Çocukların eğitim ve beklentilerini karşılayacak oyun alanları ve bu oyun alanlarına verilen önem arttırılmalıdır. Sağlıklı nesillerin yetişmesi için bu gereklilik göz ardı edilmemelidir.

KAYNAKÇA

adana.aile.gov.tr. (2014). *Yedipınar Engelli Çoçuklar Rehabilitasyon Merkezi*. 01.01.2019 tarihinde *https://adana.aile.gov.tr/kuruluslarimiz/yedipinar-engelli-cocuklar-rehabilitasyon-merkezi* adresinden alındı

Akinci, M. (2017). *Adana Merkez Parkı* . 20.12.2018 tarihinde *http://www.mehmetakinci.com.tr/adana-merkez-parki.html* adresinden alındı

Aksoy, Y., & Samur, D. (2012). *Ekoparklar.* İstanbul: İstanbul Aydın Üniversitesi Dergisi Yıl:4, Sayı:15, s:61-80.

Aksu, O., & Ulu, F. (2002). *Çocuk Oyun Alanları ve Trabzon Kenti Ölçeğinde Bir İnceleme.* Trabzon: Doğu Karadeniz Ormancılık. Araştırma Müdürlüğü.

Allison, J. (2001). Yeni Çocuk Sosyolojisinde Sorunlar, Bakış Açıları ve Uygulamalar". *III. Ulusal Çocuk Kültürü Kongresi* (s. 27-36). içinde Ankara: Ankara Üniversitesi Çocuk Kültürü Araştırma ve Uygulama Merkezi Yayınları.

annex.exploratorium.edu. (2010). *The Exploratorium's Geometry Playground project*. *http://annex.exploratorium.edu/geometryplayground/about.html#where* adresinden alındı (10.12.2018 tarihinde)

architecturenorway.no. (2008). *The Geopark, Stavanger*. 09.10.2018 tarihinde *http://www.architecturenorway.no/projects/culture/geopark-2008/* adresinden alındı

arkiv.com.tr. (2018). 20.12.2018 tarihinde *http://www.arkiv.com.tr/proje/eskisehir-kent-parki/6595?lang=tr* adresinden alındı

Aslan, M. (2016). *Tema Parkları*. 04.12.2018 tarihinde Plant Peyzaj ve Süs Bitkiciliği Dergisi: *http://www.plantdergisi.com/prof-dr-mukerrem-arslan/tema-parklari.html* adresinden alındı

Aygün, E., Korkut, A., & Kiper, T. (2018). Engelli Bireyler İçin Kentsel Dış Mekânlara Erişilebilirliğin İncelenmesi:. *Artium*, 21-23.

Basulto, D. (2009). *www.archdaily.com*. 14.10.2018 tarihinde Woods of Net / Tezuka Architects: *https://www.archdaily.com/39223/woods-of-net-tezuka-architects* adresinden alındı

Başaran Uysal, A. (2014). Bir Kamusal Mekan Olarak Çocuk Oyun Alanları – Çanakkale: Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Şehir ve Bölge Planlama Bölümü

BostonCentral. (2018). *Alexander Kemp Playground*. 18.11.2018 tarihinde *https://www.bostoncentral.com/activities/playgrounds/p2378.php* adresinden alındı

Bozkurt, E. (2016). Peyzaj ve Oyun Alanları. 01.04.2019 tarihinde *http://www.arkitera.com/haber/27559/oyun-alanlari2* adresinden alındı.

Buğra Tekinalp, S., & Birol Özerk, G. (2015). Balıkesir Atatürk Parkı'nın Evrensel Tasarım Bağlamında Değerlendirilmesi. EBSCOhost, Avery lndex to Architectural Periodicals (AIAP).

Bulut, Z., & Yilmaz, S. (2008). Permaculture Playgrounds as a New Design Approach for Sustainable Society. *International Journal of Natural and Engineering Sciences 2*, s.(35-40).

Büyükaşik, Z. (2017). *Zeka Oyunlarının Faydaları*. 24 10, 2018 tarihinde *https://www.tzv.org.tr/#/haber/258* adresinden alındı

cocukgelisimi.gen.tr. (2018). *Gelişimin Dönemleri Nelerdir?* 09 26, 2018 tarihinde *http://www.cocukgelisimi.gen.tr/cocuk-gelisimi/bireyingelisimi/437-gelisimin-donemleri-nelerdir.html* adresinden alındı

Deniz, G. (2002). Temalı Park ve Bahçelerin Planlama-Tasarım İlkeler. Ankara: Ankara Üversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Ana Bilim Dalı.

detail-online.com. (2011). Ring around a tree by Tezuka Architects. 10.11.2018 tarihinde *https://www.detail-online.com/blog-article/ring-around-a-tree-by-tezuka-architects-25561/#* adresinden alındı

Dikmen, Ç., & Gültekin, A. (2009). *Çocuk Oyun Alanları ve Oyun Araçlarının Tasarım Ölçütlerinin İrdelenmesi.* Ankara: ARChild (Uluslararası Mimarlık ve Çocuk Kongresi).

Durani, Y. (2014). *Playground Safety*. 05.12.2018 tarihinde *https://kidshealth.org/en/parents/playground.html* adresinden alındı

Düşova, A. (2015). Selamiçeşme Özgürlük Parkı – Kadıköy / İstanbul. 25.11.2018 tarihinde *https://gezilmesigerekenyerler.com/gezilecek-yerler/selamicesme-ozgurluk-parki-nerede-nasil-gidilir-kadikoy-istanbul.html* adresinden alındı

en.wikipedia.org. (2017). *Park*. 26.10. 2018 tarihinde *http://www.wikizeroo.com/index.php?q=aHR0cHM6Ly9lbi53aWtpcGVkaWEub3JnL3dpa2kvUGFyaw* adresinden alındı

en.wikipedia.org. (2018). *Central Park*. 08.10. 2018 tarihinde *https://en.wikipedia.org/wiki/Central_Park* adresinden alındı

en.wikipedia.org. (2018). *Possibility Playground*. 20.11.2018 tarihinde *https://en.wikipedia.org/wiki/Possibility_Playground* adresinden alındı

en.wikipedia.org. (tarih yok). *Teardrop Park*. 19.11.2018 tarihinde *https://en.wikipedia.org/wiki/Teardrop_Park* adresinden alındı

entertainmentdesigner.com. (2011). House of Air: San Francisco's Trampoline Park in Historic Airplane Hangar. 13.10.2018 tarihinde *http://entertainmentdesigner.com/news/childrens-design/house-of-air-san-franciscos-trampoline-park-in-historic-airplane-hangar/* adresinden alındı

fairfaxcounty.gov. (2018). *Clemyjontri Park*. 10.10.2018 tarihinde *https://www.fairfaxcounty.gov/parks/clemyjontri* adresinden alındı

Giritlioğlu, C. (1991). Şehirsel Mekan Öğeleri ve Tasarımı. İstanbul: İTÜ Kütüphanesi Sayı:1459.

Hart, K. (2018). Playground Materials 05.12.2018 tarihinde *https://www.aaastateofplay.com/playground-materials/* adresinden alındı

Hill, J. (2017). *5 top attractions to explore at Dubai Garden Glow at Zabeel Park in Dubai*. 10.11.2018 tarihinde *https://www.thenational.ae/lifestyle/family/5-top-attractions-to-explore-at-dubai-garden-glow-at-zabeel-park-in-dubai-1.36526#5* adresinden alındı

hurriyet.com.tr. (2004). *Türkiye'nin en güzel 10 çocuk parkı*. 01.01.2019 tarihinde *http://www.hurriyet.com.tr/turkiye-nin-en-guzel-10-cocuk-parki-219866* adresinden alındı

İstanbul Life. (2010). 27.11.2018 tarihinde *http://www.internethaber.com/istanbulun-en-iyi-10-cocuk-parki-239765h.htm* adresinden alındı

İşçi, B. (2017). Peyzaj ve Çocuk Oyun Alanları. *Doğa Dergisi*, Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı.

Jub Engineers, I. (2012). Neptune Park Saratoga Springs USA JUB Engineers. 16.11.2018 tarihinde *http://worldlandscapearchitect.com/neptune-park-saratoga-springs-usa-j-u-b-engineers/* adresinden alındı

Karakurt Tosun, E. (2017). Sürdürülebilirlik Bağlamında Ekolojik Kent Söylemi. Bursa: AİBÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Cilt:17, Yıl:17, Sayı: 4, s:169-189.

Kervankiran, İ., & Eryilmaz, A. (2015). Milli Parkların Sürdürülebilir Kullanımı ve Yönetim Planı Önerisi: Isparta İli Örneği. Isparta: SDÜ Fen Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, Sayı: 34, ss.173-190.

kidshealth.org. (2014). Playground Safety. 05.12.2018 tarihinde *https://kidshealth.org/en/parents/playground.html* adresinden alındı

kidsmatter.edu.au. (2018). Social development. 24.09.2018 tarihinde *https://www.kidsmatter.edu.au/mental-health-matters/social-and-emotional-learning/social-development* adresinden alındı

Kirazoğlu, F. (2012). Fiziksel Çevre -Çocuk İlişkileri, Açık Oyun Mekanları ve Çocuk Dostu Çevre. *İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi*.

Kuşuluoğlu, D. (2013). İstanbul Kadıköy İlçesindeki Çocuk Oyun Alanlarının Nitel Ve Nicel Açıdan Değerlendirilmesi. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi - Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi (s:31).

loaarchitecture. (2010). Westminster Center Park. 11 20, 2018 tarihinde *http://loaarchitecture.com/westminster-center-park* adresinden alındı

lovevalencia.com. (2018). 10.10.2018 tarihinde *https://www.lovevalencia.com/en/the-gulliver-park.html* adresinden alındı

malatyakultur.com. (2018). Malatya Sümer Park. 18.12.2018 tarihinde *http://www.malatyakultur.com/malatya-tanitim/malatya-sumer-park* adresinden alındı

Midilli, O. (2011). İmar Planlarında Kent Bölgeleri Tanımları 27.10.2018 tarihinde *https://osman.midilli.com/2011/07/01/imar-planlarinda-kent-bolgeleri-tanimlari/* adresinden alındı

miniaturk.com.tr. (2018). Miniaturk. 27.11.2018 tarihinde *https://www.miniaturk.com.tr/* adresinden alındı

Morin, A. (2018). 5 Playground Activities That Can Help Your Child's Development . 02.01.2019 tarihinde *https://www.understood.org/en/friends-feelings/child-social-situations/playgrounds-playdates/5-playground-activities-that-can-help-your-childs-development?view=slideview* adresinden alındı

nysci.org. (2018). Science Playground Press Release. 11.11.2018 tarihinde *https://nysci.org/science-playground-press-release/* adresinden alındı

oaarchitecture. (2010). Westminster Center Park. 20.11.2018 tarihinde *http://loaarchitecture.com/westminster-center-park* adresinden alındı

Oguejiofo , N. (2017). *Stages of Physical Development in Children*. 01.05.2019 tarihinde https://www.livestrong.com/article/104652-stages-physical-development-children/ adresinden alındı

Onsekiz, D. (2009). Melikgazi ilçesinde Parkların Sınıflandırılması ve Kullanım Varlığı Analizi. Kayseri: Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi Sayı:27 Yıl:2009/2 (Syf:95-124).

owensboroparks.org. (2018). Smothers Park. 18.11.2018 tarihinde *https://www.owensboroparks.org/parks/smothers-park/* adresinden alındı

ozgurlukparki.com. (2015). Özgürlük Parkı. 25.11.2018 tarihinde *http://www.ozgurlukparki.com/ozgurluk-parki/* adresinden alındı

Önder, S., & Polat, A. (2012). Kentsel Açık-Yeşil Alanların Kent Yaşamındaki Yeri ve Önemi. Kentsel Peyzaj Alanlarının Oluşumu ve Bakım Esasları Semineri (s. 73-96) Konya.

Özdemir, A. (2009). Katılımcı Kentli Kimliğinin Oluşumunda Kamusal Yeşil Alanların Rolü: Ankara Kent Parkları Örneği. Ankara: Süleyman Demirel Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi Seri: A, Sayı: 1, (s. 144-153).

Öztürk Kurtaslan, B. (2017). Başarılı Kent Parkı Planlama ve Yönetimi Yaklaşımının Teardrop Park (New York) Örneğinde Araştırılması. Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi-International Journal of Society Researches, 744-745.

Öztürk, M. (2001). Çocuk oyunla gelişir. *Zoom Dergisi, Sonbahar Sayısı,*, s.(28-31).

peyzax.com. (2011). Peyzaj Mimarlığının Doğum Yeri: Central Park. 08.10.2018 tarihinde *https://peyzax.com/peyzaj-mimarliginin-dogum-yeri-central-park/* adresinden alındı

plantdergisi.com. (2014). Yeşil Atlasla Dokunmuş Şehir: Malatya. 18.12.2018 tarihinde *http://www.plantdergisi.com/yesil-atlasla-dokunmus-sehir-malatya.html* adresinden alındı

playgroundsafety.org. (2018). Age-Appropriate Design. 31.10.2018 tarihinde *http://playgroundsafety.org/safe/age-appropriate-design* adresinden alındı

Postman, N. (1995). Çocukluğun Yokoluşu. Ankara: İmge Kitabevi Yayınları.

Resmi Gazete. (1999). 3030 Sayılı Kanun Kapsamı Dışında Kalan Belediyeler Tip İmar Değişikliği Yönetmeliği. Resmi gazete Sayı:23804.

Robertson, B. (2018). Playground Equipment and Materials . 05.12. 2018 tarihinde *http://www.sharefaith.com/guide/church-business/playground-equipment.html* adresinden alındı

Sağgöz, A., Karadayi, A., & Aksu, V. (1996). Kent Mekanlarında Parklar, Çocuk Oyun Alanları: Trabzon Kenti Ölçeğinde Bir İnceleme - VII. Kentsel Tasarım ve Uygulamalar Sempozyumu. İstanbul: Mimar Sinan Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Böl.

Sağlam, M., & Aral, N. (2016). Tarihsel Süreç İçerisinde Çocuk ve Çocukluk Kavramları. *Medeniyet Dergisi 2016 Aralık*, (s.44).

Spencer, A.-M. (2014). New Materials Make Playgrounds Even More Innovative. 05.12.2018 tarihinde *https://www.playgroundprofessionals.com/playground/playground-parts/new-materials-make-playgrounds-even-more-innovative112* adresinden alındı

takinopark.com. (2018). 14.11.2018 tarihinde *http://www.takinopark.com.e.bn.hp.transer.com/?learn=rekishi* adresinden alındı

Tandoğan, O. (2017). Evrensel Tasarım Kavramı ve Kentsel Peyzaj ile İlgili Örnekler Üzerinden Değerlendirilmesi. *Artium*, 52-66.

Taştepe, T., Başbay, M., & Yazici, Z. (2016). Kent Merkezlerindeki Ekolojik Temelli Oyun Alanlarının Mekansal Açıdan İncelenmesi Antalya Örneği. *Tekirdağ Ziraat Fakültesi Dergisi*, 85-86.

ukessays.com. (2017). 24.10.2018 tarihinde *https://www.ukessays.com/essays/young-people/the-effect-of-outdoor-play-on-children-young-people-essay.php* adresinden alındı

unicef.org. (tarih yok). 23.12.2018 tarihinde *https://www.unicef.org/sowc05/english/childhooddefined.html* adresinden alındı

Uslu, A. (2017). Peyzaj projelerinde, engelliler için dikkat edilmesi gereken standartlar. *https://acikders.ankara.edu.tr/mod/resource/view.php?id=6217* adresinden alınmıştır

Uslu, A., & Shakouri, N. (2012). Engelli çocuklara dost oyun alanı ve dış mekan tasarımı. Erciyes Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi 28(5), 367-374.

visitlondon.com. (2018). Visit London. 07.10.2018 tarihinde *https://www.visitlondon.com/things-to-do/place/610718-hyde-park* adresinden alındı

Who. (2018, 09 19). *Children: reducing mortality*. 25.09.2018 tarihinde *www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/children-reducing-mortality* adresinden alındı

wikizero.pro. (2015). *Zabeel Park*. 10.11.2018 tarihinde *https://www.wikizero.pro/index.php?q=aHR0cHM6Ly9lbi53aWtpcGVkaWEub3JnL3dpa2kvWmFiZWVsX1Bhcms* adresinden alındı

Wood, L., & Martin, K. (2010). What makes a good play area for children? Centre for the Built Environment and Health, The University of Western Australia.

worldlandscapearchitect.com. (2012). 09.10.2018 tarihinde *http://worldlandscapearchitect.com/blaxland-riverside-park-sydney-australia-jmddesign/#.W7zx5GgzbIU* adresinden alındı

wowturkey. (2007). Ankara Keçiören Evcil Hayvanlar Parkı. 01.01.2019 tarihinde *http://wowturkey.com/forum/viewtopic.php?t=47584* adresinden alındı

Yücel, G. (2005). Çocuk Oyun Alanları Tasarımı. İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Sayı:2 Cilt:55, s(99-100).

Zaitzevsky, C. (1982). Frederick Law Olmsted and the Boston Park System. 28.11.2018 tarihinde *http://www.hup.harvard.edu/catalog.php?isbn=9780674318304* adresinden alındı

zipzippark.com. (2017). Çocuk Parkı Tarihçesi . 08.12.2018 tarihinde *https://zipzippark.com/tr_TR/cocuk-parki-tarihcesi/* adresinden alındı

Url-1 < http://kubrakose.blogspot.com/2012/04/maslowun-ihtiyaclar-hiyerarsisi.html >, Erişim tarihi 01.09.2018

Url-2 <https://hokkaido-labo.com/takino-suzuran-hillside-park-11377>, Erişim Tarihi 20.12.2018

Url-3 <https://www.whitehutchinson.com/news/learnenews/2012/september/article106.shtml>, Erişim Tarihi 21.12.2018

Url-4< https://www.yelp.com.tr/biz_photos/house-of-air-san-francisco?select=fbyxon_jlxpr9gsjcgenyq >, Erişim Tarihi 21.12.2018

Url-5 < http://yuggler.com/activities/OEYOb7Bk2K/#prettyPhoto >, Erişim Tarihi 21.12.2018

Url-6 <https://www.e-architect.co.uk/images/jpgs/japan/fuji_kindergarten_ring_around_a_tree_t290911_k6.jpg >, Erişim Tarihi 20.12.2018

Url-7 < https://www.detail-online.com/blog-article/ring-around-a-tree-by-tezuka-architects-25561/# >, Erişim Tarihi 21.12.2018

Url-8 < https://www.thenational.ae/lifestyle/family/5-top-attractions-to-explore-at-dubai-garden-glow-at-zabeel-park-in-dubai-1.36526#2 >, Erişim Tarihi 22.12.2018

Url-9 < https://www.guide2dubai.com/directory/attractions/4660-zabeel->,Erişim Tarihi 20.12.2018

Url-10 <https://www.early-childhood-education-degrees.com/the-10-most-incredible-playgrounds-on-earth/5-clemyjontri-park-gco-virginia-usa/>, Erişim Tarihi 20.12.2018

Url-11 <: https://www.atlasobscura.com/places/parque-gulliver>, Erişim Tarihi 10.10.2018

Url-12 < http://miesarch.com/work/2726 >, Erişim Tarihi 15.10.2018

Url-13 <https://www.hellosydneykids.com.au/blaxland-riverside-park-playground-review/ >, Erişim Tarihi 16.10.2018

Url-14 <https://www.hellosydneykids.com.au/blaxland-riverside-park-playground-review/ >, Erişim Tarihi 20.12.2018

Url-15 < http://worldlandscapearchitect.com/blaxland-riverside-park-sydney-australia-jmddesign/#.W7zx5GgzbIU >, Erişim Tarihi 20.12.2018

Url-16 <https://forum.ge/?f=100&showtopic=34711068&st=1335>, Erişim Tarihi 25.10.2018

Url-17 < https://www.royalparks.org.uk/parks/hyde-park/things-to-see-and-do/sports-and-leisure/hyde-park-playground >, Erişim Tarihi 23.10.2018

Url-18 < https://www.playlsi.com/en/commercial-playground-equipment/playgrounds/zacharys-playground-at-hawk-ridge-park/ >, Erişim Tarihi 26.10.2018

Url-19 < https://www.youtube.com/watch?v=tCIsIVvNrRU >, Erişim Tarihi 26.10.2018

Url-20 <https://www.tripadvisor.co.nz/ShowUserReviews-g50226-d2549146-r458155500-Grange_Insurance_Audubon_Center-Columbus_Ohio.html >, Erişim Tarihi 26.10.2018

Url-21 < https://www.seenewyork.nyc/guide/new-york-hall-science/ >, Erişim Tarihi 20.12.2018

Url-22 < https://besthomeshoppingreviews.com/50-best-playgrounds-america/ >, Erişim Tarihi 26.10.2018

Url-23 < www.imaginationplayground.com >, Erişim Tarihi 27.10.2018

Url-24 < https://www.playlsi.com/en/commercial-playground-equipment/playgrounds/kellogg-park/ >, Erişim Tarihi 20.12.2018

Url-25 <https://mapofplay.kaboom.org/playspaces/86285-bible-story-playground >, Erişim Tarihi 01.11.2018

Url-26 < https://www.playlsi.com/en/commercial-playground-equipment/playgrounds/fort-washington/ >, Erişim Tarihi 20.12.2018

Url-27 < https://besthomeshoppingreviews.com/50-best-playgrounds-america/ >, Erişim Tarihi 01.11.2018

Url-28 < http://worldlandscapearchitect.com/neptune-park-saratoga-springs-usa-j-u-b-engineers/ >, Erişim Tarihi 02.11.2018

Url-29 <https://davisla.wordpress.com/category/music-maze-playground/>, Erişim Tarihi 03.11.2018

Url-30 <https://www.playlsi.com/en/commercial-playground-equipment/playgrounds/hope-park/ >, Erişim Tarihi 04.11.2018

Url-31 <https://www.buildjakesplace.org/cherryhill >, Erişim Tarihi 04.11.2018

Url-32 <https://dreamplaygroundcb.org/the-plan/ >, Erişim Tarihi 04.11.2018

Url-33 < http://worldlandscapearchitect.com/woodland-discovery-playground-shelby-farms-park-field-operations/#.W_E7RegzbIU >, Erişim Tarihi 04.11.2018

Url-34 < http://worldlandscapearchitect.com/woodland-discovery-playground-shelby-farms-park-field-operations/#.W_E7RegzbIU >, Erişim Tarihi 05.11.2018

Url-35 < https://www.americancityandcounty.com/2012/10/10/riverfront-revitalization/ >, Erişim Tarihi 05.11.2018

Url-36 <https://besthomeshoppingreviews.com/50-best-playgrounds-america/>, Erişim Tarihi 05.11.2018

Url-37 < https://mapofplay.kaboom.org/playspaces/91819-alexander-w-kemp-playground >, Erişim Tarihi 05.11.2018

Url-38 < https://www.special-education-degree.net/30-most-impressive-accessible-and-inclusive-playgrounds/>, Erişim Tarihi 05.11.2018

Url-39 <https://besthomeshoppingreviews.com/50-best-playgrounds-america/ >, Erişim Tarihi 06.11.2018

Url-40 <http://candomilford.org/ >, Erişim Tarihi 06.11.2018

Url-41 < http://www.spiegel.de/fotostrecke/new-york-von-oben-wimmelbilder-aus-manhattan-fotostrecke-72585-7.html >, Erişim Tarihi 06.11.2018

Url-42 < https://www.10best.com/destinations/oregon/portland/attractions/parks/ >, Erişim Tarihi 06.11.2018

Url-43 < https://www.popsugar.com/moms/photo-gallery/20444008/image/20446208/Teardrop-Park >,Erişim Tarihi 07.11.2018

Url-44< http://www.montereycountyweekly.com/blogs/arts_culture_blog/tatum-s-garden-is-a-community-built-miracle-in-salinas/article_90019290-c113-11e3-a6f0-0017a43b2370.html >, Erişim Tarihi 06.11.2018

Url-45 < http://playgroundsdenver.com/photos/westminster-center-park.html >, Erişim Tarihi 07.11.2018

Url-46 < https://outdoorfun.desmoinesparent.com/big-creek-state-park-park-visit >, Erişim Tarihi 07.11.2018

Url-47 < https://www.accessibleplayground.net/2010/04/13/rotary-centennial-playground-at-tom-brown-park/ >,Erişim Tarihi 07.11.2018

Url-48 <https://northeastohiofamilyfun.com/prestons-hope-playground-cleveland-ohio/ >, Erişim Tarihi 08.11.2018

Url-49 < http://milwaukee.cityvoter.com/possibility-playground/biz/646268 >,Erişim Tarihi 08.11.2018

Url-50 < https://www.accessibleplayground.net/2012/06/27/shiver-me-timbers-rises-from-ashes-as-an-inclusive-playground/ >, Erişim Tarihi 07.11.2018

Url-51 < https://ginnoconstruction.com/portfolio/discovery-playground/ >,Erişim Tarihi 07.11.2018

Url-52 < http://playpittsburgh.com/playgrounds/riverview-park-allegheny-observatory/ >,Erişim Tarihi 08.11.2018

Url-53 < https://medora.com/do/outdoor/medora-childrens-park >, Erişim Tarihi 08.11.2018

Url-54 < https://mapofplay.kaboom.org/playspaces/99640-la-laguna-playground-dinosaur-park >, Erişim Tarihi 08.11.2018

Url-55 < https://besthomeshoppingreviews.com/50-best-playgrounds-america >,Erişim Tarihi 08.11.2018

Url-56 < https://besthomeshoppingreviews.com/50-best-playgrounds-america/ >, Erişim Tarihi 08.11.2018

Url-57 < https://besthomeshoppingreviews.com/50-best-playgrounds-america/>,Erişim Tarihi 08.11.2018

Url-58 < https://besthomeshoppingreviews.com/50-best-playgrounds-america/ >, Erişim Tarihi 08.11.2018

Url-59 < https://besthomeshoppingreviews.com/50-best-playgrounds-america/ >,Erişim Tarihi 09.11.2018

Url-60 <https://besthomeshoppingreviews.com/50-best-playgrounds-america/ >,Erişim Tarihi 09.11.2018

Url-61 < https://besthomeshoppingreviews.com/50-best-playgrounds-america/ >,Erişim Tarihi 09.11.2018

Url-62 < https://besthomeshoppingreviews.com/50-best-playgrounds-america/ >,Erişim Tarihi 09.11.2018

Url-63 < https://besthomeshoppingreviews.com/50-best-playgrounds-america/>,Erişim Tarihi 09.11.2018

Url-64 < https://inhabitat.com/auburn-university-rural-studios-lions-park-playscape-is-made-from-2000-recycled-steel-drums/ >,Erişim Tarihi 09.11.2018

Url-65 < https://www.europapark.de/en/all-attractions >,Erişim Tarihi 09.11.2018

Url-66 < https://gezilmesigerekenyerler.com/gezilecek-yerler/selamicesme-ozgurluk-parki-nerede-nasil-gidilir-kadikoy-istanbul.html >, Erişim Tarihi 01.12.2018

Url-67 < https://oyunparklari.wordpress.com/2015/10/04/moda-parki-oyun-parki-kadikoy-belediyesi-sosyal-tesislerinin-alti/ >, Erişim Tarihi 01.12.2018

Url-68 < http://hepgezelim.com/istanbul-miniaturk >, Erişim Tarihi 02.12.2018

Url-69 <https://www.haberturk.com/yasam/haber/1469895-iste-turkiyenin-en-guzel-7-parki/5 >,Erişim Tarihi 02.12.2018

Url-70 < http://www.plantdergisi.com/yesil-atlasla-dokunmus-sehir-malatya.html >,Erişim Tarihi 03.12.2018

Url-71 < https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/bursa/gezilecekyer/mihrapli-park >,Erişim Tarihi 03.12.2018

Url-72 < https://www.gezilesiyer.com/adana-merkez-park-hakkinda-bilgi-nerede-nasil-gidilir.html >, Erişim Tarihi 03.12.2018

Url-73 < http://www.eskisehirkulturturizm.gov.tr/TR-157963/kent-park.html >,Erişim Tarihi 05.12.2018

Url-74 < http://busraerdogan.com/ankarada-cocukla-gidilebilecek-mekanlar >,Erişim Tarihi 01.01.2019

Url-75 < http://www.cukurova.bel.tr/Cukurova_Taniyalim/detay.aspx?SectionID=GZ9F5Jy7Wq8FDWOBBHc3yQ%3D%3D&ContentID=GZ9F5Jy7Wq8FDWOBBHc3yQ%3D%3D&LPN=4 >, Erişim Tarihi 01.01.2019

Url-76 <https://tr.foursquare.com/v/oyuncakistan/4e6b0fc7b3ad3d700bedfbac?openPhotoId=50321e7ae4b0b02595a4b21d>,Erişim Tarihi 01.01.2019

Url-77 < http://emirgankorusu.blogspot.com/2015/04/emirgan-korusu-ve-cocuklar-oyun-parklar.html >,Erişim Tarihi 01.01.2019

Url-78 < http://emirgankorusu.blogspot.com/2015/04/emirgan-korusu-ve-cocuklar-oyun-parklar.html>, Erişim Tarihi 01.01.2019

Url-79 <https://twitter.com/gokcebugra/status/758724697018212352 >,Erişim Tarihi 01.01.2019

ÖZGEÇMİŞ

19.04.1990 yılında Malatya'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Malatya'da tamamladı. 2009 yılında lisans hayatı başlayan yazan 2013 yılında Çukurova Üniversitesi Mimarlık Bölümünden mezun oldu. 2014-2016 yılları arasında Adıyaman Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü'nde araştırma görevlisi olarak görev aldı. 2016 yılından bu yana Bursa'da mimar olarak özel bir şirkette çalışma hayatına devam etmektedir.